Un român din șapte nu are asigurare de sănătate / Chanel și rivala sa

ROMÂNIA

Newsweek®

Anul 3 ■ Numărul 93 ■ Preț: 11,90 lei ■ 14-20.02.2020

DUELUL MILIARDARILOR

Unul dintre cei mai bogați oameni din lume, Michael Bloomberg, este dispus să cheltuie oricât ca să-l detroneze pe Donald Trump la alegerile prezidențiale din SUA.

20093
5 948494 000029

Recunoaşte puterea albastrului de metilen!

Acum, într-un nou ambalaj

Formulă unică în România, care îţi redă superputerea vocii.

- efect antiseptic
- ameliorează durerile în gât
- atenuează răguşeala

Acesta este un supliment alimentar. Citiţi cu atenţie prospectul.

Newsweek ROMÂNIA

14-20.02.2020 _ ANUL 3 _ NR.93

SUMAR

Periscop

06 **Analiză**
Ditrău, începutul unui nou val de rasism în România

09 Cum să împiedicăm un alt Ditrău: Educație și creșterea bunăstării

Opinii

10 SILVIU SERGIU
Stat sau privat?
O comparație sănătoasă

11 RADU PARASCHIVESCU
Clinica de bun-simț

Dosar

12 **Nedreptate**
Andrei Ursu:
„Motivarea hotărârii instanței a fost scrisă, practic, la dictarea Securității"

12 Disidența lui Gheorghe Ursu și un dosar în care nu se mai face dreptate

Periscop

20 **Politică**
Anticipate, o misiune aproape imposibilă

22 **Sabotaj**
Blindatele Piranha, conserve fără muniție și comunicații

26 **Educație**
Banii nu te fac mai deștept

30 **Ca la noi, la nimeni**
Un român din șapte nu are asigurare de sănătate

36 **Blocaj**
Școlile de antrenori ale statului, blocate de PSD

38 Comisie de criză la Ministerul Tineretului și Sportului

Internațional

40 **Duelul miliardarilor**
Bloomberg, pe urmele lui Trump

Magazin

44 **Modă**
Chanel și Schiaparelli: Rivalitate pe Riviera

50 **Știință**
Matematică și moarte

53 **Cărți**
Q&A: Kit Yates

54 **Sănătate**
Ce trebuie să știm despre dezinsecție/ deratizare?

56 **Auto**
100 de ani de istorie
Mazda, de la fabrica de plută, la febra Wankel și mașina electrică

60 **Tehnologie**
Inteligența artificială, parasolarul virtual și ochelarii cu proiecție pe retină

Calendar

62 Ceaușescu desființează regiunea autonomă maghiară

» P.44

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Senior editor _ **Ramona Ursu**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăețeanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Reporter _ **Adelina Sahlean**
Contributori _ **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

BERLIN, GERMANIA

Oglindă naturală

Reichstagul, clădirea care găzduiește Parlamentul Germaniei, se reflectă în apa care s-a strâns pe pavajul din fața sa, pe 3 februarie 2020. Monument istoric, celebra clădire este situată în centrul Berlinului, în cartierul Tiergarten.

BRITTA PEDERSEN/PICTURE ALLIANCE VIA GETTY IMAGES

EN VOLKE

EXETER, ANGLIA

Spre eseu

Rugby-stul Gabriel Ibitoye, de la echipa engleză „Harlequins" plonjează pentru a marca un eseu, în meciul contra gazdelor de la Exeter Chiefs. Semifinala „Premiership Rugby Cup" s-a desfășurat pe Sandy Park, în data de 2 februarie 2020.

MICHAEL STEELE/GETTY IMAGES

BEIJING, CHINA

Măsuri extreme

Copiii chinezi poartă pe cap bidoane de plastic pentru a se proteja de epidemia de coronavirus, în timp ce așteaptă o cursă aeriană pe Aeroportul din Beijing, pe 30 ianuarie 2020. La acea dată, numărul de îmbolnăviri depășise 7.000 de cazuri, majoritatea în China continentală.

KEVIN FRAYER/GETTY IMAGES

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

A căzut guvernu'!

Cabinetul PNL condus de Ludovic Orban a fost demis miercuri, 5 februarie 2020. Parlamentul a adoptat moțiunea de cenzură depusă de PSD, deschizând astfel calea spre declanșarea alegerilor anticipate.

INQUAM PHOTOS / GEORGE CALIN

LUDOVIC ORBAN
FLORIN VASILE CIȚU

ANALIZĂ

Ditrău, începutul unui nou val de rasism în România

Experții avertizează că vor urma și alte cazuri de discriminare.

„VOM MAI ASISTA LA ASTFEL de cazuri, pentru că nevoia de forță de muncă este foarte mare exact în comunitățile mici, în fostele orașe industriale ale României, nu în orașele mari. Sunt multe variabile, depinde și cum răspunde fiecare comunitate. Spre exemplu, Dobrogea are o experiență fenomenală, este un mozaic etnic, s-ar putea să fie mai bine echipată decât o zonă în care nu au existat dintotdeauna decât etnici români sau, iată, etnici maghiari", explică sociologul Barbu Mateescu, pentru *Newsweek România.*

La Ditrău, o comună din Harghita cu circa 5.500 de locuitori, din care 1.000 plecați la muncă în străinătate, a izbucnit o revoltă a câtorva sute de oameni, supărați că un antreprenor local a angajat doi brutari din Sri Lanka.

Piumal (22 de ani) și Amahinda (49 de ani) au început munca la fabrica de pâine din Ditrău în 20 ianuarie, însă au venit în localitate în 16 ianuarie. Atunci au început și incidentele xenofobe, explică, pentru *Newsweek România,* Alina Boioglu, reprezentanta firmei Multi Professional Solutions SRL, cea care i-a adus pe cei doi în Harghita.

Brutarii au venit în România pentru un salariu mai bun și pentru a-și ajuta familiile. La brutărie câștigă aproximativ 2.100 de lei pe lună, în vreme ce acasă primeau circa 60 de dolari, potrivit patroanei brutăriei, Köllő Katalin. Cei doi sunt angajați pentru o perioadă de doi ani și își doresc să rămână în Ditrău până la finalizarea contractului, potrivit Alinei Boioglu.

Localnicii, nemulțumiți de prezența celor doi brutari, și-au creat pe Facebook grupul „Un Ditrău fără migranți", în care distribuiau mesaje împotriva străinilor, au vorbit despre „valul de imigranți" care se va abate peste comună, dar și că aceștia le vor impune cultura lor, că vor fi deranjați „și de crucea de pe biserică" și că localnicilor le va fi frică să-și lase copiii pe stradă. Preotul catolic Bíró Károly, aflat în fruntea lor, ulterior sancționat de Arhiepiscopia de Alba Iulia, a declarat că „cererea noastră este să ne dea înapoi siguranța în care am trăit până acum, să nu ne mai fie frică de ce se va întâmpla", potrivit unui reportaj Agerpres.

După ce cazul a luat amploare, iar Poliția a deschis un dosar penal pentru incitare la ură și discriminare, localnicii au vorbit mai mult despre condițiile proaste oferite de patronii brutăriei: salarii mici, ore suplimentare neplătite, angajări cu jumătate de normă, dar muncă de opt ore.

După aceste acuzații, Inspecția Muncii a declanșat un control la brutărie și a constatat că brutarii din Sri Lanka sunt angajați legal, că toți cei 90 de angajați au contracte de muncă legale, dar și că există „neconcordanțe" între orele declarate de către salariați și orele evidențiate în foile colective de prezență, precum și neregului ca: recipientele de fiert cartofii și instalația de încălzire cu gaz nu sunt omologate, iar rastelul de butelii nu este legat la împământare. Inspectorii de muncă au aplicat amenzi de 10.000 de lei.

Pe de altă parte, primarul comunei, Puskás Elemér (UDMR), a recunoscut, în interviurile acordate presei locale, că sătenii și-au temperat discursul în urma anchetelor declanșate de autorități. *Newsweek România* a încercat în mod repetat să discute cu edilul din Ditrău, însă acesta ne-a transmis că va emite un comunicat de presă despre situația din localitate. Până la închiderea ediției, comunicatul nu a fost publicat.

După Ditrău, a urmat Clujul

Fricile exprimate de locuitorii din Ditrău se regăsesc în discursul antiimigrație al lui Viktor Orban. De altfel, după ce presa românească a mediatizat cazul, presa maghiară s-a grăbit să prezinte scandalul rasist de la Ditrău drept un simplu conflict între localnici și proprietarii fabricii de pâine.

Ministrul Muncii, Violeta Alexandru, a făcut apel la toleranță – „ceea ce mă surprinde e atitudinea celor din comunitate față de doi oameni care vor să muncească, uitând că și românii noștri din afară sunt poate în pericol de a fi tratați la fel", iar liderul UDMR, Kelemen Hunor, a ținut doar să acuze „o parte a

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

PIUMAL ȘI AMAHINDA, inamicii sătenilor din Ditrău, au venit în România să strângă bani pentru familiile lor (sus). Percepția românilor față de imigranți, în decembrie 2018 (jos).

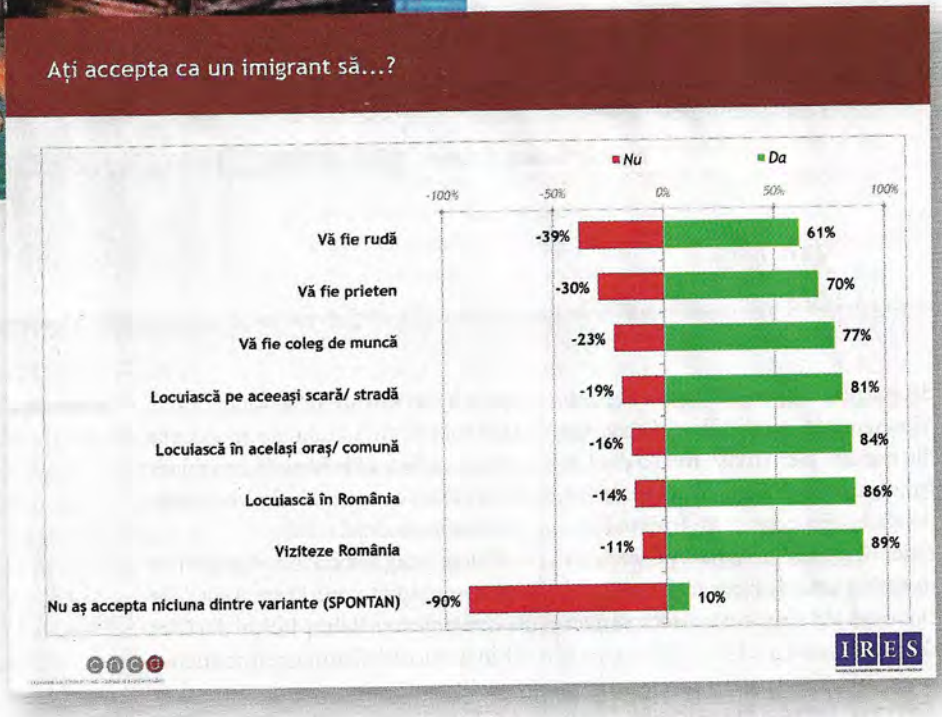

presei și anumiți politicieni" că „amplifică povestea, fiindcă în momentul în care sunt 150 de oameni nu poți pune eticheta pe o întreagă comunitate". Ulterior, Kelemen Hunor i-a sfătuit pe locuitorii din Ditrău să nu accepte manipularea și nicio formă de extremism.

De scandal a profitat Alianța Maghiară din Transilvania, care a acuzat politicienii și presa românească de dublă măsură, pentru că au vorbit despre influența propagandei maghiare în incidentele de la Ditrău.

La numai câteva zile după scandalul din Harghita, la Cluj, câțiva locuitori dintr-un cartier select, Gruia, au chemat poliția, după ce, pe strada lor, au fost cazați 22 de muncitori din Sri Lanka. Ei au reclamat că sunt „străini cu pielea închisă la culoare, care nu se știe ce caută aici și cât de legal muncesc".

FOTO: FACEBOOK MULTI PROFESSIONAL SOLUTIONS SRL; SONDAJ IRES, LA COMANDA CNCD, PUBLICAT ÎN 2019

Românii, suspicioși cu imigranții

52 la sută dintre români considerau, la finalul lui 2018, că imigranții ar trebui opriți la granițele Europei, iar 68 la sută dintre români declarau că nu au încredere în imigranți, potrivit celui mai recent sondaj IRES, făcut la comanda Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) și publicat acum un an. De asemenea, 39 la sută dintre români nu ar fi acceptat ca un imigrant să le fie rudă, iar 30 la sută să le fie prieten. Sondajul a fost efectuat pe 1.300 de persoane, folosindu-se un eșantion probabilist, cu o eroare maximă +- 2,7%.

Datele IRES arată că societatea românească are frici și exprimă un grad ridicat de respingere față de imigranți, explică, pentru *Newsweek România,* președintele CNCD, Asztalos Csaba.

Acesta consideră că scandalul rasist de la Ditrău, primul de acest tip care ajunge în atenția CNCD, are două ră-

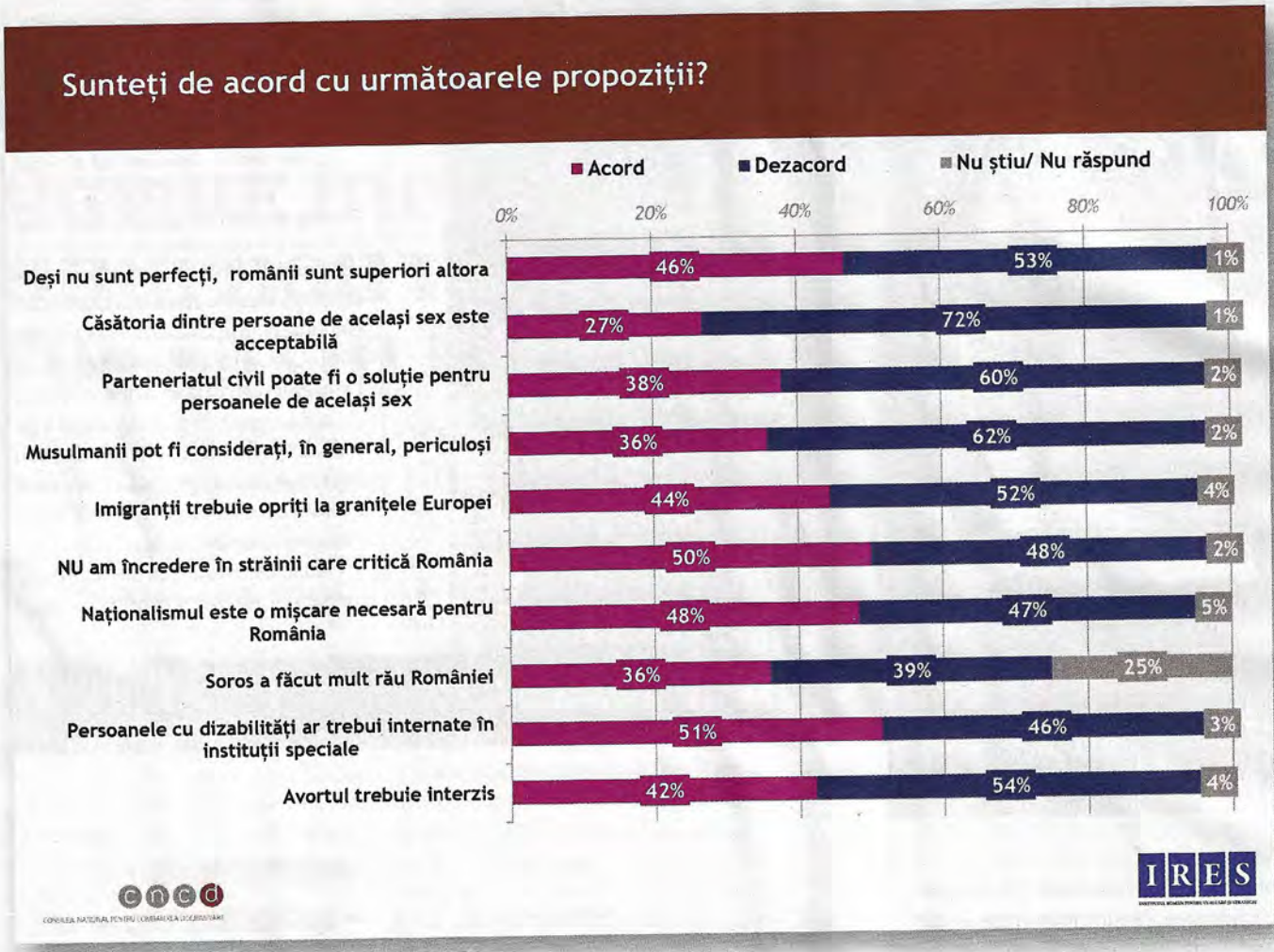

dăcini: pe de-o parte, frica de migranți, „alimentată de campaniile anti-migrație din regiune și din mass-media din Ungaria sau chiar în Europa", iar, pe de alta, conflictul dintre locuitori și patronii brutăriei. În opinia lui Asztalos Csaba, vor mai exista astfel de incidente, în contextul circulației globale și a cererii tot mai mari de forță de muncă.

„Ditrău" putea avea loc în orice comunitate închisă

După mediatizarea scandalului în presa românească, multe voci au acuzat de rasism și intoleranță întreaga comunitate maghiară, în condițiile în care maghiarii se confruntă, la rândul lor, cu discriminarea (conform aceluiași sondaj IRES, 24 la sută dintre români nu ar accepta ca un maghiar să le fie rudă, maghiarii fiind a doua cea mai discriminată etnie din România, după romi).

Totuși, atrag atenția sociologul Barbu Mateescu și profesorul Daniel David, de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, că în cazul de la Ditrău, componenta etnică nu este relevantă.

„Când vine vorba despre imigranți, contează cât de predictibilă, ordonată, calmă a fost viața omului până la momentul apariției unui imigrant în comunitate. De aceea, în orașele mari, care sunt definite de schimbare, de valuri constante de imigrație, nu prea există incidente și emoție anti-imigrație; în schimb, ea există mai degrabă în comunitățile mici, cum s-a întâmplat în secuime – este atipic ce s-a întâmplat la Cluj - în general, în locurile în care schimbările sunt foarte rare. Este vorba despre un factor disruptiv, un factor care apare și schimbă o stare de fapt preexistentă, acest lucru contează mai mult decât cărei etnii îi aparții, ce religie ai, contează ce fel de viață ai avut până la momentul apariției unui imigrant în comunitate. La Ditrău, vorbim despre o comunitate extrem de etanșeizată, care a reușit să-și mențină identitatea, în toate regimurile politice care au fost în zona respectivă", explică Barbu Mateescu, care mai

FOTO: SONDAJ IRES LA COMANDA CNCD, PUBLICAT ÎN 2019; DANIEL DAVID – ARHIVA PERSONALĂ

arată, de asemenea, că și propaganda anti-imigrare de la Budapesta, precum și conflictul economic local au avut un rol important în declanșarea revoltei față de brutarii din Sri Lanka.

Numărul muncitorilor străini din România, în creștere

La finalul lui 2019, aproape 46.000 de cetățeni străini, dintre care peste 32.700 din afara UE, erau angajați în România, potrivit datelor Inspecției Muncii, publicate de Wall-Street.ro. Numărul este dublu față de cel al străinilor care erau angajați în România în 2012, creșterea fiind înregistrată pe fondul crizei forței de muncă. Cei mai mulți angajați străini provin din Turcia (5.109), Vietnam (5.009), China (2.910), Moldova (2.900), Nepal (2.498) și Sri Lanka (2.151). De altfel, în vara anului trecut, președintele Consiliului Național pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Florin Jianu, declara că deficitul de forță de muncă din România depășește un milion de oameni, iar cea mai mare lipsă de personal se găsește în rândul specialiștilor înalt calificați, al celor din servicii și industria ospitalității, HoReCa și construcții.

Pe de altă parte, România a fost cel mai mare exportator de angajați din Uniunea Europeană în 2018, cu peste 170.000 de români care s-au angajat în alte state membre UE, potrivit unui raport al Comisiei Europene. N

Cum să împiedicăm un alt Ditrău: Educație și creșterea bunăstării

DANIEL DAVID, PROFESOR DE ȘTIINȚE COGNITIVE CLINICE la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, explică, pentru *Newsweek România*, că incidentele de la Ditrău sunt cauzate de coliziunea dintre modelele psihoculturale „noi versus ceilalți" și „oricine are valorile comunității este binevenit în comunitate". Astfel, profesorul consideră că mesajele despre pericolul imigranților au contribuit la declanșarea conflictului, însă rolul determinant l-a jucat modelul psihocultural colectivist, după care este organizată comunitatea din Ditrău.

„Situația de la Ditrău, citită cu ochiul psihologiei interculturale, arată un fenomen general în care se află România, și anume un fenomen al fazei de tranziție de la un model psihocultural mai «vechi» la unul modern.

Profilul psihocultural mai vechi de organizare socială este aici unul colectivist, în care grupul social, constituit în logica/metafora familiilor/prieteniilor/cunoștințelor extinse («Noi»), are o puternică solidaritate internă (adesea, asociată cu concentrarea puterii, printr-o organizare ierarhică acceptată), dar o atitudine critică/teamă față de cei din afara grupului («Ceilalți, care nu sunt de-ai noștri»).

Într-un profil psihocultural modern, grupul se organizează mai mult pe baza valorilor comune ale indivizilor autonomi, astfel încât apar comunități puternic solidare în interior, adesea cu puterea mai descentralizată, dar deschise și spre cei din afara comunității («Oricine are valorile comunității este binevenit în comunitate»). Într-o societate colectivistă, incertitudinile viitorului/prezentului sunt adesea văzute ca pericole (de aceea, se face totul pentru a se păstra situația actuală și a refuza schimbarea), în timp ce într-o societate a indivizilor autonomi, acestea sunt adesea văzute și utilizate ca oportunități de dezvoltare/creștere.

Un profil psihocultural, fie acesta și formulat în evoluția istorică din țară, în varianta de mai sus - vechi vs. modern, nu este bun sau rău în sine. Acesta devine astfel prin raportare la contextul geopolitic al societății și la modelul cultural-ideal angajat public de societatea analizată.

În spațiul vestic (aici Uniunea Europeană), profilul psihocultural vechi devine mai puțin funcțional, în condițiile în care acest spațiu are construite instituțiile pe baza valorilor individului autonom și pe descentralizarea puterii sociale.

În acest context psihocultural, eu nu cred că în acest caz specific este vorba despre o componentă etnică (fenomenul poate să fie găsit în orice zonă a țării, cu organizarea psihoculturală similară – și chiar în alte țări) și nu cred că mesajele publice legate de pericolul imigranților au avut un rol determinant, ci cel mult un rol contributor (exemplu favorizant/declanșator); într-adevăr, aceste mesaje nu aveau ce declanșa sau favoriza, dacă nu exista profilul psihocultural mai vechi descris anterior.

Stimularea profilului psihocultural modern se face prin educație și prin creșterea bunăstării; infuzia de educație și bunăstare într-un grup încurajează apariția indivizilor autonomi, ghidați de valori prosociale de autoexprimare (valori participative/toleranță/cooperare/solidaritate, etc.), nu de supraviețuire (competiție egoistă/izolare/toleranță scăzută, etc.)". N

SILVIU SERGIU

Stat sau privat? O comparație „sănătoasă"

Sănătatea este un domeniu specific, iar buna ei funcționare nu depinde exclusiv de a alege între stat și privat. O abordare maniheistă nu este în interesul beneficiarilor, pentru că ambele sisteme au deficiențe importante, dar și avantaje certe.

Din contră, România ar trebui, în opinia mea, să se preocupe de crearea unui sistem de sănătate mixt stat - privat, adaptat la caracteristicile „pieței" locale. Profesorul de economie de la Greens College din Marea Britanie, Tejvan Pettinger, a făcut pe blogul său o comparație extrem de relevantă între sistemul sanitar de stat și cel privat.

Să începem cu **argumentele în favoarea unui sistem sanitar de stat.**

De la bun început, trebuie să înțelegem că sănătatea nu ar trebui să fie o industrie care să urmărească maximizarea profitului, unul din scopurile implicite ale actorilor privați.

1) Sănătatea nu funcționează ca o piață liberă. Pacienții nu cumpără cele mai bune sau mai ieftine îngrijiri medicale. Ei tind să aibă încredere în expertiza medicilor. Atlfel spus, produsul și prețul său contează mai puțin decât vânzătorul. Mecanismul cererii și ofertei nu este unul clasic.

Încercarea de a introduce concurența totală în domeniul sănătății nu este indicată, deoarece, în practică, pacienții nu sunt în măsură să aleagă între diferiți medici. Suveranitatea consumatorului nu se aplică la fel ca pe alte piețe.

2) Într-o țară civilizată, toată lumea, indiferent de venituri, trebuie să aibă acces la servicii medicale. Într-un sistem sanitar exclusiv privat, cei care nu-și permit o asigurare medicală ar fi excluși. Problemele din SUA, unde cei neasigurați nu sunt primii în spitale nici măcar atunci când viața le este pusă în pericol, sunt relevante în context. Lărgind unghiul, accesul vârstnicilor și al persoanelor cu venituri modeste la servicii de sănătate costă foarte mult, iar mediul privat nu este dispus să le suporte din buzunarul propriu.

3) Un sistem de stat permite un control mai strict al afecțiunilor populației. Oamenii subestimează, în general, importanța de a merge la medic pentru un control de rutină. Lăsate necontrolate, unele boli s-ar agrava, ar deveni mai greu și mult mai scump de tratat. De aceea, Statul trebuie să dețină instrumentele pentru a exercita controlul bolilor.

4) Companiile de asigurări private din domeniul sănătății urmăresc un profit mare, ceea ce înseamnă servicii medicale mai scumpe în țările care nu au un sistem de stat sau mixt. Persoanele din categoriile cu risc de îmbolnăvire vor fi primele care vor dori să achiziționeze o asigurare medicală, astfel că primele de asigurare vor crește.

Pe de altă parte, tinerii sănătoși vor fi descurajați să cumpere o asigurare mai scumpă. Prin urmare, mulți tineri nu vor primi asigurare - ceea ce înseamnă că asigurătorii rămân cu un procent mai mare de persoane nesănătoase. Intervenția guvernamentală devine necesară pentru a reduce primele medii și pentru a se asigura că tinerii sănătoși nu neglijează să-și încheie o asigurare de sănătate.

5) Când serviciile medicale sunt plătite printr-un sistem de asigurări private, mecanismul de evaluare costuri/beneficii este mai puțin eficient. Medicii sunt tentați să prescrie tratamente scumpe, pentru că factura este plătită de companiile de asigurări. În sectorul public, există o disciplină privind respectarea bugetelor.

Există, desigur, și o serie de **argumente în favoarea unui sistem sanitar privat.**

1) Oferă oamenilor o libertate de alegere mai mare.

2) Accesul la tratamente costisitoare nu este limitat, lucru care este o realitate în sistemul de stat.

3) Firmele private vor fi stimulate, prin concurența cu alți actori privați, să ofere servicii medicale mai bune decât cele publice.

4) Odată cu îmbătrânirea populației, crește și gama de tratamente.

Cererea de servicii medicale crește mai repede decât creșterea economică. Guvernele trebuie să cheltuiască mai mult pentru servicii medicale. Un rol mai mare pentru sectorul privat permite furnizorilor de servicii medicale să mențină și să reducă povara cheltuielilor guvernamentale, permițând chiar rate de impozitare mai mici.

5) Serviciile guvernamentale pot deveni birocratice, cu personal in exces și prea mulți manageri în comparație cu doctori. Un sistem sanitar privat poate evita ineficiența birocratică. N

SILVIU SERGIU
este senior editor al *Newsweek România*

RADU PARASCHIVESCU

Clinica de bun-simț

Săptămâna trecută, la Palatul Parlamentului, Victor Ponta și-a reconfirmat apetența pentru mitocănie. Uns cu toate alifiile mahalalei politice, Ponta l-a făcut alcoolic pe Leonard Orban. Dacă a plănuit cumva o aluzie strășvezie, nu i-a ieșit. Nici nu avea cum, câtă vreme subtilitatea și Victor Ponta n-au fost niciodată prieteni. Ponta a fost și a rămas genul de om care oscilează între glumița puberală și grosolănia de periferie, „fă, Doina". Asta când nu fură și nu comite abuzuri. (În traducere, când nu plagiază și nu desființează comisiile care confirmă plagiatul.) Plăcerea de-a jigni a lui Victor Ponta, cu sau fără rafinamente de autobază, e însoțită uneori de puseuri calomniatoare. Leonard Orban nu e singurul care a gustat din preparatele lui chef Victor. Înaintea lui, Nicușor Dan a avut parte de un tratament comparabil, când Victor Ponta a postat pe Facebook textul următor: [„Nicușor Dan] are obiceiul să înceapă procese și să renunțe la ele dacă primește ceva consistent – ca să nu pierdem timpul, îl întreb și eu: skol'ko, tovarisci Nicușor?".

Însă nu mojicia acestui „North-Korean wannabe" cu ziua de naștere serbată pe stadion e de mirare, ci faptul că scena politică încă îl acceptă. Sigur, asta spune ceva și despre scenă. Numai că, în momentul când nimerești alături de un hoț, reflexul e să te dai mai încolo. Ca să te știi în siguranță. Victor Ponta a plagiat. Adică a furat. Când a fost întrebat ce și cum, a scăldat-o. A început cu „pe vremea când am scris eu lucrarea, ghilimelele aveau alt regim" și a sfârșit cu „dacă se va dovedi că am plagiat, mă voi retrage". Plagiatul a fost dovedit, dar retrasă a fost, scriam adineauri, comisia doveditoare. Într-o ironie dintre cele pe care viața le presară peste tot, furtul a fost însoțit de minciună, după ce făptașul avusese grijă să declare cândva: „Bunicul meu, care a fost preot, m-a învățat să nu mint și să nu fur". Ce păcat că orzul pedagogic a fost risipit cu atâta larghețe pe o gâscă tupeistă.

Dacă ar exista în România și clinici ale bunului-simț, Victor Ponta ar merita un abonament cu servicii complete

Nici patetismul de film indian al lui Ludovic Orban n-a făcut impresie bună, fără discuție. Însă afirmațiile lui au fost logice: dacă ai atât de multă încredere în medicii români și ești atât de pornit împotriva spitalelor private, de ce te-ai operat în afara României, într-un spital privat? Acestei intervenții Victor Ponta i-a răspuns cu pumnul sub centură, conform obiceiului: „Un singur lucru, dragă Ludovic! Să știi că eu m-am operat la picior, nu am fost la o cură de dezalcoolizare". E o atitudine de dispreț fără rost. Chiar dacă cel vizat ar fi alcoolic, o vizită la o clinică de specialitate e ceva normal. Omul în cauză recunoaște că are o problemă și vrea s-o trateze. Lumea filmului și a sportului e plină de foști clienți ai acestor clinici. Anthony Hopkins e doar unul dintre numele trecute în registrele de evidențe, spre a nu mai spune de perechea de aur Peter O'Toole - Richard Burton, pe lângă care actorii români prieteni cu paharul ar face azi figură de abstinenți. Fotbalul englez, la rândul lui, mustește de alcoolici care au căutat remedii în clinici, găsindu-le sau nu: Paul Merson, Tony Adams (care a înființat o instituție de acest tip), Paul Gascoigne etc.

Dacă ar exista în România și clinici ale bunului-simț, Victor Ponta ar merita un abonament cu servicii complete. Și n-ar fi singurul. L-ar putea însoți o parte dintre fideli. Deplasarea s-ar face cu un autocar dintre cele care au adus lumea pe stadion la chermeza „made in Phenian".

Pe fiecare loc ar exista o pereche de căști însoțită de o ofertă diversă. Victor Ponta, bunăoară, ar putea auzi în buclă omagiul pseudopoetului Mircea Cosma, fostul președinte al CJ Prahova: „Victor, o galaxie română-n devenire, / Răsare-n universul zidit pe răstigniri, / Pe temelie veche, de piatră și jertfire, / El reînalță o țară a vechilor români".

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

Andrei Ursu: „Motivarea hotărârii instanței a fost scrisă, practic, la dictarea Securității"

ANDREI URSU (61 DE ANI), FIUL FOSTULUI disident politic Gheorghe Ursu, a vorbit, într-un interviu pentru *Newsweek România,* despre controversata hotărâre a primei instanțe, Curtea de Apel București, în baza căreia au fost achitați doi foști ofițeri de Securitate, Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș, acuzați că l-ar fi torturat până la moarte pe cunoscutul opozant al regimului comunist. Andrei Ursu a vorbit despre perioada în care tatăl său era urmărit, anchetat și bătut cu bestialitate de milițieni și de securiști, precum și despre influența, și după Revoluție, a unor personaje puternice din fosta Securitate, în dosarul legat de moartea lui Gheorghe Ursu, dosar care se judecă abia acum.

Newsweek România: **Cum apreciați motivarea primei instanțe, în cazul Gheorghe Ursu? Judecătoarea a decis achitarea celor doi foști ofițeri de Securitate acuzați de rele tratamente, fapte care au dus la moartea tatălui dvs. Instanța și-a motivat decizia și prin faptul că Gheorghe Ursu nu poate fi considerat „disident politic, acesta nefiind un opozant pe față al regimului comunist".**

Andrei Ursu: Am fost șocat de această decizie. Cred că motivarea hotărârii a fost scrisă, practic, la dictarea Securității, a inculpaților și a avocaților lor. În motivare sunt folosite tezele securiștilor, și nu de acum, ci de mai mulți ani, referitoare la opozanții regimului. Securiștii mizau încă de atunci, din timpul lui Ceaușescu, pe compromiterea, pe defăimarea disidenților, și încercau să transforme disidența, opoziția politică, în cazuri de drept comun.

Concret, în ce consta strategia despre care vorbiți și ce legătură are cu cazul Gheorghe Ursu?

Este vorba despre o strategie a Securității, care venea de la Nicolae Ceaușescu, de a nu a avea disidenți. Ceaușescu trebuia să fie cel mai iubit fiu al poporului. Era ceva specific dictaturii ceaușiste, pe care o „numeau discernământul politic și juridic al oricărui lucrător de Securitate". Practic, securiștii trebuiau să găsească învinuiri de drept comun,

DE

RAMONA URSU

ramona.ursu@newsweek.ro

BANII NU TE FAC ELEV MAI DEȘTEPT
Unde se înregistrează cel mai mare abandon școlar » P.26

speculă cu valută, de exemplu, așa cum i-au confecționat tatălui meu. Acestor opozanți ai regimului li se găseau îngrozitoare învinuiri, care aveau și un al doilea efect, care era defăimarea, compromiterea acestor oameni. Unii disidenți erau acuzați chiar că erau securiști. Lui Mihai Botez, un alt disident celebru, lui Paul Goma, dar și multor altora, securiștii au încercat să le atârne această tinichea de coadă. Aceea că erau, de fapt, colaboratori ai Securității. Securitatea știa că asta era o anatemă și că opozanții regimului n-ar mai fi fost luați în considerare, iar deseori chiar se întâmpla asta. Toate aceste lucruri se reflectă și în cazul nostru.

Adică se reflectă și acum, în motivarea instanței, conform căreia Gheorghe Ursu nu poate fi considerat disident politic?

Prin această hotărâre, încearcă să ni se explice că Gheorghe Ursu nu a fost chiar așa disident, spunând instanța că i s-a permis tatălui meu să călătorească în străinătate. Judecătoarea știa, însă, foarte bine că tatăl meu era urmărit de Securitate, încă din anul 1977, și am depus la dosar, în acest sens, probe găsite la CNSAS. Gheorghe Ursu era urmărit de Securitate în momentul în care el, ca inginer constructor, în 1977 a fost desemnat șef de proiect la blocul Patria, pentru consolidarea acestui imobil. Atunci, Ceaușescu dăduse un ordin celebru, în 4 iulie 1977, să se sisteze toate lucrările de consolidare a imobilelor, până în data de 23 august 1977. Dictatorul avea mai multe motive, în primul rând să folosească banii care veneau pentru consolidările de după cutremurul din 1977, ajutoarele primite din exterior și utilajele, pentru construcția Casei Poporului, deoarece începuse acest proiect. Gheorghe Ursu a refuzat să sisteze lucrarea de reabilitare, pentru că și-a dat seama că există un mare pericol pentru locatari. Blocul se putea prăbuși, în cazul unui nou cutremur. Ordinul acela criminal al lui Ceaușescu l-a determinat pe tatăl meu să scrie prima scrisoare la *Europa Liberă,* care s-a citit pe post abia în 4 martie 1979, pentru că multă vreme tata nu a reușit să o trimită.

Deci judecătoarea știa foarte bine de toate lucrurile astea și de faptul că tatălui meu îi dădeau drumul, până la urmă, să mai iasă din țară, doar ca să scape de el, că altfel făcea greva foamei. Ziceau că e nebun. Iar când tata îi scria direct lui Ceaușescu, ca să obțină pașaportul, trimitea copia scrisorii și la „Scânteia". Nu o publicau, bineînțeles, dar acesta era semnalul lui că nu va renunța la lupta sa. Însă Securitatea îl urmărea mereu, și înainte, și după ce se întorcea din străinătate.

Spuneți că decizia de acum a instanței ar avea legătură cu fosta Securitate. Suntem, totuși, la 30 de ani de la căderea regimului comunist. Nu poate fi vorba despre neștiință din partea judecătoarei, nu neapărat de o implicare a foștilor securiști în dosar? Care ar fi miza în acest dosar?

La prima vedere, pare incredibil. Vorbim despre o judecătoare care n-ar avea vârsta să fi fost securistă. E greu de crezut că ar face atât de mult ca să îi salveze pe doi oarecare ofițeri de Securitate, când au fost zeci de mii. De ce? Cred că e vorba despre o conspirație a tăcerii, un principiu al dominoului, să nu se creeze breșe și pentru alții. Este vorba, de fapt, de sute și mii de alte cazuri. Această represiune mai deghizată de care vă spuneam, sub Ceaușescu, a produs mii de victime, pe care le-am găsit la CNSAS. Multe sunt cunoscute, este vorba despre disidenții de la Aiud, care erau bătuți, torturați, închiși în spitale psihiatrice, pentru deghizarea represiunii. Dar, mai mult, este vorba despre grupuri de oameni, a fost represiunea de la Brașov, cu peste 60 de muncitori bătuți îngrozitor. Au fost foarte mulți opozanți ai regimului Ceaușescu care au rămas necunoscuți. Până și la Timișoara, la Revoluție, au încercat să deturneze sensul politic al revoltei, pe cazuri de drept comun. Am scris o carte, „Trăgători și mistificatori. Contrarevoluția Securității în decembrie '89", arătând că există un probator foarte solid, cu mii de mărturii care arată că Securitatea a participat la represiunea din decembrie 1989, și înainte de 22 decembrie, foarte intens, și după această dată. Înainte, ei au încercat să îi transforme pe opozanți în infractori de drept comun. Linia directoare, care venea de la Ceaușescu, era foarte clară: „Să îi găsim ca hoți, ca borfași, să îi dăm pe mâna Miliției, ca să nu ajungă la organizațiile pentru drepturile omului".

Cred că e vorba despre o conspirație a tăcerii, un principiu al dominoului, să nu se creeze breșe și pentru alte cazuri similare

Vorbiți despre o descurajare, prin această hotărâre a primei instanțe în cazul Gheorghe Ursu, pentru celelalte cazuri de disidenți politici.

Aici este cheia. Judecătoarea a folosit limbajul Securității, cuvintele Securității. Când spun că a scris-o la dictare, nu este o exagerare, pentru că nu sunt

FOTO: FUNDAȚIA GHEORGHE URSU

doar temele, ci chiar cuvintele folosite de fosta Securitate.

Atât de puternică mai poate fi acum fosta Securitate?
Da, poate că este de neînțeles sau poate că vom înțelege de-a lungul desfășurării procesului. Cei doi inculpați, Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș, au chemat, în timpul procesului, ca martori, vreo douăzeci de foști ofițeri de Securitate. După cum știți, mare parte a foștilor securiști au rămas, după Revoluție, în SRI, în „Doi și-un sfert", în alte organizații pe care ei le numesc de intelligence. Au chemat la proces pe oameni ca Aurel Rogojan, Vasile Mălureanu, Filip Teodorescu. Acești oameni sunt ușor de controlat în continuare, cu informații din arhiva Securității care există despre ei.

Ce au declarat în timpul procesului?
Unii dintre acești oameni, care au venit în procesul nostru ca să-i apere pe cei doi inculpați, au venit în calitate de generali SRI în retragere. Până la finele anilor '90, inclusiv unul din torționarii tatălui meu, Vasile Hodiș, a fost în SRI. Acești oameni au făcut o foarte largă operațiune de spălare a dosarelor fostei Securități, în perioada în care, imediat după Revoluție, au rămas pe mână cu aceste dosare. Așa au făcut și o manipulare a istoriei. Acești oameni au avut pe mână și dosarul de urmărire informativă a tatălui meu, până în anul 2000. A trebuit să fac demersuri majore, am ajuns și la greva foamei, pentru a obține dosarul lui Gheorghe Ursu de la Securitate. A trebuit ca CSAT să dea o hotărâre, în anul 2000, pentru ca Dosarul „Udrea", de urmărire informativă a tatălui meu, un dosar de urmărire a unui disident politic, de fapt, să fie trimis la Parchetul Militar, pentru anchetă.

De ce a fost atât de greu?
Atunci, în anul 2000, am descoperit că dosarul tatălui meu a fost falsificat. Cei de la CNSAS au găsit probe clare că dosarul de urmărire informativă a lui Gheorghe Ursu, format din șapte volume, avea șase volume subtilizate, diferite de cele originale. În cele originale existau volume de tehnică operativă, adică ce au obținut securiștii prin ascultare în casa noastră, prin telefoane, scrisori, note informative. Bineînțeles, în aceste dosare erau și informații obținute, tot prin tehnică operativă, și din celula în care a fost închis tatăl meu. În același dosar „Udrea" am găsit file din presă din anul 1992, deși SRI a pretins că acel dosar a fost microfilmat în anul 1987 și că era același, identic, cu cel predat în anul 2000. Cum e posibil acest lucru, dacă erau file din articolele lui Petre Mihai Băcanu, din anul 1992, despre cazul Ursu?

Judecătoarea a folosit limbajul Securității, cuvintele Securității. Când spun că a scris-o la dictare, nu este o exagerare

Ce mai conțineau acele volume falsificate despre care vorbiți?
Mai erau note informative ale lui Nicu Crișan, un alt securist, fost coleg cu torționarii (inculpații Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș – n.r.). Și Crișan a venit ca martor la proces, în apărarea celor doi. Acest Nicu Crișan făcea ancheta împreună cu procurorul Dan Voinea, în 1990-1992. Ce fel de anchetă putea fi aceea? Dan Voinea a avut bune intenții și a găsit lucruri foarte importante, a făcut o anchetă onestă și serioasă, însă a fost sabotat. În perioada aceea, au luat declarație unui martor care spunea că Gheorghe Ursu se întorcea bătut de la anchetă la Securitate. Această declarație de martor a fost dată în fața noastră, semnată de Nicu Crișan. Același Nicu Crișan dă, apoi, notă informativă la SRI (la începutul anilor '90 – n.r.) și spune că din anchetă rezultă că Securitatea nu s-a mai ocupat de Gheorghe Ursu, în perioada în care acesta a fost ținut în detenție. Am găsit zeci de documente, inclusiv semnate de inculpați, pe care le ignoră acum judecătoarea Mihaela Niță (magistratul de la Curtea de Apel București care a pronunțat prima soluție în dosarul în care sunt judecați Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș – n.r.). Din acest motiv spun că această judecătoare a fost influențată de oameni din fosta Securitate.

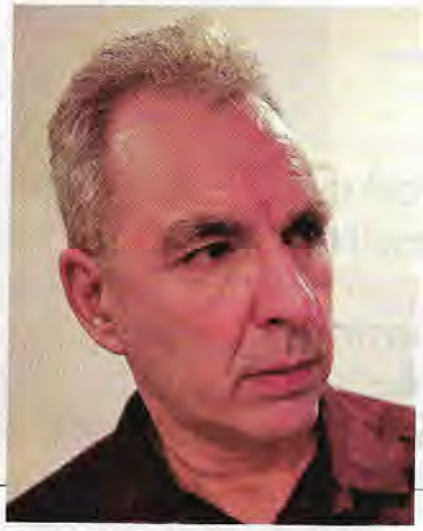

Ce ați sesizat ca fiind incorect, în motivarea instanței?
Este foarte contradictorie motivarea judecătoarei. Dumneaei spune că cei doi inculpați l-au mai anchetat, pe ici, pe colo, pe Gheorghe Ursu, dar că nu rezultă că tatăl meu era bătut. Asta deși există martori, necitați de judecătoare, care au declarat că au văzut bon de scoatere din celulă a lui Gheorghe Ursu, semnat de Pârvulescu, martori care au declarat că a fost adus înapoi în celulă când nu se mai putea ține pe picioare, având urme vizibile de bătaie. Iar acest lucru s-a întâmplat de mai multe ori, sistematic. Un alt martor, de asemenea necitat de instanță, a spus că Gheorghe Ursu a fost scos din celulă chiar în ziua de 15 noiembrie 1985, ziua bătăii fatale.

AMINTIRI
Fostul disident politic Gheorghe Ursu, alături de familia sa.

Când a primit bătaia fatală?
Conform documentației medicale, bătaia fatală a fost administrată cu 36 de ore înaintea decesului. Decesul a fost duminică dimineață, în 17 decembrie 1985, deci bătaia fatală s-a petrecut în 15 noiembrie, după-amiaza. În acea perioadă, martorul spune că Gheorghe Ursu a fost scos din celulă, dus la anchetă la Pârvulescu, adus seara cu pătura, când nu se mai putea mișca. Din acea clipă s-au produs simptomele care i-au cauzat moartea tatălui meu. A fost bătut atât de sălbatic, încât i-au spart intestinul subțire. Acest lucru este menționat în certificatul medico-legal obținut de procurorul Dan Voinea chiar atunci, în 1990, document care arată că Gheorghe Ursu a fost torturat, în ultima clipă, atât de sălbatic, cu intenția clară de a fi ucis, încât cu șpițul în burtă i-au spart intestinul subțire. A fost ținut așa, în starea aceea, tot la ordinul Securității, conform martorilor, a gardienilor de la Miliție, deoarece se dăduse ordin clar să nu se bage nimeni în celulă, să nu-i acorde ajutor medical, „până se duce pe tobogan", după exprimarea lor. Acesta fusese ordinul venit de la Vasile Gheorghe, șeful direcției a VI-a Cercetări Penale, unde lucrau cei doi torționari.

Cu toate astea, judecătoarea a avut o altă părere despre tortura la care a fost supus Gheorghe Ursu, în detenție.
Judecătoarea încearcă să pară că ia în considerare unele mărturii, o parte destul de mică, însă a dat o hotărâre ilogică. Spune că Gheorghe Ursu a fost totuși bătut, posibil de niște securiști sau milițieni, dar nu e sigur că e vorba de cei doi. În altă parte, judecătoarea citează mărturii că cei doi torționari l-au anchetat pe Gheorghe Ursu, însă nu poate fi sigură de asta, din lipsă de probe, spune ea. Dar probele erau pe masa ei, zeci și zeci de probe pe care judecătoarea le-a ignorat. Inclusiv acele documente ale Securității pe care le-am găsit abia în 2014 la CNSAS, care arată că cei doi torționari îl anchetau, îi luau declarații tatălui meu. Cei doi torționari au contrasemnat acele declarații, n-are cum să spună judecătoarea că nu știe cine a făcut faptele. Cei doi erau, este evident.

Judecătoarea a schimbat încadrarea din crime împotriva umanității în infracțiunea de tratamente neomenoase.

Cei doi inculpați, Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș, au chemat, în timpul procesului, ca martori, vreo douăzeci de foști ofițeri de Securitate

Așadar, chiar instanța a identificat, în acest dosar în care sunt judecați cei doi foști ofițeri de Securitate, elemente ale acestei infracțiuni. Doar că judecătoarea nu a găsit motivele să-i condamne pe cei doi inculpați.
Ni se spune că l-au bătut pe Gheorghe Ursu, dar nu știm sigur dacă ei, cei doi inculpați, Hodiș și Pârvulescu, l-au bătut. Securiștii au reușit, până acum, să dea vina, pentru uciderea tatălui meu, pe un deținut de drept comun și pe cei de la Miliție, care au fost condamnați, acum mai mulți ani, pentru omor. În acest caz, omorul este considerat ca autoritate de lucru judecat, astfel că nu mai puteau fi și securiștii (Vasile Hodiș și Marin Pârvulescu – n.r.) condamnați pentru același lucru. Dar aceștia doi au contribuit într-o măsură mai mare la moartea lui Gheorghe Ursu.

În dosarul în care sunt judecați ei, însă, nu este vorba despre omor, ci despre tratamente neomenoase, respectiv tortură făcută unui om aflat în detenție. Tortură aplicată de către organele statului, în exercițiul funcțiunii, unui om care nu avea posibilitatea

FOTO: FUNDAȚIA GHEORGHE URSU

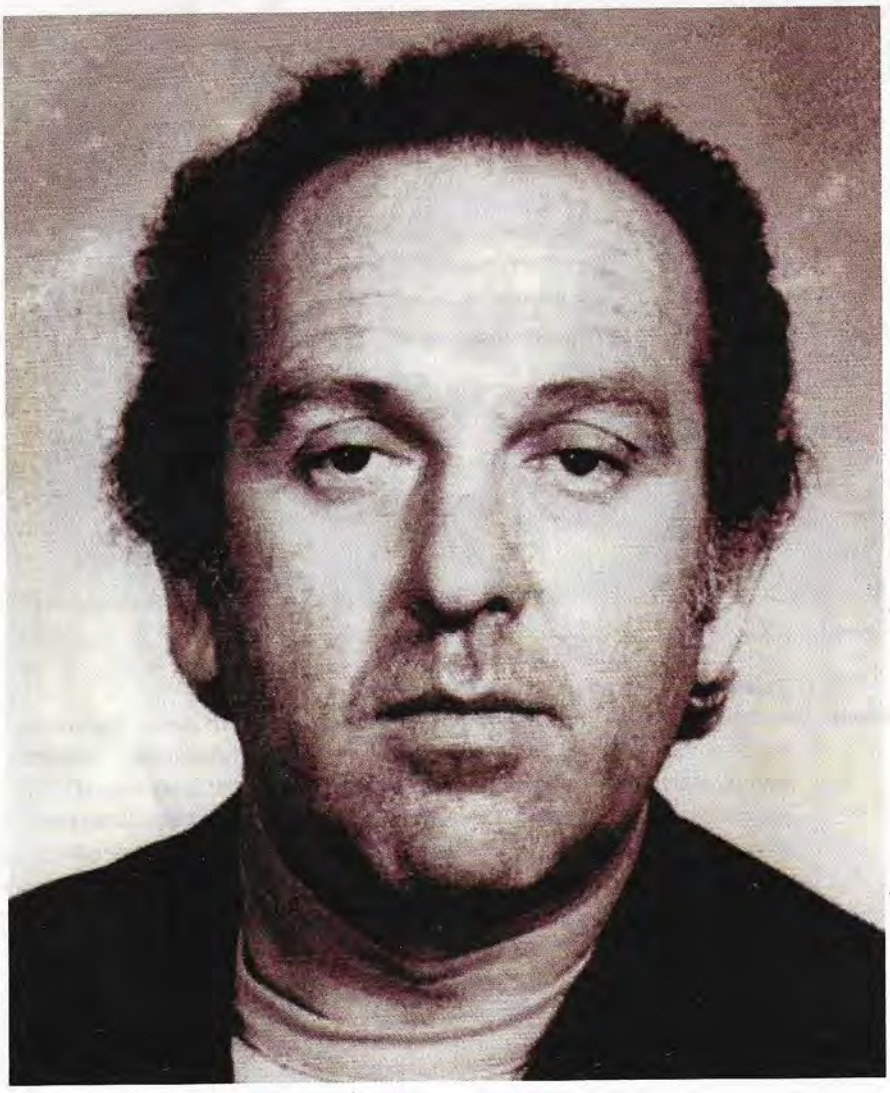

să se apere. Tortură aplicată acestui om, din motive politice, din ordinul statului. Aşadar, una dintre strategiile acestor securişti, preluată şi de judecătoare, este că nu se ştie sigur dacă cei doi l-au torturat şi i-au provocat moartea. O altă strategie folosită este că Gheorghe Ursu nu era chiar o cauză politică, deşi tot judecătoarea spune că era anchetat de Securitate, pe motive politice, încă de la început. Judecătoarea spune că jurnalul tatălui meu, în care îşi scria părerile referitoare la regimul comunist, a fost luat de Securitate din cauză că avea afirmaţii profund duşmănoase, ostile orânduirii socialiste şi lui Ceuşescu personal. Judecătoarea aminteşte de scrisorile trimise de tatăl meu la *Europa Liberă,* menţionează,

CNSAS a găsit probe clare că dosarul de urmărire informativă a lui Gheorghe Ursu a fost falsificat

deci, toate aceste lucruri în motivarea hotărârii ei.

Conform dosarului penal făcut tatălui meu, cei doi inculpaţi încercau să-l forţeze să-şi toarne prietenii. Asta se întâmpla în perioada în care aceşti securişti l-au anchetat în libertate, timp de şase luni, din iarna până în vara lui 1985. Gheorghe Ursu a scris că refuză să declare numele unor prieteni, întrucât nu voia să le facă probleme. Asta i-a înrăit pe securişti, care atunci au deturnat ancheta pe cauza de drept comun, ca să încerce să scoată de la tata, sub tortură, ce voiau ei. Totul se făcea la indicaţiile lui Iulian Vlad (ultimul şef al Securităţii – n.r.). Avem documente că Iulian Vlad s-a ocupat direct de acest caz, avem şi ordinul să fie deturnată ancheta pentru a afla natura relaţiilor dintre Gheorghe Ursu şi prietenii săi consideraţi cu concepţii duşmănoase faţă de regim. Asta a fost una dintre temele politice clare ale anchetei şi motivul pentru care Gheorghe Ursu a fost băgat la închisoare, sub acoperirea Miliţiei. La fel de înnebuniţi erau securiştii, dar şi Nicolae Ceauşescu personal, din cauza scrisorilor trimise de tata la *Europa Liberă.* Mai ales când dictatorul era acuzat de omor, în acele rânduri din scrisoare în care tata vorbea despre ordinul criminal al lui Ceauşescu, prin care interzicea consolidarea blocurilor afectate de cutremurul din 1977.

Securiştii încercau să-l determine pe tata să nege că ar fi scris acele lucruri pentru că aşa credea el şi să-l forţeze să spună că ar fi scris totul fiind plătit de *Europa Liberă,* de cercuri imperialiste, de agenturi străine. Tatăl meu nu a vrut să dea înapoi, sub nicio formă. Le spunea securiştilor, în declaraţiile pe care le dădea, că acele scrisori le-a scris „numai şi numai din conştiinţa mea de inginer şi din datoria pentru locatarii acelor blocuri, pentru mii de vieţi omeneşti care se pot pierde, în cazul unui nou cutremur". Încerca, într-un fel, să-i convingă chiar pe ei, pe securişti, că era ceva grav ce se petrecea.

Dar securiștii știau asta foarte bine, însă continuau acel joc al dictatorului.

După '89, din ceea ce spuneți, pare că există o colaborare subterană între oameni din fosta Securitate, care au rămas, o perioadă, în serviciile secrete, dar și magistrați. Este chiar atât de infestat sistemul?

Nici pe departe nu au rămas la fel de puternici, să fim realiști. Suntem o țară democrată, de bine, de rău, avem alegeri libere, există și oameni onești. Am văzut și în justiție oameni curajoși, judecători care au și spus, atunci când i-au condamnat pe milițieni pentru uciderea tatălui meu, că Gheorghe Ursu nu a fost torturat din inițiativa Miliției, deși Miliția a făcut sluj în fața Securității, ci la ordinul venit din partea Securității. Avem rechizitorii și decizii anterioare ale instanței în care s-a specificat foarte clar că era vorba despre Securitate. Și rechizitoriul lui Dan Voinea, din 2000, în care se specifica că, de fapt, securiștii i-au pus pe milițieni să facă ce-au făcut. Dar procurorul Voinea n-a mai apucat să termine acel dosar. Deci, există și oameni onești în sistem, dar în continuare fosta Securitate are o mare putere. Vorbim despre generali în rezervă, care au putere mediatică, financiară și în servicii.

Ați vorbit despre mai multe narațiuni ale Securității, preluate de judecătoarea de la Curtea de Apel București. Mai aveți exemple, în afară de cele menționate?

Da, o altă narațiune promovată de foștii securiștii este că, în anii '80, Securitatea nu a mai lucrat la fel ca în anii '50, nu a mai torturat, nu a mai omorât oameni în masă. Au fost mii de cazuri de opozanți ai lui Ceaușescu, în acea perioadă, cazuri care sunt prezentate în dosarul de anchetă al lui Gheorghe Ursu. Procurorii au depus la dosar volume întregi – începând cu raportul

Securiștii au reușit, până acum, să dea vina, pentru uciderea tatălui meu, pe un deținut de drept comun și pe cei de la Miliție

Comisiei Tismăneanu, dar și dosare de la CNSAS – în care scrie negru pe alb cum, în fiecare trimestru, toți securiștii se ocupau cu represiunea deghizată. Sub acoperirea Miliției, erau, de fapt, trimiși la închisoare, bătuți, torturați, anihilați mii de opozanți. Multe nume le știm, este vorba despre oameni care au suferit îngrozitor. Dacă e să mergem pe ideea că sub Ceaușescu nu au mai folosit astfel de metode, înseamnă că negăm până și Revoluția, nu?, care a fost culminarea represiunii sălbatice a lui Ceaușescu. Au fost morți la Revoluție, eroii noștri care ne-au dat nouă și judecătoarei Niță libertatea. Ei sunt oamenii care nu au fost reprimați, dacă este să ne luăm după judecata acestei judecătoare. Oameni care nu au fost bătuți.

Dacă ați observat, judecătoarea Niță folosește o sintagmă în care spune că Securitatea a folosit „influențare pozitivă". Asta este terminologia Securității. „Influențarea pozitivă" era tot o formă de amenințare a opozanților regimului. „Influențarea pozitivă" era o metodă directă a securistului, în momentul în care lua contact cu opozantul respectiv și îi spunea să aibă grijă cum se comportă. Numai timorarea asta era, de fapt, o represiune psihică, nemaivorbind despre miile de cazuri în care se ajungea la torturi fizice, la eliminarea fizică a disidenților, la arestări abuzive și la internări în spitale psihiatrice. Toate astea nu pot fi negate de judecătoarea Niță. Dumneaei a avut pe masă aceste cazuri, documentele au fost citite de către procuroarea de ședință. Românii nu l-au aplaudat pe marele cârmaci, pe Nicolae Ceaușescu, din cauza „influențării pozitive". Am stat îngenuncheați timp de 25 de ani, sub Ceaușescu, iar asta nici măcar de frica lui Ceaușescu. Dacă ieșeam toți în stradă, nu putea Ceaușescu să ne aresteze pe toți. Era frica de Securitate, o amenințare clară cu violența. O violență știută, proiectată la orice pas. Erau informatorii de care îți era frică. Din cauza asta, am avut cel mai cumplit regim de dictatură din estul Europei, de asta am avut și singura revoluție sângeroasă. Iar acum este datoria justiției să facă dreptate și să nu rămânem umiliți până la capăt de Securitate.

Ce planuri aveți, în privința dosarului? Dacă nu se face dreptate nici la Înalta Curte, vă gândiți să vă adresați instanțelor internaționale?

Prioritatea noastră este să susținem cauza la Înalta Curte și să sperăm că vom da de un judecător onest, curajos, cum au mai fost și în cazul nostru. S-ar putea să mergem, până la urmă, și la CEDO. În toți acești ani, nu a fost interesul nostru acesta, deoarece la CEDO nu au jurisdicție pe penal, deci acești torționari nu pot fi condamnați acolo. CEDO poate penaliza statul român, că nu a făcut dreptate. Este un act de dreptate să fie condamnat statul român, dar dacă stăm bine și ne gândim, nu le pasă securiștilor că e penalizat statul român. Dacă e condamnat, statul român plătește bani, daune. Iar acești bani sunt banii contribuabililor. Nu sunt bani de la securiști, nu sunt de la judecătoare, nu sunt de la procurorii care, ani de zile, i-au acoperit pe securiști. Sunt banii poporului român, banii cetățenilor.

Interviul integral cu Andrei Ursu poate fi citit pe newsweek.ro + video

FOTO: FUNDAȚIA GHEORGHE URSU

Disidența lui Gheorghe Ursu și un dosar în care nu se mai face dreptate

GHEORGHE URSU, NĂSCUT LA 1 iulie 1928, în localitatea Soroca, din Basarabia, a fost unul dintre acei români curajoși care, în timpul dictaturii comuniste, s-au ridicat împotriva lui Nicolae Ceaușescu și a regimului condus de acesta. Fost inginer, Gheorghe Ursu a intrat în vizorul Securității după cutremurul din martie 1977, când Ceaușescu a dat un ordin criminal, conform căruia blocurile avariate puternic să nu fie consolidate din temelii, așa cum era necesar, ci doar să fie „cosmetizate", punând, astfel, în pericol viața a mii de oameni.

Inginerul Gheorghe Ursu, specializat în calcule anti-seismice, s-a opus acestui ordin al dictatorului, refuzând să își pună semnătura pe documentele care simulau consolidarea blocurilor. Pentru a atrage atenția asupra consecințelor tragice care ar fi avut loc, în cazul unui alt seism mai puternic, Ursu s-a adresat postului de radio *Europa Liberă*, scrisoarea lui fiind citită pe post în timpul mai multor emisiuni. În aceeași perioadă, disidentul a început să fie urmărit intens de Securitate.

Jurnalul confiscat de Securitate

Câțiva ani mai târziu, în 1981, o a doua scrisoare a lui Gheorghe Ursu, în care era criticat Nicolae Ceaușescu, este citită la *Europa Liberă*. În 1984, disidentul este

GHEORGHE URSU,
la vârsta de 36 de ani, alături de fiul său, Andrei, de fiica sa, Olga, și de o nepoată, Monica.

denunțat la Securitate, de către două colege de serviciu, că deține un jurnal în care își scria opiniile politice, anticomuniste. Conform documentelor din dosarul de urmărire informativă (DUI) deschis pe numele lui Gheorghe Ursu, dosar botezat de securiști „Udrea", cea care a avut inițiativa de a-l denunța a fost Pîrguța Croitoru, sursă a Securității și „cunoștință de familie" cu Ion Dumitraciuc. Acesta din urmă era securistul delegat la Institutul la care lucra inginerul Gheorghe Ursu.

De aici înainte, securiștii s-au mobilizat și mai mult, au urmat percheziții acasă la Ursu, audieri și declarații, presiuni asupra lui și a întregii sale familii. Cum a refuzat să își denunțe prietenii și să spună, așa cum îi indicau securiștii, că scrisorile către *Europa Liberă* le-a trimis în schimbul unor bani primiți de la acest post sau de la „agenturile străine", Gheorghe Ursu a fost arestat, în 21 septembrie 1985, fabricându-i-se un dosar penal în care era acuzat de tăinuire de valută, 16 dolari.

Banii i-ar fi fost găsiți acasă, în timpul percheziților. Pe perioada arestului, disidentul politic Gheorghe Ursu a fost supus unor acte de tortură îngrozitoare, fiind bătut cu bestialitate. Cei care l-au anchetat sunt doi foști ofițeri de Securitate, Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș. În urma torturii, Gheorghe Ursu a murit, în 17 noiembrie 1985, în arestul Miliției Capitalei. Moartea lui Gheorghe Ursu a fost, după Revoluție, unul dintre cele mai mediatizate cazuri de disidenți politici care și-au pierdut viața în urma violențelor la care au fost supuși din partea Securității.

Milițieni condamnați și, apoi, scăpați

Andrei Ursu (61 de ani), fiul lui Gheorghe Ursu, care a emigrat cu familia sa în SUA, la un an după moartea tatălui său, având sprijinul direct al autorităților americane, a purtat, în ultimii 30 de ani, o luptă continuă cu autoritățile române, pentru a se face dreptate în acest caz.

Mai multe dosare au fost deschise, după Revoluție, pentru anchetarea și condamnarea vinovaților de torturarea și uciderea disidentului politic Gheorghe Ursu. În 10 octombrie 2003, foștii milițieni Tudor Stănică și Mihail Creangă, acesta din urmă fiind fostul șef al arestului Miliției Capitale, au fost condamnați la câte 20 de ani de închisoare pentru infracțiunea de instigare la omor calificat.

Instanța a decis, atunci, ca, în baza decretului Nr. 11/1988, fiecare dintre cei doi foști milițieni să execute efectiv doar câte 10 ani de închisoare. Torționarul Tudor Stănică (81 de ani) a făcut, însă, doar un an de pușcărie, instanța hotărând anul trecut, pentru a 17-a oară, întreruperea pedepsei, din cauza unor motive medicale invocate de condamnat.

Marian Clită, unul dintre colegii de celulă ai lui Gheorghe Ursu, care, la ordinul Securității, l-a terorizat și bătut pe disident, după gratii, a fost condamnat și el, după Revoluție, la 20 de ani de închisoare. Acesta a efectuat doar nouă ani din pedeapsă, fiind eliberat condiționat. Până în prezent, niciun ofițer de Securitate nu a răspuns penal pentru torturarea și moartea lui Gheorghe Ursu.

O decizie controversată

Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș, foștii ofițeri de Securitate care s-au ocupat de urmărirea, anchetarea și torturarea lui Gheorghe Ursu, sunt inculpați într-un dosar penal în care sunt acuzați de tratamente neomenoase, care au dus la moartea disidentului Gheorghe Ursu. În octombrie anul trecut, Curtea de Apel București a decis, în primă instanță, achitarea celor doi foști securiști.

În motivarea sa, judecătoarea Mihaela Niță a venit cu explicații extrem de controversate, susținând, între altele, că Gheorghe Ursu nu poate fi considerat disident politic: „În opinia Curții, nu se poate aprecia, în contextul celor arătate, că victima Ursu Gheorghe a fost un disident politic, acesta nefiind un opozant pe față al regimului comunist și al conducătorului Partidului Comunist. Victima nu și-a manifestat public dezacordul față de politica și conducerea de stat și partid, astfel încât să devină din acest punct de vedere o persoană periculoasă pentru securitatea statului, datorită posibilității influențării opiniei politice și a instigării populației împotriva conducerii de stat și partid".

Istoriul Mădălin Hodor a comentat, pentru *Newsweek România,* argumentele judecătoarei Mihaela Niță, criticând motivarea hotărârii judecătorești dată de aceasta. „Să argumentezi că Gheorghe Ursu nu a fost disident și nu era atât de periculos, pentru că nu se știa de jurnal, este o eroare. Păi nu trebuia să știe tot românul de acest jurnal, era suficient că știa Securitatea ce conține jurnalul lui Gheorghe Ursu. Dacă pentru Securitate era suficient de periculos încât să-l aresteze pe Gheorghe Ursu și să-i înscenеze acuzația falsă de deținere ilegală de valută, eu cred că era suficient de periculos Gheorghe Ursu încât să se încadreze la disident politic", a declarat Hodor.

Istoricul a mai precizat că „judecătoarea spune că Securitatea l-a anchetat pe Gheorghe Ursu și că Miliția îl tortura, îl bătea, pentru a obține de la el informații de natură politică, dar, pe de altă parte, tot judecătoarea spune că Gheorghe Ursu nu reprezenta niciun pericol politic, ceea ce este o fractură de logică, de context, istorică. Este scandaloasă o astfel de motivare, iar mizele nu sunt legate doar de cazul Ursu, ci de absolut toate procesele care se desfășoară și care sunt pe rol în ceea ce privește abuzurile Securității". Dosarul uciderii lui Gheorghe Ursu, în care sunt judecați Marin Pârvulescu și Vasile Hodiș va ajunge la Înalta Curte de Casație și Justiție, care se va pronunța definitiv pe acest caz.

FOTO: FUNDAȚIA GHEORGHE URSU

POLITICĂ

Anticipate, o misiune aproape imposibilă

Pentru prima oară în istoria ultimilor 30 de ani, un grup de partide încearcă să forțeze declanșarea alegerilor mai devreme de termenul oficial.

MATEMATICĂ ŞI MOARTE
Principiile matematice pot ajuta la prevenirea focarelor de rujeolă şi a altor boli » P.50

PNL VREA SĂ GESTIONEZE PROBLEMA majorării cu 40% a pensiilor abia după alegerile parlamentare, pentru a putea diminua substanţial angajamentele luate de PSD. Majorarea s-ar produce, conform legii, în septembrie.

Premierul Ludovic Orban a explicat, în *Financial Times,* că dacă ar încerca acum să abroge sau să modifice noua lege a pensiilor, va pierde alegerile programate la termen, în toamnă.

Planul convenit, potrivit mai multor surse politice, de Ludovic Orban şi liderul PSD Marcel Ciolacu este ca alegerile anticipate pentru Parlament să se desfăşoare în jurul datei de 14 iunie, la o săptămână după sărbătoarea oficială de Rusalii. Şi 21 iunie este o variantă, dar va fi complicat ca, a doua zi, pe 22 iunie, să se organizeze proba scrisă la română, la bacalaureat, în liceele în care au fost secţii de votare.

Chestiunea care rămâne încă în negociere este dacă parlamentarele au loc concomitent cu localele – deci primarii PSD s-ar mobiliza – sau parlamentarele au loc sâmbătă, iar localele într-o zi de duminică.

Procedurile constituţionale pentru anticipate sunt însă extrem de complicate şi nu este clar dacă Orban şi Ciolacu vor putea controla parlamentarii speriaţi că-şi pierd mandatele şi o bună parte din pensia specială.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

Ce scrie la Constituţie

Articolul 89, alineatul 1, din Constituţie este deja celebru: „După consultarea preşedinţilor celor două Camere şi a liderilor grupurilor parlamentare, Preşedintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare şi numai după respingerea a cel puţin două solicitări de învestitură".

Celelalte două alineate ale articolul precizează că Legislativul poate fi dizolvat doar o singură dată pe an şi că anticipatele nu pot fi organizate în ultimele 6 luni ale mandatului preşedintelui şi nici în timpul stării de război sau de urgenţă.

Calendarul lui Orban

Liderul liberal, susţinut de preşedintele Iohannis, speră să se încadreze într-un calendar care să-l ducă la anticipate în iunie.

„Primul termen e de minim 60 de zile din momentul în care nu mai există guvern, timp în care Parlamentul să respingă două propuneri de premier. După derularea acestei proceduri, în cazul în care Parlamentul respinge cele două guverne, preşedintele poate dizolva Parlamentul, aici mai trebuie cel puţin încă o zi. Pe urmă urmează perioadă în care trebuie convocate alegerile, aici sunt nişte termene prevăzute în legislaţia electorală şi care obligă ca între momentul în care Guvernul stabileşte data alegerilor şi până la organizarea alegerilor să treacă o perioadă de minim minimorum 45 de zile, deşi în mod normal ar trebui 60 de zile.

Deci trebuie să treacă minim 120 de zile din momentul în care guvernul actual nu mai este în funcţie (...) În mod normal, alegerile locale pot fi organizate între 24 mai şi 14 iunie, cu excepţia zilei de 7 iunie când sunt Rusaliile", a explicat Ludovic Orban.

Cu o zi înainte ca Parlamentul să-i retragă încrederea, guvernul PNL a emis o ordonanţă de urgenţă prin care interpretează textul din Constituţie şi decide că se pot convoca alegeri anticipate în 50 de zile de la momentul dizolvării Parlamentului, iar data lor este anunţată de guvern la cinci zile de la data dizolvării.

UDMR a cerut deja Avocatului Poporului să atace la CCR ordonanţa, care permite în acelaşi timp alegătorilor ca la alegerile parlamentare să voteze în orice secţie.

PSD, joc de scenă

Liderul PSD, Marcel Ciolacu, care se confruntă în partid cu o grupare care nu vrea anticipate, se prefac că pune piedici proiectului liberal. PSD va ataca la Curtea Constituţională faptul că preşedintele Iohannis l-a propus tot pe Orban premier, deşi acesta a fost demis de Legislativ.

Însă, potrivit unor surse din partidul majoritar, PSD nu va bloca, după depunerea contestaţiei, procedurile parlamentare de respingere (numire) a cabinetului Orban II şi, probabil, nu va bloca nici pasul următor, adică respingerea cabinetului Orban III.

Rămâne totuşi de văzut dacă PSD, care deţine majoritatea în Birourile Permanente ale celor două camere ale Parlamentului, va pune pe ordinea de zi a comisiilor şi a plenului audierea şi votul de investitură a guvernului Orban II sau îl va amâna până se pronunţă CCR. N

SABOTAJ

Blindatele Piranha, conserve fără muniție și comunicații

Contractul de aproape un miliard de euro pentru transportoare blindate cumpărate de MApN are o istorie ridicolă.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE a cumpărat în regim de „urgență“ 227 de transportoare blindate Piranha V contra sumei imense de 895 de milioane de euro. Banii vor ajunge la filiala elvețiană a companiei americane General Dynamics. Urgența operațională a fost atât de mare încât americanii au livrat primele blindate cu o întârziere de mai mult de un an, deși România a plătit un avans de peste 111 milioane euro.

Culmea, până în prezent, Armata Română nu a recepționat niciun transportor blindat. Motivul: turela, produsă de compania israeliană Elbit, a picat testele, iar sistemul de comunicații și informatică nu corespunde cerințelor impuse de Armată. Sistemul de comunicații și informatică a fost realizat de subcontractorul Centrul pentru Servicii de Radiocomunicații, firmă condusă de generalul Sergiu Anton, fostul șef al Centrului pentru Comunicații și Tehnologia Informației al Serviciului Român de Informații. La această firmă a fost asociat inclusiv fostul jurnalist Bogdan Chirieac, patronul publicației „DC News“.

Întreaga afacere a intrat în atenția procurorilor Direcției Naționale Anticorupție, care până acum a audiat mai multe cadre militare.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

Fifor a argumentat și a pornit afacerea

Bazele controversatei afaceri Piranha V au fost

DUELUL MILIARDARILOR
Bloomberg, pe urmele lui Trump » P.40

Asamblarea transportoarelor Piranha V la Uzina Mecanică Bucureşti s-a oficializat în noiembrie 2019, în prezenţa ambasadorului american Hans Klemm

puse de pesedistul Mihai Fifor, pe 29 noiembrie 2017. Atunci, în calitate de ministru al Apărării, Fifor şi-a asumat o notă de fundamentare prin care se dorea achiziţia a 227 de transportoare blindate 8x8 şi derivate pe platformă Piranha, din care 197 ar fi urmat să fie integrate şi produse în România. Valoarea totală a transportoarelor a fost calculată la 895 milioane euro. Costurile pentru fiecare transportor au ajuns la aproximativ 3,8 milioane euro. Conform Notei de Fundamentare, România trebuia să se adapteze „modalităţilor de răspuns în vederea contracarării riscurilor şi ameninţărilor la adresa securităţii naţionale. În aceste condiţii de manifestare a unor ameninţări atât convenţionale, cât şi neconvenţionale, este necesară întărirea capabilităţilor operaţionale naţionale. (...) Urgenţa operaţională este dată atât de actualul context geopolitic din regiunea extinsă a Mării Negre cât şi de termenele asumate privind realizarea capacităţii operaţionale complete de către Brigăzile de Infanterie Medie".

Practic, acestea au fost argumentele invocate de ministrul Mihai Fifor pentru a atribui contractul direct companiei General Dynamics European Land Systems – Mowag GmbH, filiala din Elveţia a companiei americane General Dynamics.

Achiziţia, girată de premierul Tudose

Nota de fundamentare era necesară pentru ca Guvernul României, condus atunci de premierul Mihai Tudose, să emită o Hotărâre de Guvern prin care să cimenteze afacerea. Astfel, premierul Tudose a girat Hotărârea 852/2017, document contrasemnat de ministrul Apărării - Mihai Fifor, ministrul Finanţelor - Ionuţ Mişa şi secretarul de stat Petre Iulian Nicolescu, de la Economie.

Hotărârea de Guvern conţine două anexe contrasemnate atunci de Şeful Statului Major al Apărării – generalul Nicolae Ciucă, secretarul de stat pentru armamente – Florin Lazăr Florică şi Vasile Bucur, interimar la conducerea politicii de apărare, planificare şi relaţii internaţionale.

DECIDENŢI
Cu Mihai Fifor (stânga) la Apărare şi Mihai Tudose la Palatul Victoria, România a decis să cheltuie 895 de milioane de euro pe 227 de transportoare blindate Piranha V

Clauze pentru General Dynamics

Din Hotărârea de Guvern aflăm că primele 30 de transportoare urmau să fie echipate direct în Elveţia, apoi trimise în România la Uzina Mecanică Bucureşti, din subordinea Ministerului Economiei. De aici urmau să fie livrate Armatei Române. Restul de 197 urma să beneficieze de următoarele subsisteme fabricate în România: sistemul de protecţie balistică şi antimină (carcasă blindată), sistemul de armament, sistemul de comunicaţii şi informatică, aparatura de ochire şi observare şi sistemele de senzori, potrivit celor convenite prin memorandumul de înţelegere şi acordul de cooperare semnate între ROMARM - Filiala Uzina Mecanică Bucureşti (UMB) şi General Dynamics European Land Systems-Mowag GmbH.

România a primit 34 din 68 de blindate

Pentru achiziţionarea transportoarelor, Ministerul Apărării a plătit un avans de

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; REPUBLICA.RO; LIBERTATEA.RO

111,4 milioane euro către compania General Dynamics. Conform graficului de livrare a transportoarelor, România urma să primească un prim lot de 36 de blindate în anul 2018 și alte 32 în 2019. Pentru că nu a livrat la timp comanda aferentă anului 2018, compania General Dynamics a fost sancționată cu suma de 8,5 milioane euro, factură de penalități emisă de compania Romtehnica, controlată de Ministerul Apărării.

Compania și-a plătit amenda, apoi a livrat o parte din blindate. În total, 34. Dar tot nu a ajuns cu comanda la zi. Surse din cadrul Ministerului Apărării Naționale au declarat pentru *Newsweek România* că aceasta este valoarea maximă a sancțiunii: „Pentru celelalte întârzieri nu se mai pot aplica penalități pentru că contractul a fost făcut prost, în devafoarea statului român". Practic, România trebuia să aibă deja un lot de 68 de blindate, dar de abia au ajuns primele 34.

Blindatele însă nu au muniție

Secretarul de stat Iulian Cristian Simu are în atribuții coordonarea industriei de apărare în care este inclusă și compania UMB. Acesta a declarat pentru *Newsweek România* că nu a fost livrat niciun blindat către Armata Română.

„În acest moment, avem 34 de blindate la UMB, urmează să mai primim două. Pentru testele de trageri a fost pregătit un lot de zece transportoare. Nu s-au făcut trageri până acum cu niciunul pentru că nu am avut muniția aferentă. Muniția este în stadiu de omologare la Uzina de Produse Speciale Dragomirești sau vor fi furnizate din Norvegia pentru teste", a declarat Iulian Cristian Simu.

Și comunicațiile sunt defecte

Ministerul Apărării Naționale informa, în iunie 2019, că General Dynamics nu a putut prezenta produse care să răspundă în totalitate cerințelor, în special cele referitoare la sistemul de comunicații și informatică. Tot de la minister am aflat că de producerea și integrarea sistemului în România se ocupă firma Centrul pentru Servicii de Radiocomunicații SRL (CSR), care a fost subcontractată de General Dynamics. Interesant este că numele firmei nu apare pe lista subcontractorilor declarați și publicați pe site-ul Departamentului pentru Armamente.

SUBCONTRACTORI
Bogdan Chirieac (sus), „jurnalist", a înființat o firmă din care a ieșit (condusă acum de generalul SRI (r) Sergiu Anton) și care se ocupă de comunicațiile pentru Piranha V

La începutul anilor 2000, firma Centrul pentru Servicii de Radiocomunicații SRL era patronată de Călin Radu și Bogdan Chirieac, pe atunci redactor șef adjunct la „Adevărul" și ulterior editorialist la „Gândul", până în noiembrie 2007. Chirieac a fost nevoit să se retragă din firmă după ce s-a aflat că firma la care era asociat avea mai multe contracte cu Serviciul de Telecomunicații Speciale. Acum este analist politic și proprietar al publicației online DC News. Dar, în ultimii 20 de ani, firma a fost controlată de Călin Radu, care l-a cooptat în echipă pe generalul SRI Sergiu Anton, fostul șef al Centrului pentru Comunicații și Tehnoogia Informației. Acesta a primit 10% din firmă și funcția de director general în ianuarie 2018.

Generalul (r) Anton: „Nu avem absolut nicio problemă"

Generalul SRI Sergiu Anton a declarat pentru *Newsweek România* că firma CSR are o implicare indirectă în realizarea sistemului de comunicații și informatică pentru Piranha V. „Sunt la a treia mână, cumva, în tot lanțul acesta privind componentele de comunicații și informatică. Sunt subcontractor, dar pe al treilea nivel. Este vorba de contractorul principal, fostul Mowag, care la rândul lui are un subcontractor din grupul lor de firme. Noi suntem subcontractori la subcontractorul Mowag", a declarat Sergiu Anton.

Întrebat cu ce probleme se confruntă sistemul de comunicații, Sergiu Anton a mai precizat că firma CSR produce întreg sistemul în România: „Din câte știu eu, nu este nicio problemă cu el. Este o chestie care nu este transparentă pentru noi, dar e pe relația directă furnizor client, respectiv Mowag – Ministerul Apărării. Noi am fost parteneri de la început și ceea ce am contractat s-a livrat către clientul nostru în foarte bune condițiuni și nu

FOTO: AKTUAL24.RO; HOTNEWS.RO; INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

LEGO STYLE
Transportoarele blindate sunt doar asamblate la Uzina Mecanică București, componentele fiind livrate de către compania Mowag

avem absolut nicio problemă. Nu sunt probleme la sistemul de comunicații pe ceea ce am livrat noi, CSR. Nu pot să afirm nimic absolut nimic privind sistemul de comunicații în ansamblu ca si componentă".

CSR, contracte de peste 130 milioane euro

Compania Centrul pentru Servicii de Radiocomunicații SRL este una dintre firmele abonate la contractele cu statul, în special cele din domeniul securității naționale. De exemplu, în perioada 2007-2015, a câștigat nu mai puțin de 378 de contracte a căror valoare cumulată se învârte în jurul sumei de 130 milioane euro. Cel mai mare contract, de aproximativ 18 milioane de euro, a fost câștigat în 2014 de la Ministerul Apărării. Contractul-cadru avea ca obiect furnizarea unui sistem de comunicații radio pentru magistrale și de acces pentru modernizare rețea transmisiuni. Pe locul secund se află un contract de 10,6 miloane euro, câștigat în urma unei licitații organizate de Serviciul de Telecomunicații Speciale pentru furnizare de echipamente pentru extinderea infrastructurii Dimetra. În decembrie 2016, firma CSR a câștigat un nou contract la STS, în valoare de 8,48 milioane de lei, fără TVA, atribuit prin negociere fără anunț de participare. Contractul prevede furnizarea de echipamente pentru dezvoltarea subsistemului TETRA-STS.

Parteneriatul cu Circinus

Compania americană Circinus, controlată de Elliott Broidy, unul dintre fundraiser-ii din campania președintelui Donald Trump, a semnat un acord de parteneriat cu Romarm, controlată de Ministerul Apărării, pentru dezvoltarea unor tehnologii militare de vârf. Printre partenerii companiei Circinus se afla și Centrul pentru Servicii de Radiocomunicații SRL. Directorul general al CSR, Sergiu Anton, a declarat pentru *Newsweek România* că, la momentul în care a preluat conducerea companiei, a găsit un acord încheiat cu Circinus. „După trei luni de când am venit în companie, până m-am dumirit despre ce e vorba, am transmis în condițiile acordului că mă extrag din povestea asta. Era o chestie bilaterală. Circinus era un soi de lider local pe o listă întreagă de companii românești care trebuia să se pregătească, fiecare pe expertiză, pentru ceea ce ar fi urmat ca proiect C4I", a declarat directorul Sergiu Anton.

Zece miliarde de euro pe armament

După 2010, s-au clădit opt programe de înzestrare ale Armatei Române care însumează zece miliarde de euro. Un mizilic pentru NATO, dar o sarcină multianuală pentru un buget ca cel al României.

Cu eforturi politice și financiare consistente, suma a fost prevăzută în bugetele României din ultimii ani. Iar rezultatele au început să se vadă: primele F-16 au intrat în dotarea Forțelor Aeriene, au fost încheiate contracte pentru rachete performante, încă se lucrează la procedura pentru construirea a patru corvete.

În spatele tuturor acestor programe, însă, a arătat *Newsweek România* într-un dosar, stau interese subterane care mineză eficiența achizițiilor. Avioanele F-16, de exemplu, abia au început să participe la misiuni, despre rachetele „Patriot" experții opinează că ar fi ușor depășite, iar licitația pentru corvete este pur și simplu sabotată de puterea politică de la București.

EDUCAȚIE

Banii nu te fac elev mai deștept

NEWSWEEK ROMÂNIA A VRUT să afle în ce județe se înregistrează cel mai mare abandon școlar, punând în ecuație și principalele cauze care duc la acest fenomen: veniturile scăzute și lipsa unui loc de muncă.

O a patra cifră, prezentată în tabelul alăturat, procentul de promovare la bacalaureat, este rezultanta celorlalți trei indicatori. Ecuația abandonului școlar dă și rezultate surprinzătoare. În schimb, cauzele abandonului școlar rămân constante.

Cum definim abandonul școlar

„Abandonul școlar este un indicator important prin care se evaluează performanțele învățământului preuniversitar. Metoda actuală de calcul a abandonului școlar poate induce distorsiuni la nivel de județ, motivul fiind transferul elevilor, pe parcursul unui an școlar, între școlile situate în județe diferite. La nivel național, aceste transferuri nu afectează valoarea ratei abandonului, însă aici intervine problema migrației internaționale, deoarece în calculul abandonului școlar sunt incluși și elevii plecați în străinătate", este definiția întâlnită în documentul „Sistemul educațional din România 2016-2017".

Cum arată cifrele generale

„La sfârșitul anului școlar 2016-2017, numărul elevilor aflați în evidența unităților din învățământul primar și gimnazial a fost de 1,668 milioane elevi, cu 27,4 mii elevi (-1,6%) mai puțin decât la începutul anului (-1,5% pentru primar și -1,7% pentru gimnazial). Este de remarcat faptul că nu există diferențe mari ale ratei abandonului pe sexe (1,8% la masculin, respectiv 1,4% la feminin).

Pe medii de rezidență, se remarcă, totuși, valori mai mari ale ratei abandonului în mediul rural la învățământul gimnazial (2,5% în rural, comparativ cu 1,2% în urban) și mai mici în învățământul primar (2,1% în mediul rural și 1,1% în cel urban).

În învățământul liceal și profesional au abandonat școala 2,6% dintre elevi.

Pe regiuni, valorile ratei abandonului școlar în învățământul liceal și profesional au fost cuprinse între 3,6% în regiunea Centru și 2,1% în regiunile București-Ilfov și Sud-Muntenia (fiecare în parte)", se arată în documentul mai sus citat.

În analiza făcută de *Newsweek România* nu s-a luat în calcul abandonul din școlile profesionale, postliceale,

DE

PETRE BĂDICĂ

petre.badica@newsweek.ro

de maiștri, facultăți și programe de masterat.

Rata medie de promovare la bacalaureat luată în considerare a fost de 63%, cea din 2019. Șomajul mediu a fost considerat 3,8%.

Câteva observații la firul ierbii

→ În top 5 cel mai mare abandon școlar se află trei județe din Ardeal care au un venit brut anual pe cap de locuitor însemnat. Este vorba de Sibiu, Brașov și Mureș. În cazul Sibiului, surpriza este și mai mare după ce aflăm că două treimi din populația județului trăiește la oraș și doar o treime la sat. În media națională, raportul abandonului școlar este: un elev dintr-un municipiu, la trei din orașe mici, la 4 de la sat. La Brașov, raportul urban – rural este și mai mare 4 la 1. Cine ajunge la bacalaureat în Sibiu și Brașov are șanse bune să ia examenul. În județele Călărași și Caraș Severin o explicație o reprezintă veniturile mici ale populației.

→ În top 5 cel mai mic abandon școlar găsim iarăși anomalii. În Sălaj se înregistrează unul dintre cele mai mici venituri, iar majoritatea populației trăiește la țară. Probabil, mentalitatea este mai sănătoasă decât în alte zone. În Dâmbovița și Suceava câștigurile sunt medii, iar șomajul puțin peste medie. Chiar dacă merg la școală, elevii din aceste două județe nu iau bacalaureatul. Și aici, există mai multă populație în mediul rural. În schimb, Cluj și Argeș se înscriu în logica cifrelor: venituri mari, șomaj mic, abandon redus și promovabilitate bună la bacalaureat.

→ Există două județe cu un procent uriaș al șomajului. În Vaslui și Teleorman, județe conduse de lideri foarte influenți ai PSD, unu din zece oameni nu are loc de muncă. În țară, nivelul șomajului este de trei ori mai mic. Chiar

JUDEȚ	ABANDON ȘCOLAR	PROMOVARE BAC	PIB/ LOCUITOR/EURO	NIVEL ȘOMAJ
Sibiu	9,5%	74%	22.586	2,4%
Călărași	7,2%	54%	8.698	4,7%
Brașov	7,1 %	72%	32.246	2,8%
Mureș	7,1%	60%	19.848	3,9%
Caraș Severin	7%	62%	10.668	3,5%
Covasna	6,7%	58%	6.832	4,1%
Hunedoara	6,7%	66%	14.318	4,3%
Satu Mare	6,6%	65%	11.312	3,2%
Mehedinți	6,5%	55%	6.795	9,3%
Arad	6 %	60%	19.900	1,5%
Brăila	5,9 %	73%	10.157	5%
Buzău	5,9 %	72%	13.363	8,5%
Vrancea	5,8%	67%	9.780	5%
Constanța	5,6%	64%	42.188	3%
Vaslui	5,6%	64%	8.863	10,1%
Tulcea	5,5%	62%	7.519	4,7%
Teleorman	5,4%	58%	9.084	10%
Harghita	5,4%	50%	10.006	4,8%
Timiș	5,3%	64%	45.670	1%
Bacău	5,3 %	76%	18.334	6,5%
Botoșani	5,2%	70%	9.264	3,5%
Galați	5,2%	73%	16.080	7,8%
Iași	5,1%	76%	29.221	4,1%
Dolj	5%	63%	24.846	8,8%
Giurgiu	5%	47%	8.771	3,2%
Alba	4,9 %	68%	16.710	3,6%
Ialomița	4,9%	63%	8.760	6,7%
Bistrița	4,8 %	64%	9.802	3%
Bihor	4,7 %	66%	21.495	2,4
Gorj	4,6%	61%	14.375	6,3%
Maramureș	4,6%	62%	15.941	3,1%
Neamț	4,6%	68%	12.797	4,9%
Vâlcea	4,5%	64%	12.771	4,1%
Olt	4,3%	66%	11.551	7,4%
București	4,2 %	72%	226.238	1,5%
Ilfov	4,1%	38%	25.105	0,6%
Prahova	3,9%w	71%	38.275	3%
Sălaj	3,7%	61%	8.201	4,6%
Cluj	3,7%	80%	44.801	2%
Dâmbovița	3,4%	59%	16.239	5,2%
Suceava	3,4%	67%	17.486	5,3%
Argeș	3,3 %	70%	26.718	3,2%

Informațiile au ținut cont de statistica INS și analizeeconomice.ro. Nu a fost inclus abandonul profesional, postliceal, din facultate, master, școala de maiștri. INS nu oferă cifre de promovabilitate în liceu. Cifrele abandonului școlar din clasele I-VIII sunt din 2017.

FOTO: INQUAM PHOTOS - CORNEL PUTAN

și cu un PIB anual brut foarte mic de sub 10.000 de euro, cifrele abandonului școlar sunt cu puțin peste media generală care este în jur de 4%. Promovabilitatea la bacalaureat este sub media generală pe țară doar în Teleorman.

→ Ilfov reprezintă o altă anomalie. Nicăieri nu se vede mai clar faptul că veniturile bune (de trei ori mai mari decât în Teleorman să zicem) nu garantează o educație înaltă. În Ilfov mulți ajung să dea bacalaureatul, dar abia unu din trei elevi ia notă de trecere.

→ La București se vede existența unui clivaj foarte mare între săraci și bogați. Venitul brut pe cap de locuitor este de peste 10 ori mai mare decât la Bacău, dar numărul elevilor care promovează examenul de bacalaureat este cu 4 procente mai mic decât în județul de provincie. Există destule județe superioare Capitalei, printre acestea fiind Cluj, Brăila sau Galați.

În Ilfov, regiune cu venituri mari, mulți elevi ajung să dea bacalaureatul, dar abia 1 din 3 elevi ia notă de trecere

Cauzele abandonului școlar

Lipsa programelor sociale. Guvernul Orban a anunțat că 150 de școli vor fi introduse în „Programul masa caldă". Destul de puțin, dar un pas înainte față de guvernarea PSD. *Newsweek România* a scris că zeci de județe nu derulau în 2019 programul „Cornul și laptele". Astfel, aproximativ 414.000 de elevi erau lipsiți de hrana zilnică la care au dreptul prin lege. O masă caldă la școală ar fi fost un argument pentru ca părinții nevoiași să își trimită copiii la școală.

Lipsa de ajutor a primăriilor. Începând mai ales cu 2019, numeroase primării, mai ales cele din mediul rural sau din orașele mici, au refuzat elevilor bursele de merit. Acestea se acordau elevilor care aveau medii de peste 8,5. Primăriile au susținut că nu au bani.

Condițiile proaste de învățare. Nici acum nu s-a rezolvat problema școlilor cu toalete în curte. Nici numărul acestora nu este cunoscut, variind între 800 și 1.400. Deși fostul guvern PSD spune că a alocat bani pentru modernizarea a sute de școli, în toamnă nu exista un rezultat palpabil.

Nivelul mic de salarizare. În 2018, statisticile spuneau că 40% dintre tineri și 40% dintre copii se află în risc de sărăcie și excluziune socială.

Plecarea copiiilor afară. Nu mai puțin de 487.753 de persoane cu vârsta între 0 și 19 ani au emigrat din România. Numărul depășește jumătate de milion dacă se adaugă persoanele cu vârste între 21 și 22 de ani.

Promovarea unor non valori în politică. Oricine poate ajunge ministru sau chiar premier și fără multă carte. Acesta este mesajul transmis populației prin promovarea în cele mai înalte funcții ale unor personaje politice precum Viorica Dăncilă ori Carmen Dan. N

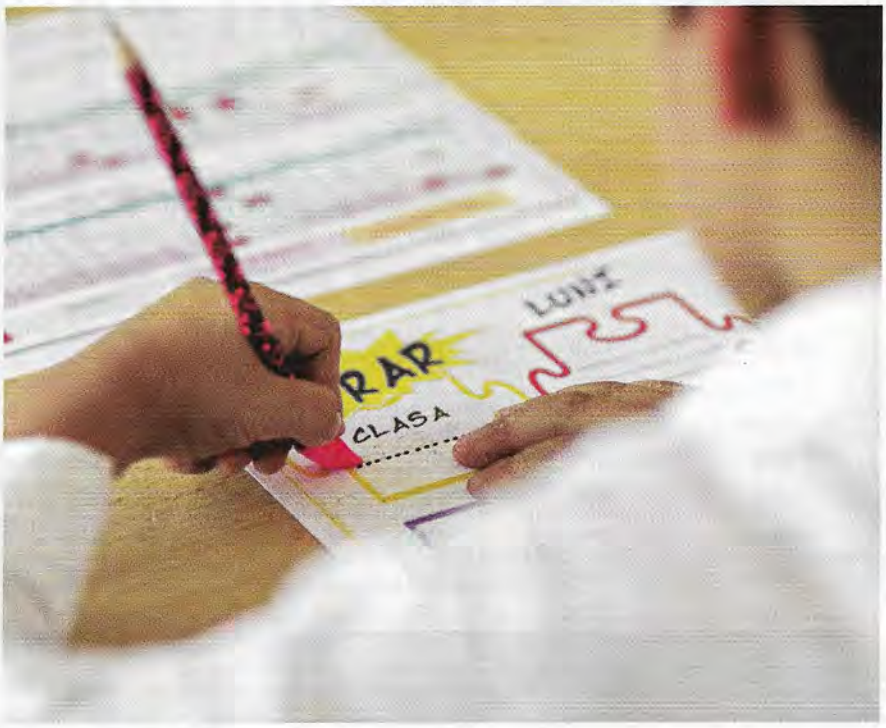

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

România, codașa Europei

În 2018, abandonul școlar (rata de părăsire timpurie a școlii) a ajuns la 16,4%, cel mai mic procent din ultimii zece ani, potrivit Eurostat. Media europeană este, în acest domeniu, puțin peste 10%. „România rămâne o țară a decalajelor profunde, care atrag după ele discriminări dureroase, cu consecințe pe termen lung, rata de părăsire timpurie a școlii este de 26,6% în zonele rurale, 17,4% în orașe mici și scade la 6,2% în municipii", arată un Raport al Salvați copii.

KISS FM

KISS FM ESTE RADIOUL NR. 1 ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 22 aprilie - 11 august de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, Kiss FM este ascultat zilnic de **2.527.400 de persoane.**

Vă mulțumim!

CA LA NOI, LA NIMENI

Un român din șapte nu are asigurare de sănătate

Care sunt hibele sistemului românesc prin comparație cu modelele din țările dezvoltate.

DATELE UNIUNII EUROPENE/ OECD ARATĂ CĂ ÎNTRE 11 și 14% dintre cetățenii români nu beneficiază de asigurarea medicală de sănătate, deci nu au acces la serviciile medicale gratuite, exceptând urgențele.

Numărul celor asigurați este de aproximativ 17-18 milioane de persoane, dar numai circa 6,7 milioane de contribuabili plătesc asigurările de sănătate, deci pot beneficia efectiv de servicii în sistemul public de sănătate.

Este posibil ca acest procent atât de mare de persoane neasigurate – singurul stat european unde procentul celor neasigurați este mai mare este Cipru, cu o rată de 83% - să fie explicat și prin numărul mare de imigranți.

Principala problemă o reprezintă însă persoanele din categorii defavorizate care nu dețin acte de identitate și pur și simplu nu se pot înscrie în sistem. Dificultăți cu accesul în sistemul de asigurări de sănătate au și micii agricultori, cei care lucrează la negru sau șomerii neînregistrați, arată un studiu din 2019 al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD) privind profilul sănătății în România. De altfel, și alte țări est-europene înregistrează o migrație masivă, dar procentul celor cu asigurare medicală ajunge la 100% în Lituania, Letonia sau Slovenia.

În sistemul de sănătate din SUA, procentul celor fără asigurare medicală era, în 2018, de 11,1%, iar circa 20% dintre cei aflați în această situație se estima că sunt emigranții nedocumentați.

În plus, sistemul „gratuit" din România pune în sarcina pacientului peste 20% din cheltuielile pentru sănătate, față de 15%, media europeană. Acest procent include doar plățile formale, nu și pe cele informale către personalul medical, care nu sunt cuantificate.

Dincolo de procentul foarte mare al celor neasigurați, sistemul medical din România, dominat masiv de sectorul de stat, oferă printre cele mai proaste servicii din UE, iar rezultatele se văd.

Date dintr-un raport al Comisiei Europene, din august 2019:

- Cheltuielile pentru sănătate în România sunt cele mai scăzute din UE atât pe cap de locuitor (1.029 euro, media UE fiind de 2.884 euro), cât și ca procent din PIB (5% față de 9,8% în UE).
- Speranța de viață în România este printre cele mai scăzute din UE, cu șase ani sub media Uniunii Europene,
- Ratele mortalității evitabile prin prevenție și ale mortalității prin cauze tratabile sunt printre cele mai ridicate din UE.
- România are una dintre cele mai ridicate rate ale mortalității infantile din UE – 6,7 la 1.000 de născuți vii, comparativ cu media UE de 3,6 în 2017.

Raportul UE pomenește tangențial de plățile informale, arată că sunt substanțiale, dar greu de evaluat și apoi ignoră această problemă.

Fiecare al zecelea leu din salariul brut al unui angajat român este colectat la bugetul asigurărilor sociale de sănătate. În 2019, bugetul fondului național unic de sănătate (FNUASS) a fost de puțin peste 41,8 de miliarde de lei, cu șase miliarde de lei mai mult ca-n 2018. În 2017, FNUASS a avut cheltuieli de 28 de miliarde de lei.

Practic, din 2017, aceste fonduri au crescut cu 50%, dar pacienții nu par să fi simțit această creștere a resurselor financiare.

Monopolul CNAS, de neatins

În România, banii asiguraților sunt gestionați de o instituție de stat, Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS), a cărei conducere este numită de premier. Este una din cele mai netransparente instituții din România, care refuză sistematic să spună, de exemplu, câți bani se duc defalcat pe privat/stat către laboratoare, clinici sau spitale.

Banii sunt însă colectați prin ANAF, subordonat Ministerului de Finanțe. La începutul anilor 2000, au existat acuzații că banii colectați pentru sănătate au fost deturnați la buget și folosiți în alte scopuri. Aceste acuzații nu au mai apărut în ultimii ani, dar există suspiciunea că această practică există și acum, pe termene foarte scurte.

Corupția este o altă problemă a CNAS. În 2017, șeful CNAS de la acel moment, Marin Burcea, a fost anchetat de DNA pentru o fraudă de 3 milioane euro din decontări fictive de servicii medicale de îngrijiri la domiciliu.

În 2018, Lucian Duță, fost președinte al CNAS din perioada 2010-2012, a fost trimis în judecată de DNA, fiind acuzat că ar fi pretins de la reprezentanții a două firme de software un comision de 10% din valoarea fiecărui act adițional sau contract pe care l-a semnat ca șef al CNAS. El ar fi primit astfel 6,3 milioane de euro.

MODERN VS. VECHI
Ministrul Victor Costache (jos) a propus liberalizarea accesului spitalelor private la fondurile de stat. Raed Arafat se opune cu vehemență spargerii monopolului de stat

17-18 MILIOANE
de români sunt asigurați, pe hârtie

6,7 MILIOANE
de contribuabili plătesc asigurările de sănătate

14%
dintre cetățenii români nu beneficiază de asigurarea medicală de sănătate

10%
din salariul brut merge către bugetul asigurărilor de sănătate

20%
din cheltuielile pentru sănătate sunt în sarcina pacientului

1.029 €
pe cap de locuitor, e media cheltuielilor pentru sănătate, în timp ce media UE este de 2.884 €

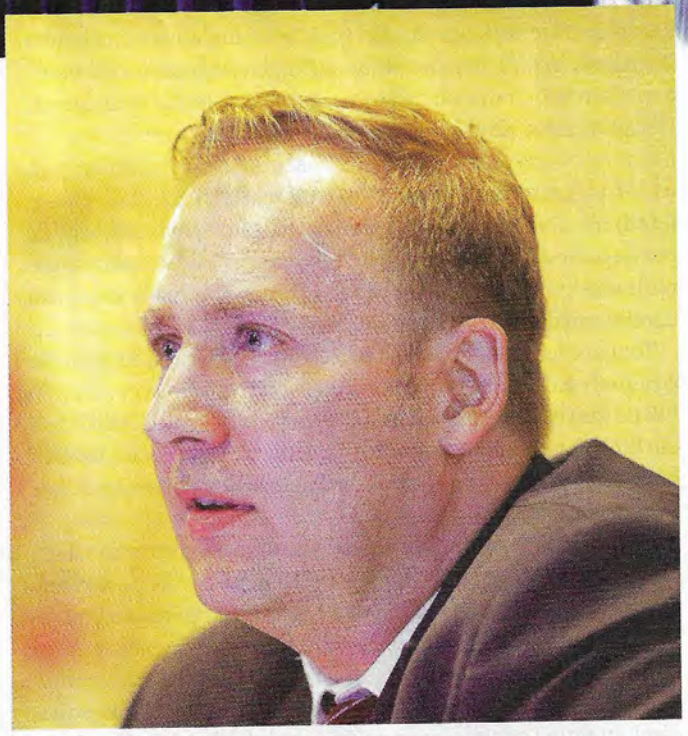

FOTO: INQUAM PHOTOS / ALEXANDRU BUȘCA; OCTAV GANEA

Băsescu, învins de Arafat

În 2012, președintele Traian Băsescu a inițiat o lege prin care spărgea monopolul CNAS, dar opoziția violentă, din stradă, instigată de Raed Arafat a blocat acest proiect. Ce prevedea legea susținută de Băsescu:

- asiguratul putea alege liber compania privată de asigurări medicale cu care să încheie un contract și spitalul în care să se trateze (dacă acesta se afla printre cele cu care lucrează compania privată de asigurări medicale cu care pacientul a încheiat contractul);
- în cazul asigurărilor obligatorii, companiile private nu aveau dreptul să refuze pacienți (invocând vârsta sau istoricul sănătății) și nu ar fi avut dreptul să rezilieze contractele odată ce ele au fost încheiate;
- Ministerul Finanțelor păstra rolul de colector al contribuțiilor obligatorii.

Băsescu a renunțat la spargerea monopolului CNAS, dar protestele din ianuarie 2012 au fost atât de violente încât au dus la demisia guvernului Boc.

Newsweek România vă prezintă cum se gestionează în alte țări banii destinați sănătății. Modelul pe care dorea Băsescu să-l importe în 2012 se apropia de cel din Germania sau Elveția, dar practic fiecare țară dezvoltată din lume are propria sa arhitectură instituțională.

GERMANIA: Peste 100 de case de asigurare

În Germania există un sistem dual de asigurări de sănătate în regim privat (PKV) și în regim obligatoriu (GKV). Acest sistem de asigurări de sănătate dă posibilitatea ca fiecare contribuabil să își aleagă asiguratorul. Până la o anumită limită de venit, asigurarea publică este obligatorie.

În anul 2017, această limită de venit era de 57.600 €. Cei aflați deasupra acestei limite pot decide dacă doresc să se asigure la case de asigurări publice sau private. Existau însă, în Germania, în ianuarie 2019, nu mai puțin de 109 case de asigurare între care puteau să aleagă cei obligați să plătească asigurarea publică de sănătate.

Fiecare asigurat își selectează casa în funcție de serviciile oferite. Casele de asigurări de sănătate nu puteau refuza niciun client, indiferent de vârstă și starea de sănătate. Circa 11% din PIB-ul Germaniei se cheltuie pe sănătate.

De altfel, Germania este țara în care a apărut, în 1883, așa numitul sistem Bismarck de asigurări sociale. La inițiativa cancelarului Bismarck, în acel an a fost adoptată legea asigurărilor de boală a muncitorilor, punctul de plecare pentru sistemul de asigurări sociale de astăzi din Germania.

ELVEȚIA, un model german mai sofisticat

La fel ca în Germania, asigurarea este obligatorie, dar asiguraţii își pot alege casa de sănătate. Aceste case/ companii care oferă asigurările de sănătate nu-i pot refuza pe clienți pe motiv de vârstă sau condiție medicală.

Totalul cheltuielilor cu sănătatea este de circa 12,2% din PIB, dar guvernul oferă doar 2,7% din PIB (americanii consumă circa 17% din PIB pe sănătate, guvernul acoperind cheltuielile în procent de 7,4% din PIB). Guvernul subvenționează cheltuielile celor săraci, în ideea ca un contribuabil să nu cheltuie mai mult de 10% din veniturile sale pe sănătate.

Circa 99,5% dintre cetățenii elvețieni au o asigurare de sănătate. Deoarece pot alege între planurile de sănătate oferite de aproape 100 de companii de asigurări private diferite, asigurătorii concurează la prețuri și servicii, ceea ce contribuie la diminuarea inflației cheltuielilor cu sănătatea.

Cei mai mulți beneficiari au libertatea deplină de a-și alege medicul, iar timpii de așteptare sunt aproape la fel de mici ca în S.U.A..

În 2014, 61,8% dintre elvețieni au spus „nu" înființării unei case unice publice de asigurări de sănătate. Casa unică, o inițiativă lansată de stânga din Elveția, ar fi înlocuit cele aproximativ 60 de case de asigurări de sănătate private, acuzate că îi costă prea mult pe asigurați.

OLANDA: concurență între spitale

În Olanda, asigurarea de sănătate este obligatorie pentru toate persoanele care au peste 18 ani. Cine nu își face o astfel de asigurare, riscă o amendă. Companiile de asigurări de sănătate sunt obligate să accepte fiecare cetățean care dorește să achiziționeze pachetul

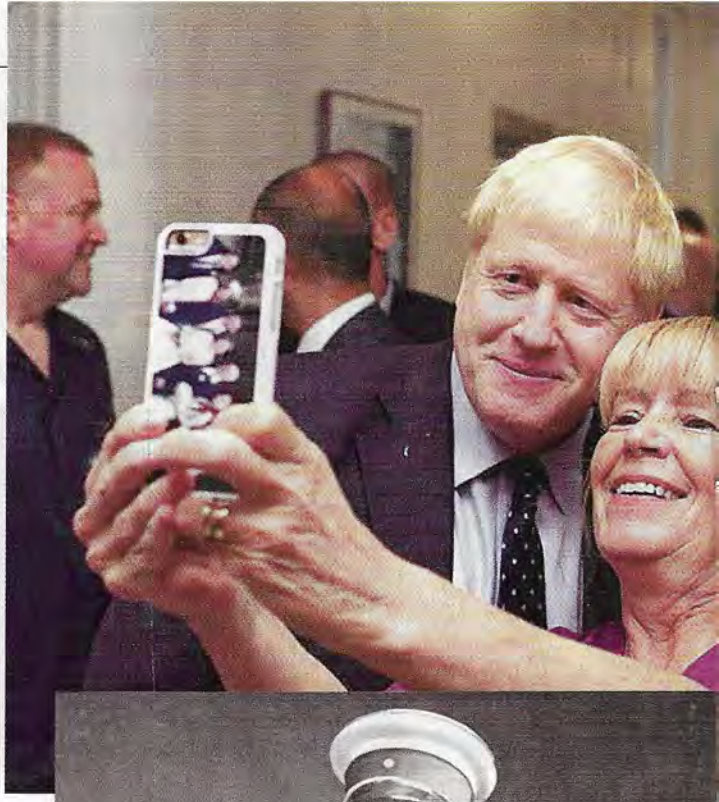

BISMARCK VS. BEVERDIGE

Două sisteme de sănătate se confruntă în Europa: cel german, fondat de cancelarul Otto von Bismarck (foto mijloc), și cel britanic, teoretizat de economistul britanic William Beveridge (foto jos). România folosește sistemul Bismarck, însă controlul statului este mult mai mare ca-n Germania. În decembrie 2019, premierul britanic Boris Johnson (foto sus) și-a făcut campanie anunțând că NHS, sistemul de sănătate din Regatul Unit, sistem gestionat de stat, este o prioritate. El a promis că va construi 40 de noi spitale.

FOTO: FACEBOOK; WIKIPEDIA

CLAUDIU NĂSUI:
Sistemul este disfuncțional

Sistemul actual de sănătate ne ține prizonieri la CNAS și la stat, crede deputatul USR Claudiu Năsui, economist de profesie.

„Drepturile pacientului sunt doar pe hârtie. În practică suntem la cheremul sistemului. Suntem supuși fie în fața doctorului, fie în fața asistentei, fie în fața liftierei. Oamenii din sistem lucrează pentru ierarhia de stat, politruci și birocrați, nu pentru români. În momentul în care veniturile lor vor depinde de alegerile românilor, atunci abia vor începe să lucreze pentru români. De aceea, dreptul de a alege este colosal de important."

Cine apără actualul sistem?

„Politicienii care se tratează în Istanbul sau la Viena. Foști miniștri care ne mințeau că «avem de toate» după tragedia din Colectiv, când dacă ar fi recunoscut starea extrem de proastă a sistemului am fi salvat niște vieți. Foști șefi ai CNAS, care sunt într-un stadiu sau altul al urmăririi penale pentru că au furat din banii sănătății.

Sistemul de sănătate este profund bolnav și a dat deja faliment. Ne trebuie o clasă politică care să recunoască că acest sistem este disfuncțional și să aibă curajul de a-l reforma. CNAS nu trebuie să fie un monopol de stat. Trebuie ca fiecare român să-și poată alege asiguratorul, tocmai ca să stimulăm toți asiguratorii să ofere servicii mai bune", a declarat Claudiu Năsui pentru Newsweek România.

de bază de servicii medicale, fără să facă vreo diferență și indiferent de riscuri. Pachetul minimal de servicii medicale este același pentru toată lumea și include toate serviciile de asistență medicală necesare.

Ideea este să existe concurență între companii, atât în ceea ce privește prețurile, cât și în ceea ce privește calitatea serviciilor oferite. Cetățenii sunt liberi să aleagă între mai multe companii de asigurare, iar schimbarea asiguratorului se poate face o dată pe an.

Grupări minoritare specifice, în special ramuri ale calvinismului ortodox sau ale creștinilor evanghelici, refuză să aibă asigurare din motive religioase. Pentru a respecta aceste obiecții de principiu religios, sistemul olandez oferă clauze speciale prin care se poate renunța la asigurare, un așa numit opt-out.

Banii, în loc să fie strânși de guvern, se duc într-un cont de sănătate gestionat de un asigurator privat.

La începutul anului 2005, sistemul de finanțare al spitalelor olandeze a început să fie schimbat treptat, de la un sistem bugetar închis la un sistem de rambursare a prețurilor stabilite concurențial, nereglementate.

Concurența de piață a fost implementată treptat: în 2005, 10% din produsele de îngrijire a sănătății, în majoritate tratamentele mai standardizate, au fost transferate din sistemul de prețuri fixe în sistemul de piață. Acest procent a fost extins la 20% în 2008, la 34% în 2009 și până la 70% în 2012.

În 2012, olandezii erau îngrijorați că sistemul lor de sănătate ajunsese să înghită 13,9% din PIB. Din acel an, cheltuielile au scăzut, ajungând în 2018 la 12,9%.

MASSACHUSSETS, republicanii au grijă de cei săraci

În 2007, statul Massachusetts a adoptat, sub guvernatorul republican Mitt Romney, o reformă a sistemului de asigurări de sănătate care a făcut ca doar 3-4% din rezidenții acestui stat să nu aibă asigurare de sănătate.

Legea a impus ca aproape fiecare rezident din Massachusetts să dețină o asigurare minimă, a oferit asistență medicală gratuită și subvenționată pentru rezidenții sub un anumit nivel de sărăcie și a introdus obligația ca toți angajatorii cu peste 10 angajați cu normă întreagă să asigure asistență medicală.

Statul a reușit și să oprească creșterea explozivă a cheltuielilor cu sănătatea, cheltuieli care ajunseseră în 2017 la 8.900 de dolari pe rezident (adică de peste șapte ori mai mult ca-n România).

MAREA BRITANIE, statul se ocupă de tot

Numit după William Beveridge, cel care a conceput Serviciul Național de Sănătate din Marea Britanie, în acest sistem, asistența medicală este oferită și finanțată de guvern prin plăți din impozite, la fel ca forța de poliție sau biblioteca publică. Multe, dar nu toate, spitale și clinici sunt deținute de guvern; unii medici sunt angajați ai guvernului, dar există și medici privați care își încasează taxele de la guvern.

BOGDAN GLĂVAN: O struțo-cămilă

Sistemul de asigurări publice de sănătate este o struțo-cămilă, afirmă economistul liberal Bogdan Glăvan. „Pe partea de venituri, el acționează ca un impozit: fiecare cetățean plătește o parte din venit, conform legii. Această «contribuție» nu are de-a face cu principiile asigurărilor, unde nu venitul este relevant, ci vârsta sau riscurile medicale. Pe partea de cheltuieli, sistemul funcționează aidoma asigurărilor, decontând fiecărui cetățean costul tratamentului. Dacă ne raportăm la salariatul mediu, contribuția sa se cifrează la circa 550 lei/lună. Observăm o discrepanță între prețul asigurării private și nivelul impozitării pentru sănătate. Un salariat mediu își poate încheia o asigurare medicală privată cu maximum de beneficii pentru circa 50%-70% din valoarea contribuției pe care o varsă statului", menționează Bogdan Glăvan. Discrepanța sugerează o proastă gestionare a fondurilor colectate de CNAS și probleme structurale ale sistemului public, cum ar fi tratamentul diferit aplicat salariaților în raport cu non-salariații sau cheltuieli scăpate de sub control în spitale. „Un sistem devine cu atât mai haotic și ineficient cu cât este mai complicat și birocratizat. Câtă vreme vom amesteca ideea asigurării de sănătate cu ideea asistenței sociale, nu vom reuși să le avem la un nivel optim nici pe una, nici pe alta. Câtă vreme vom avea proprietate de stat în sistemul medical, vor fi prezente toate carențele specifice: lipsa stimulentelor pentru economisire sau pentru creșterea calității, corupția, alocarea subiectivă a resurselor. Cei mai afectați vor fi oamenii cu venituri mici, captivi sistemului public. Cei cu venituri mari sau relații vor plăti o asigurare privată sau se vor trata în străinătate pe banii celor dintâi", precizează economistul pentru *Newsweek România*.

Sistemul are costuri relativ reduse, deoarece guvernul, ca unic plătitor, controlează ce pot face medicii și ce pot percepe. O critică obișnuită a acestui sistem este că generează perioade lungi de așteptare. Deoarece tuturor cetățenilor li se garantează accesul la servicii de sănătate, utilizarea excesivă a sistemului poate duce la creșterea costurilor.

Există, de asemenea, critici legate de finanțare în timpul unei situații de urgență națională. Fie că este vorba de un război sau de o criză de sănătate, capacitatea guvernului de a furniza servicii de asistență medicală ar putea fi expusă riscului, deoarece cheltuielile cresc sau veniturile publice scad.

Sistemul este folosit, în afară de Regatul Unit, și în Spania, Noua Zeelandă sau Hong Kong.

FRANȚA: stat darnic doar 75%

Orice persoană care muncește și locuiește în Franța trebuie să fie înscrisă în sistemul public de asigurare socială (sécurité sociale, care include și asigurarea de sănătate - l'assurance maladie). Asigurarea de sănătate publică este gestionată de CNAM - Casa Națională de Asigurări de Sănătate; dar CNAM nu acoperă toate cheltuielile medicale. În medie, asigurarea de stat acoperă 75% din cheltuielile unui pacient; vizitele la medicul generalist (de familie) sunt acoperite în proprție de 100%, în timp ce alte investigații sunt acoperite în diferite procente.

Pentru a acoperi și costurile neasigurate de CNAM, există asigurări facultative. Acestea sunt de două tipuri: asigurări la firme private sau, mult mai frecvent, asigurări mutuale. 85% dintre francezi au și asigurare faculativă la o „mutuelle" (societate non-profit, cotizațiile membrilor fiind în totalitate reinvestite și, care, spre deosebire de asigurătorii comerciali, nu poate selecta pacienții în funcție de riscuri).

Spitalul are o misiune de serviciu public. Salariații săi sunt funcționari de stat, iar anumite prerogative sunt rezervate exclusiv spitalelor publice, cum ar fi: formarea medicilor, activitățile de cercetare sau grefele.

Există însă și clinici private de interes colectiv, care sunt administrate ca asociații neguvernamentale, fie de fundații, fie de asigurările de sănătate în comun cu securitatea socială.

Modul de finanțare al instituțiilor de sănătate publice și private diferă: spitalele publice primesc o sumă globală pe an pentru activitatea prestată, în timp ce clinicile private sunt plătite de asigurările de sănătate în funcție de activitatea pe care o întreprind.

Bolnavii sunt cei care își aleg tipul de instituție în care vor să se îngrijească sau să se opereze. Pentru același act medical, fie că este făcut în spital, fie că a fost practicat în clinică, se decontează însă același tarif. Diferența este că asigurările nu vor plăti surplusul de tarif perceput de medicii din clinica privată, caz în care intervine asigurarea complementară.

CANADA: Medicamentele se plătesc din buzunar

Asistența medicală în Canada este oferită prin intermediul sistemelor provinciale și teritoriale de asistență medicală finanțate public și denumite informal Medicare. Sistemul se bazează pe prevederile unei legi din 1984 și, după modelul Beveridge, oferă acoperire universală. Accesul universal la serviciile de sănătate finanțate din bani publici este adesea considerat de canadieni drept o „valoare

SISTEME ŞI PROBLEME
În Canada, care consideră că are un sistem de asigurări de sănătate superior celui din SUA, populaţia indigenă inuită (foto centru) are mari probleme de sănătate. În Singapore, guvernul controlează investiţiile în sănătate: ministrul Sănătăţii, Gan Kin Yong, la deschiderea lucrărilor la un nou spital.

fundamentală care asigură îngrijire medicală pentru toţi cei care locuiesc în ţară".

Canadian Medicare oferă acoperire pentru aproximativ 70% din nevoile de asistenţă medicală, iar restul de 30% este plătit prin intermediul sectorului privat. Cele 30 de procente acoperă servicii care nu sunt plătite sau plătite doar parţial de Medicare, de exemplu stomatologie şi optometrie. Aproximativ 65 - 75% dintre canadieni au o formă de asigurare suplimentară de sănătate, cei mai mulţi o primesc prin angajatorii lor sau folosesc programele de servicii sociale pentru categoriile defavorizate, cum ar fi persoanele în vârstă, minorii şi persoanele cu dizabilităţi.

Canada (cu excepţia provinciei Quebec) este una dintre puţinele ţări cu un sistem universal de asistenţă medicală care nu include acoperirea medicamentelor pe bază de reţetă (alte astfel de ţări sunt Rusia şi unele dintre fostele republici ale URSS). Urmare a acestei măsuri, în aproape un sfert din gospodăriile canadiene, cineva nu ia medicamente din cauza incapacităţii de plată, potrivit unui studiu al Angus Reid Institute.

În plus, populaţia indigenă pare a fi defavorizată: cei 1,7 milioane de indigeni se confruntă cu rate disproporţionat mai mari de sinucidere, mortalitate infantilă şi boli cronice. Inuiţii din Canada au o speranţă de viaţă cu până la 15 ani mai mică decât canadienii non-indigeni, iar ratele de tuberculoză sunt de 270 de ori mai mari.

SINGAPORE: control aproape total

Guvernul din Singapore controlează şi plăteşte sistemul de sănătate: multe spitale aparţin sectorului public, majoritatea medicilor lucrează preponderent pentru stat, iar guvernul subvenţionează direct multe facturi medicale. Tratamentele de bază în spitalele guvernamentale sunt accesibile şi, uneori, chiar gratuite pentru singaporeni. Ei pot beneficia de condiţii de lux în clinicile private, pentru care plătesc suplimentar. Există cinci clase: A, B1, B2 +, B2 şi C.

„A" vă oferă o cameră privată, propria baie, aer condiţionat şi alegerea medicului. „C" vă oferă un cabinet deschis cu alţi şapte sau opt pacienţi, o baie comună şi orice medic vă este atribuit. Dar alegând „A" înseamnă că pacientul va plăti integral costurile spitalizării şi tratamentului. Alegerea „C" înseamnă că guvernul plăteşte până la 80% din costuri.

Guvernul din Singapore foloseşte puterea sa de cumpărare în vrac pentru a cheltui mai puţin pe medicamente, controlează numărul de studenţi la medicină şi medici şi joacă un rol major în a decide cât câştigă aceştia.

În Singapore, guvernul reglementează strict ce tehnologie este disponibilă în ţară şi unde. Acesta ia decizii cu privire la medicamentele şi dispozitivele care sunt folosite în instituţiile publice.

Controlul guvernamental se aplică şi în programele de sănătate publică. De exemplu, autorităţile au fost îngrijorate de creşterea cazurilor de diabet, aşa că au îmbunătăţit mesele şcolare.

O vizită la medic costă puţin sub echivalentul a şase dolari americani. Un medic privat poate costa de trei ori mai mult.

În 1997, au fost aproximativ 60.000 de apeluri de ambulanţă, dar aproximativ jumătate dintre acestea nu au fost pentru urgenţe reale. În consecinţă, guvernul a decis că, în timp ce serviciile de ambulanţă pentru situaţii de urgenţă vor rămâne gratuite, cei care au chemat ambulanţa pentru situaţii care s-au dovedit a nu fi urgenţe vor fi taxaţi cu echivalentul a 185 de dolari americani.

FOTO: FACEBOOK: ANSGARWALK

BLOCAJ

Școlile de antrenori ale statului, blocate de PSD

În momentul de față, ca urmare a ordinelor emise de Ministerul Tineretului și Sportului în 2018 și 2019, facultățile sportive, dar și Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor din subordinea MTS nu mai pot iniția cursuri de formare a antrenorilor.

ACTIVITATEA ÎN ACEST DOMENIU este reglementată atât de normative ale Ministerului Tineretului și Sportului, cât și de normative ale Ministerului Educației și ale Ministerului Muncii, dar nu există o corelare între acestea. Există, desigur cu totul întâmplător, o excepție.

Legislație cu dedicație

Singurul beneficiar al modificărilor de acte normative făcute în ultimii ani ai guvernării PSD este o instituție privată care își are sediul în cadrul UNEF București, pentru că a fost singura școală de antrenori care a îndeplinit normele impuse de cele trei ministere.

Este vorba despre Școala postliceală de Antrenori „Ioan Kunst Ghermănescu" din București, care este operată de o asociație al cărei președinte – fondator este Viorel Cojocaru, fostul rector al Universității Naționale de Educație Fizică și Sport (UNEFS) din București.

Registrul Asociațiilor și Fundațiilor din România arată că Viorel Cojocaru și-a înregistrat școala privată la aceeași adresă de funcționare ca și Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport pe care o conducea la acel moment în calitate de rector, conform G4Media.

La această școală de antrenori, cursurile costă 1.230 de euro, în timp ce la Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor din cadrul MTS, cursurile costă doar 700 de lei. La prima sunt prevăzute, într-adevăr, mai multe ore de curs. Însă la postliceala „Ioan Kunst Ghermănescu" sunt mult mai puține sporturi pentru care se poate face specializarea.

Acum s-a ajuns în situația în care Centrul Național de Formare și

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

TRADIȚIE
Răzvan Lucescu (stânga), Diana Mocanu și Camelia Potec – înot (stânga jos), Mihai Petre – dans sportiv, sunt doar câțiva dintre antrenorii formați la CNFPA, școala MTS aflată acum în blocaj

Perfecționare a Antrenorilor nu mai poate iniția cursuri de formare pentru antrenori, însă este obligat să emită carnete de antrenor pentru absolvenții de la Școala postliceală de Antrenori „Ioan Kunst Ghermănescu".

Cojocaru, coordonatorul lucrărilor lui Becali din pușcărie

Într-un articol din 2016, republica.ro dezvăluia că unul dintre coordonatorii științifici ai lui Gigi Becali, pe vremea când acesta se străduia să iasă mai repede din închisoare, era prof. univ. dr. Viorel Cojocaru de la Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport București.

Vărul lui Gigi Becali, Ioan Becali, l-a folosit tot pe Viorel Cojocaru pentru a-i gira cele 3 cărți din 2015 („Manualul investitorului în fotbal", „Statutul lucrătorilor de fotbal, prin prisma regulamentelor interne și internaționale", „Arbitrul și rolul său în fotbal", toate la editura Oscar Print).

Viorel Cojocaru și-a oferit serviciile și celui de-al treilea membru al familiei Becali aflat după gratii, Victor Becali („Managementul cluburilor de fotbal, al structurilor"), arătau jurnaliștii de la republica.ro.

Tot la Viorel Cojocaru au apelat și MM Stoica, în 2014 („FIFA World Cup – Brazilia. Statistici. Analize. Concluzii"), și Cristian Borcea („Am fost președintele unui vis – Dinamo București" și „Aspecte din activitatea organizatorică a cluburilor de fotbal").

Gigi Nețoiu, condamnat la 3 ani și 4 luni pentru înșelăciune, și-a făcut cele 4 „lucrări științifice" cu conferențiarul universitar doctor Iancu Anica, de la Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Craiova. Nețoiu s-a ocupat de teme de cercetare din domeniul agricol și zootehnic, ca de exemplu în cartea „Performanțe economice în creșterea bovinelor și ovinelor în România", conform republica.ro.

31 de discipline sportive, rămase pe dinafară

Mai există și o altă problemă, în sensul că 31 de specializări sportive rămân descoperite, întrucât Școala postliceală de Antrenori „Ioan Kunst Ghermănescu" este autorizată să formeze antrenori doar pentru 44 de discipline sportive din 75.

Singura școală care poate pregăti antrenori în momentul de față este una privată, condusă de coordonatorul științific al cărților scrise de Becali în pușcărie

Pe de altă parte, Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor poate asigura formarea pentru toate cele 75 de discipline. Anual, CNFPA are circa 200 de absolvenți ai cursurilor de formare, din toate sporturile. Tot aici sunt organizate și examenele de promovare la un nivel superior pentru antrenori.

În 2017, CNFPA a semnat un protocol în vederea formării antrenorilor și cu Școala postliceală de antrenori „Ioan Kunst Ghermănescu".

CNFPA, ca membru categoria „A" al Consiliului Internațional de Formare a Antrenorilor, participă la toate programele internaționale de dezvoltare a resurselor umane în domeniul sportului.

Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor, instituție care funcționează din 1999, i-a avut printre absolvenți pe Răzvan Lucescu (fotbal), Sorin Babii (tir), Diana Mocanu (înot), Mihai Petre (dans sportiv), Camelia Potec (înot), Monica Roșu (gimnastică), Luminița Huțupan (handbal) etc. N

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES; FACEBOOK

Comisie de criză la Ministerul Tineretului și Sportului

DACĂ ÎN REGIMUL PSD, NICIUN ministru nu a vrut să facă ceva pentru antrenorii din România, iar toate solicitările părților interesate s-au lovit de o tăcere totală, ministrul Sportului Ionuț Stroe a decis înființarea unui grup de lucru interministerial pentru reglementarea acestei situații incredibile.

„Grupul, format din reprezentanți ai Ministerului Tineretului și Sportului, ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale, ai Ministerului Educației Naționale și ai Centrului Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor a fost constituit pentru a identifica soluții optime activității de formare a antrenorilor pentru toate cele 75 de discipline sportive în cadrul Centrului Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor. CNFPA are printre atribuțiile conferite de lege și pe acelea de a promova și perfecționa antrenori și alți specialiști din domeniul sportului", se arată în răspunsul MTS la solicitarea *Newsweek România*.

La 31 ianuarie 2020, a avut loc prima întâlnire a acestui grup, la care s-a solicitat sprijin din partea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, „în vederea continuității sistemului de formare a antrenorilor în cadrul CNFPA, tradiție ce datează din 1951, sub egida Ministerului Tineretului și Sportului, precum și evitarea blocării la nivel național a formării antrenorilor", conform MTS.

Trei ministere cooperează în momentul de față pentru deblocarea activității școlilor de antrenori

Așa cum spuneam, reglementarea profesiei de antrenor necesită armonizarea mai multor acte normative elaborate de mai multe ministere, situație care impune clarificarea unor aspecte privind organizarea programelor de calificare a antrenorilor, precum și modificări legislative.

Pentru deblocarea acestei situații, Ministerul Tineretului și Sportului a revenit către Ministerul Muncii și Protecției Sociale cu un memoriu, iar răspunsul a fost unul îmbucurător pentru viitorii antrenori.

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

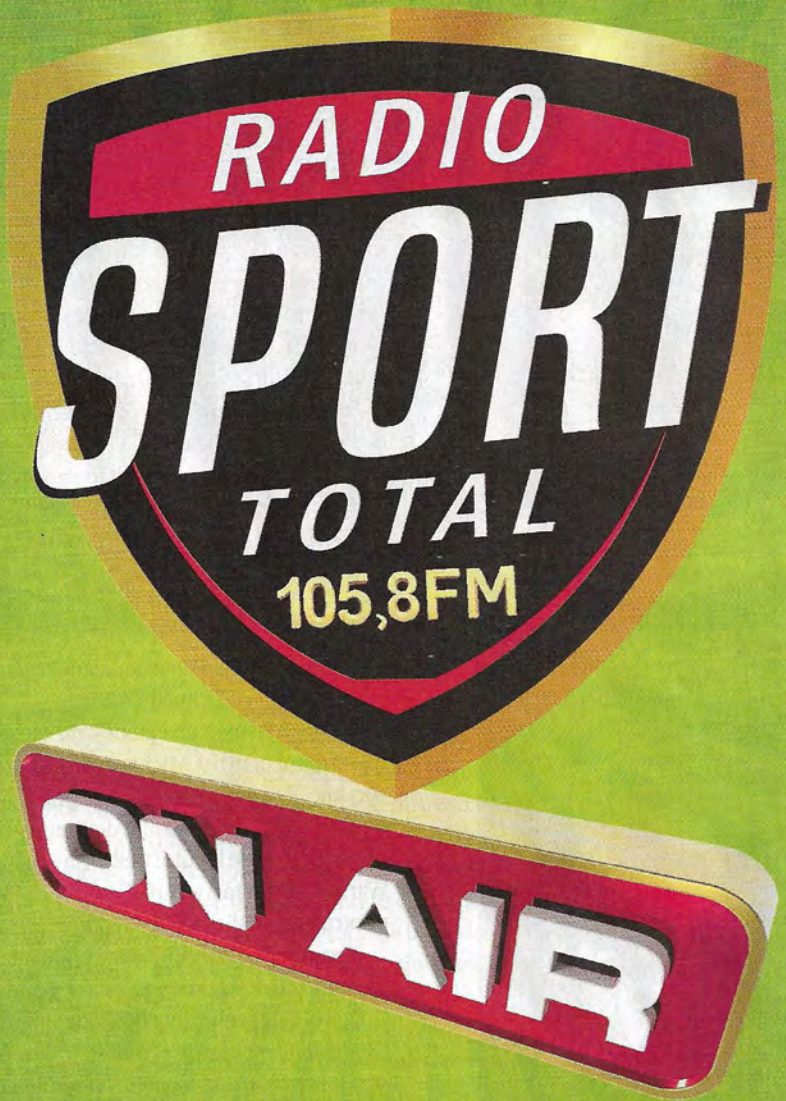

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

DUELUL MILIARDARILOR

Bloomberg, pe urmele lui Trump

Deși a intrat târziu în cursa internă a democraților, Michael Bloomberg ar putea deveni cel mai de temut contracandidat al actualului președinte american.

SITUAȚIA POLITICĂ DIN SUA SE COMPLICĂ PENTRU DEMOCRAȚI. Președintele Donald Trump a fost achitat, prin votul Senatului, pentru acuzațiile de abuz de putere și obstrucționarea Congresului. Liderul de la Casa Albă a fost supus procedurii de impeachment pentru solicitarea adresată Ucrainei de a-l investiga pe rivalul său politic, democratul Joe Biden, și pe fiul acestuia, Hunter.

Trump a mai fost acuzat și că, pentru a-și atinge scopul, a condiționat acordarea unui ajutor militar de aproape 400 de milioane de dolari destinat Ucrainei. Un alt cap de acuzare a fost cel de obstrucționare a Congresului, respectiv blocarea martorilor și a documentelor cerute de Camera Reprezentanților. Achitarea îi oferă lui Donald Trump mult combustibil politic pentru alegerile prezidențiale de la sfârșitul anului, când speră să obțină un al doilea mandat.

Pe de altă parte, competiția internă din Partidul Democrat pentru desemnarea candidatului la Președinție se complică, în special după runda de alegeri (caucus) din Iowa, care a adus rezultate neașteptate, răsturnând ierarhia. Joe Biden, plasat pe primul loc la nivel național, a ieșit abia al patrulea în Iowa. Primul a fost Pete Buttigieg, care nu contează în competiție, Bernie Sanders a reușit să confirme aderența la electoratul democrat, clasându-se al doilea, iar Elizabeth Warren și-a adjudecat locul trei. Ce înseamnă acest lucru? Înseamnă că este mult prea devreme să anticipăm pe cine vor arunca democrații în lupta cu Donald Trump.

Cu atât mai mult cu cât, deși nu este deocamdată printre favoriți, miliardarul centrist Michael Bloomberg crește, încet, dar sigur, în sondaje. Potrivit unui sondaj național „Morning Consult", publicat de „The Hill" cu o zi înainte de caucus-ul din Iowa, Bloomberg a reușit să ajungă pe locul al treilea, la egalitate cu senatoarea Elizabeth Warren. Aceasta în ciuda faptului că Bloomberg a intrat în cursa pentru nominalizare abia în noiembrie anul trecut.

Bloomberg și Warren au câte 14% în preferințele alegătorilor, primul crescând cu două procente față de sondajul de la sfârșitul lui 2019.

Fostul vicepreședinte SUA Joe Biden și-a păstrat primul loc, cu 28%, dar acesta este cel mai slab scor obținut de el până acum în sondajele Morning Consult, efectuate de la începutul anului 2019 încoace. Biden este urmat îndeaproape de senatorul independent Bernie Sanders, cotat cu 24%. Niciun alt candidat nu a obținut un scor de două cifre.

În caucus-ul din Iowa, Michael Bloomberg a eșuat lamentabil. La fel se va întâmpla probabil și în caucus-ul din New Hampshire, pentru că miliardarul are o strategie orientată la nivel național, menită a-l face să atragă de partea sa mulți delegați care votează la Convenția Națională Democrată din vară.

Rămâne de văzut dacă-i va convinge și pe superdelegații democrați, de votul cărora depinde, în mare măsură, nomi-

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

nalizarea prezidențiabilului. Din acest punct de vedere, alegerile interne de la republicani sunt mai democratice, pentru că aceștia nu au sistemul cu superdelegați.

Sondajul a fost efectuat în intervalul 27 ianuarie- 2 februarie, pe un eșantion reprezentativ de 35.888 de persoane, inclusiv 15.259 care votează în alegerile interne din Partidul Democrat, iar marja de eroare este de +/- 1%.

Ideologia pierde teren

Michael Bloomberg are o șansă la nominalizare, pentru că sondajele de opinie au scos la iveală faptul că ideologia este mai puțin importantă pentru alegătorii americani în comparație cu alte atribute pe care ar trebui să le aibă președintele SUA. Asta înseamnă că cei care se poziționează ideologic la stânga, cum este cazul lui Bernie Sanders sau Elisabeth Warren, ar putea fi defavorizați în competiția cu centriștii Biden și Michael Bloomberg.

Acesta din urmă mai are o calitate: poate atrage alegătorii nepartizani sau chiar republicani care-l detestă pe actualul președinte al SUA (nevertrumpers).

„Onestitatea și competența sunt cele două atribute preferate de alegătorii americani în general și de cei independenți în particular la viitorul președinte", scrie revista „Vanity Fair".

55% au indicat onestitatea, iar 41% competența, dar relevanța lor este dată de faptul că celelalte calități au înregistrat scoruri mici: idei proaspete- 19%, să combată interesele specifice ale corporațiilor- 17%, să-și susțină propriile convingeri - 13%.

Ideologia este mai puțin importantă pentru alegători decât onestitatea și competența, fapt care-l favorizează pe Bloomberg

„Buzunarul propriu contează mai mult decât ideologia. Ideologia contează mai puțin decât onestitatea sau competența, deci Bernie Sanders are de pierdut", susține „Vanity Fair".

Pentru alegătorii nepartizani (independenți) contează foarte mult locurile de muncă, mersul economiei și sănătatea. Republicanii rezonează cu securitatea frontierelor, iar democrații cu schimbările climatice. Sondajele din luna ianuarie au relevat aspecte interesante: alegătorii de centru nu sunt în căutarea unei contrarevoluții împotriva lui Trump, ci mai degrabă a unui antidot, care să repare lucrurile negative din mandatul actualului președinte. Această situație îi va crește lui Michael Bloomberg „atractivitatea electorală", sau conceptul de „electability", cum spun americanii.

Trump a mușcat momeala

Bloomberg este și un adversar incomod pentru Trump. Amândoi sunt

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

miliardari new-york-ezi, Bloomberg este unul mai de succes decât Trump, se cunosc foarte bine din elita bogată a Manhattanului, încă de pe vremea când erau în relații mai mult decât cordiale, cum bine remarcă „The New York Times".

„La câteva zile după alegerile prezidențiale din 2016, Donald Trump a primit un telefon de la Michael R. Bloomberg, o mai veche cunoștiință a sa cu care se confruntase în campania electorală", scrie „NYT" într-o analiză dedicată relației dintre cei doi.

Michael Bloomberg, fost primar al New Yorkului, l-a sunat pentru a-l felicita pentru victoria în alegerile prezidențiale, însă Trump i-a tăiat-o scurt. „Ai fost foarte rău cu mine!", i-a replicat acesta, potrivit unor surse apropiate discuției. Trump a fost extrem de deranjat de discursul lui Bloomberg de la Convenția Națională Democrată, în care l-a catalogat drept „ticălos" și le-a cerut alegătorilor să voteze o persoană „sănătoasă la cap și competentă".

Apoi, Trump a schimbat rapid subiectul discuției, anunțându-l pe Bloomberg că intenționează să-și formeze rapid Cabinetul. Bloomberg i-a povestit că, în 2001, când a fost ales primar al New Yorkului, s-a confruntat cu aceeași problemă, cu atât mai mult cu cât nu mai lucrase în administrație înainte. El l-a sfătuit pe Donald Trump să angajeze oameni mai deștepți decât el.

„Mike, nu există nimeni mai deștept decât mine!", i-a replicat Trump. Bloomberg a făcut o pauză lungă înainte de a schimba brusc subiectul discuției către golf.

Conversația de 10 minute a fost ultima pe care cei doi au purtat-o până în ziua de astăzi. În prezent, Bloomberg investește sute de milioane de dolari, din propria avere, pentru a fi nominalizat candidatul democrat la Președinție.

Campania sa nu se concentrează, cel puțin în prima etapă, pe promovarea propriei persoane, ci pe atacuri la adresa lui Donald Trump pe subiecte precum sănătatea sau integritatea în Armata SUA.

Clipurile de campanie ale lui Bloomberg, difuzate masiv pe posturile de televiziune, au reușit să-l enerveze foarte tare pe Trump. Bloomberg l-a ridiculizat pe Trump în diferite feluri. A dat bani la Google ca, de câte ori cineva caută cuvântul „impeachment", să i se sugereze „Donald Trump".

Deși consilierii l-au implorat pe actualul președinte al SUA să nu muște momeala, să nu intre în conflict cu Bloomberg pentru că-i ridică astfel cota, Trump nu s-a putut abține. Într-o postare pe Twitter l-a poreclit pe Bloomberg „mini Mike", bătându-și joc de faptul că este scund, fapt care a înfuriat electoratul progresist.

Când a aflat că Bloomberg a plătit 10 milioane de dolari pentru difuzarea unui clip cu el în pauza publicitară de la Super Bowl, finala campionatului de fotbal amerian, stafful lui Trump a făcut un gest similar.

Fost primar al New Yorkului, Michael Bloomberg a fost odinioară în relații bune cu Donald Trump

Relații cordiale

Deși nu au fost niciodată prieteni, Donald Trump și Michael Bloomberg au frecventat același mediu timp de decenii: elita bogată a Manhattanului. Nu o dată s-au intersectat la câte-o partidă de golf sau la o acțiune de caritate.

S-au susținut public atunci când au avut nevoie de asta. Deseori, Trump i-a lăudat lui Bloomberg performanțele ca primar al New Yorkului. De asemenea, Bloomberg a apărut de două ori în emisiunea „Ucenicul", iar administrația sa i-a oferit lui Trump un contract public care viza renovarea unui teren de golf.

În 2008, Bloomberg a participat alături de Trump la un eveniment dedincat golfului în Westchester County, New York, prilej cu care cei doi au fost fotografiați întreținându-se jovial.

Ca și Donald Trump, Michael Bloomberg a cochetat de multă vreme cu ideea de candida la președinția SUA. A intrat în cursa democrată de desemnare a candidatului abia în noiembrie anul trecut.

În primă fază, consilierii lui Trump au văzut în Bloomberg o țintă folositoare actualului președinte, având în vedere poziția sa împotriva armelor sau campania sa pentru eliminarea băuturilor cu zahăr din New York. Tot atâtea teme pentru a-l ironiza.

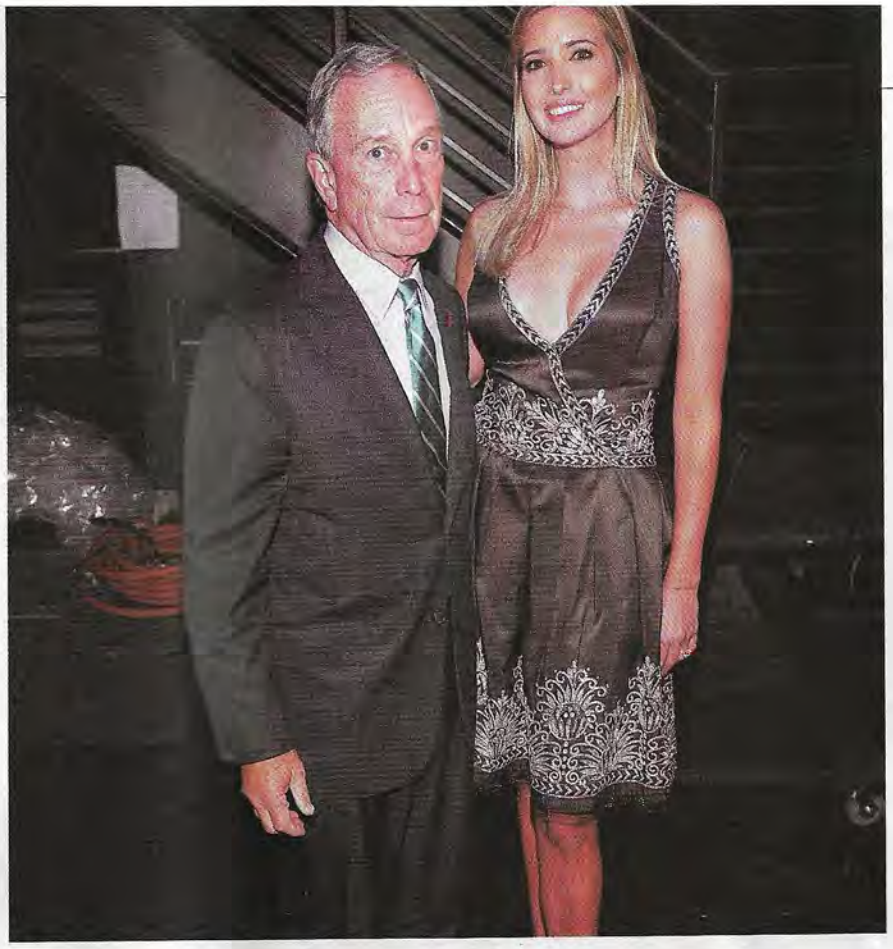

FIICA
lui Donald Trump, Ivanka, este bună prietenă cu fiica lui Michael Bloomberg, Georgiana

Între timp, lucrurile au devenit serioase.

Prezența pe posturile de televiziune îl poate ajuta pe Bloomberg să se poziționeze drept „agent al schimbării".

Dar să revenim la istoria celor doi potențiali oponenți, dacă Bloomberg va câștiga nominalizarea democrată. Ambii și-au construit averea în anii '80 în New York. Există și contraste între cei doi. Trump este un entertainer, în timp ce Bloomberg este un om de afaceri, cu un simț al umorului nu foarte dezvoltat, ce nu a reușit să scape de accentul de Massachusetts.

În 2001, când Bloomberg a candidat pentru postul de primar al New Yorkului din partea republicanilor, Trump i-a sprijinit pe democrați. După ce Bloomberg a ajuns primar, a devenit un suporter înfocat al său. Fiica sa, Ivanka, a apărut într-un documentar cu fiica lui Bloomberg, Georgiana.

„Suntem prietene, încă dinainte ca tatăl ei să fie ales președinte. Asta nu se putea schimba după aceea", a scris Georgiana Bloomberg într-un mail din 2018, înainte ca Michael Bloomberg să-și facă publice ambițiile prezidențiale.

„Nu sunt fana sa, nici a politicilor sale, dar nu poți renunța la prietenia cu cineva din cauza acțiunilor unui membru al familiei", a adăugat ea.

Când Bloomberg a încercat să elimine numărul maxim de mandate de primar, pentru a putea candida din nou, Trump a apărat această idee. „Limitarea numărului de mandate este o măsură foarte proastă, o barieră artificială. De ce nu este lăsat să candideze din nou?", s-a întrebat Trump. Michael Bloomberg a apărut de două ori în emisiunea „Ucenicul", prezentată de Donald Trump. Într-una dintre ele a jurizat un concurs de pregătit hot dog. „Sunt aici ca să mă asigur că nu ți se taie maioneza", i-a spus el unei concurente.

În 2011, Primăria New Yorkului condusă de Bloomberg i-a acordat un contract lui Trump care a vizat renovarea unui teren de golf din Bronx, abandonat de decenii. Primăria metropolitană aproape finalizase lucrările de renovare, dar, cu toate acestea, i-a concesionat terenul lui Trump. Sam Nunberg, un fost consilier al lui Trump, își aduce aminte că acesta a declarat că mandatul de primar al lui Bloomberg a fost bun pentru el.

Ruptura

În momentul în care Bloomberg a început să cocheteze cu candidatura la Președinție, după ce a părăsit în 2013 funcția de primar, Trump a început să facă declarații împotriva sa. Consilierii i-au spus că Bloomberg nu va căpăta tracțiune. „E o epavă politică - nu știi dacă e republican, dacă e democrat, e peste tot", a punctat Nunberg la acea vreme.

În 2016, Bloomberg a făcut tot posibilul să împiedice alegerea lui Trump în funcția de președinte, a susținut-o pe Hillary Clinton în speranța că va orienta către ea electoratul nepartizan, dar și pe alegătorii republicani care nu îl susțineau pe Trump. Așa a ajuns Bloomberg să țină celebrul discurs de la Convenția Națională Democrată care l-a scos din minți pe Trump.

„Bloomberg avea o lungă istorie cu Trump, era miliardar din New York, putea să povestească cine este Trump cu adevărat", a spus Jim Margolis, fost consilier al lui Hillary Clinton, care a organizat Convenția din 2016.

Discursul nu a rămas fără replică din partea lui Trump. „Micuțul Michael Bloomberg, care nu a vrut niciodată să candideze la președinție, nu știe nimic despre mine", a scris Trump pe Twitter. Iată că Bloomberg a prins curaj și se dovedește un adversar periculos pentru Trump. Dacă democrații nu vor decide să arunce în luptă un candidat ideologizat.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

ELEGANȚĂ PERSONALIZATĂ
Coco Chanel a lansat moda șiragurilor lungi de perle false sau adevărate, un accesoriu în contrast cu stilul minimalist al creațiilor sale.

MODĂ

Chanel și Schiaparelli: Rivalitate pe Riviera

Competiția i-a stimulat creativitatea lui Coco Chanel și i-a influențat deciziile în afaceri, în timp ce războiul amenința Europa

FIGURĂ EMBLEMATICĂ A MODEI ȘI FEMEIE *de afaceri, Coco Chanel este cunoscută pentru parfumul ei, micuța rochie neagră și gențile matlasate. Ea a fost, de asemenea, o figură a vieții mondene de pe Riviera Franceză, în anii '30, în pragul războiului, și parte a unei rivalități intense cu Elsa Schiaparelli, un alt designer care a activat în cercuri similare. În acest extras din viitoarea carte „Riviera lui Chanel: strălucire, decadență și supraviețuire în vreme de pace și război", istoricul social Anne de Courcy redă ascensiunea și rivalitățile lui Chanel într-o Europă întunecată și amenințată de război.*

În 1932, nimeni nu era mai cunoscut decât Gabrielle Bonheur sau „Coco" Chanel. Au trecut câțiva ani înainte ca un rival serios să apară pentru a-i contesta supremația, o femeie al cărei etos era complet opus față de al ei, dar a cărui originalitate și alianță cu avangarda în artă i-au dat o forță care a trebuit să fie luată în considerare.

Aceasta a fost Elsa Schiaparelli, iar punctele lor de vedere opuse le-au forțat să dea tot ce era mai bun. Chanel credea că femeia este cea care dă eleganța unei rochii, nu invers. Schiaparelli, în schimb, a creat extravaganta „Rochie cu homar", după un desen al prietenului ei Salvador Dali, care voia să-l asorteze cu maioneză, dar nu înainte de a-l schița.

Chanel avea un aspect atrăgător - senzual, androgin, șic - cu părul scurt și o figură zveltă care punea în evidență eleganța distinsă a creațiilor sale. Plus iubiții ei din înalta societate, despre care toată lumea bârfea. Toate acestea au creat o imagine publică puternică.

Conștientă de acest lucru, Chanel nu a evitat niciodată lumina reflectoarelor și nu a fugit de fotografi. Pe Riviera, a fost prezentă la toate evenimentele de elită. Ea și stilul ei distins au devenit, de fapt, o marcă, iar ea era expresia vie a acesteia. „Pentru mine, simplitatea este elementul-cheie al întregii eleganțe", spunea.

Deja inventase ceea ce a rămas ca cea mai faimoasă creație a ei: mica rochie neagră. „Asta nu va dura", a remarcat într-o seară la teatru, privind la femeile îmbrăcate în rochii prea elaborate. „Le voi îmbrăca pe toate simplu și în negru".

Până atunci, negrul era purtat strict pentru doliu, așa că inaugura nu doar o nouă idee, ci rupea un tabu social. În 1926, *Vogue* a publicat o fotografie cu o rochie neagră, numind-o Ford-ul lui Chanel (modelul T al lui Henry Ford, accesibil pentru toată lumea, a ieșit pe piață doar negru). De asemenea, a introdus jachete din tweed pentru femei, bijuterii la costum, înghesuite pe pulovere simple, bluze în dungi și - ceea ce a făcut-o milionară - cel mai cunoscut parfum din lume, Chanel nr. 5, pe care l-a lansat în 1921.

Cam în acel timp a apărut singura rivală serioasă a lui Chanel - Elsa Schiaparelli. Schiap - cum îi spuneau prietenii – era total diferită. Era o aristocrată napolitană, cu un tată savant și un palazzo ca loc de naștere. Nu știa să coasă și se considera o artistă

DE

ANNE DE COURCY

ROGER VIOLLET/GETTY

Fotografii de ROGER VIOLLET

mai degrabă decât designer de modă. Primul ei design, o reuşită imediată, a fost un pulover cu un imprimeu ce dădea impresia de relief, cu un V la gât şi mâneci mai largi, strânse în manşete.

La începutul anilor '30, Schiap avea o forţă de muncă de 2.000 de persoane, 70 de piese noi pe care le expunea de două ori pe an, simple şi purtabile - rochii tăiate mai larg pe lângă corp, costume negre - care se potriveau vieţii unor clienţi înstăriţi şi conservatori.

Însă deja arăta originalitatea pentru care a devenit faimoasă, de la fermoarele care erau vizibile, mai degrabă decât ascunse, până la rochii de seară cu tunici scurte (acestea, un accesoriu cu totul nou în modă). În curând, strălucirea ei distinctivă va contrasta clar cu eleganţa discretă a lui Chanel.

Chanel, în schimb, urcase pas cu pas şi bărbat după bărbat de la o copilărie lovită de sărăcie până în culmea succesului. Ea îşi depăşise trecutul de femeie întreţinută - care rămânea de obicei ca o barieră socială pe tot parcursul vieţii - şi mulţi dintre clienţii săi bogaţi erau acum prietenii ei. De asemenea, depăşise ceea ce ar fi putut să-i dezvolte o personalitate mai puţin pregnantă, moartea mamei sale când avea 11 ani, urmată de dispariţia imediată a tatălui său şi internarea timp de şase ani la orfelinatul mănăstirii din Aubazine, în satul francez cu acelaşi nume. Aici Chanel a învăţat să coasă şi, în loc să fie doborâtă de o adolescenţă plină de restricţii, a fost salvată de energia ei nelimitată, hotărârea de a supravieţui şi de originalitatea deasupra presiunilor şi constrângerilor externe.

Succesul lui Chanel părea de neoprit, când a suferit o grea lovitură. Iubitul ei, Paul Iribe - genialul ilustrator şi designer cu care lucrase îndeaproape şi cu care mulţi credeau că se va căsători - s-a prăbuşit în timp ce vorbeau peste fileu în timpul unui joc de tenis şi a murit fără să-şi recapete cunoştinţa.

A fost o lovitură cruntă. Şi când Chanel s-a întors la Paris de pe Riviera în toamna

1

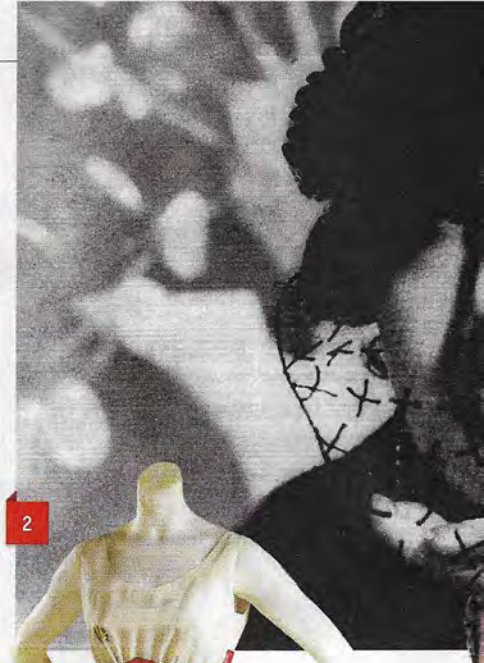
2

3

4

5

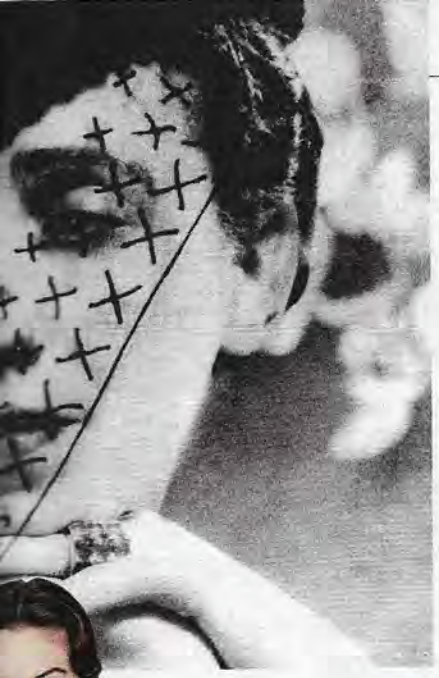

EPITOME DE MODERNITATE

1. Trei modele Elsa Schiaparelli pentru femeia modernă.
2. Schiaparelli în 1935.
3. Rochia mică, neagră, cunoscută sub numele de „Chanel's Ford, Model 817", așa cum a apărut în *Vogue*, în octombrie 1926.
4. Faimoasa „Rochie cu homar" a lui Schiaparelli, care a fost purtată de Wallis Simpson, apărută în *Vogue*, în 1937.
5. Personalul atelierului din Paris al lui Chanel se pregătește pentru colecția din 1933.
6. O rochie Schiaparelli din 1951, cu doar câțiva ani înainte de a-și închide magazinul vestimentar.

1: RENE BOUET-WILLAUMEZ/CONDE NAST/GETTY; 2: PHOTO12/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY; 3: CONDE NAST/GETTY; 4: GIFT OF MME ELSA SCHIAPARELLI; 5: KEYSTONE-FRANCE/GAMMA-KEYSTONE/GETTY; 6: JOHN JONES/CONDE NAST/GETTY

anului 1935, a descoperit că Elsa Schiaparelli a devenit mai mult decât o simplă amenințare. Acum era o rivală care putea s-o detroneze. Esența rivalității era că, deși aveau gusturi extrem de diferite, ambele creatoare de modă se adresau aceluiași tip de femeie - care dorea un stil modern, elegant.

Și moda se schimbase. Figura androgină, cu părul scurt, aspectul băiețos, avantajată de fustele scurte, pentru care crease elegant Chanel, dispăruse. Figurile mai rotunjite și liniile curbe au reaparut, accentuate de strălucirea satinului croit fără prejudecăți, fustele au devenit mai lungi și a apărut o notă aventuroasă în modă - și nimeni nu era mai aventuros decât Schiaparelli.

Schiap a inventat culoarea Shocking Pink și a conceput haine care au devenit ecoul suprarealiștilor - în special al lui Dali, oferind mănuși negre cu „unghii" roșii, o rochie de seară cu imprimeu ce crea iluzii optice, desenate de Dali, și o rochie neagră cu o cusătură în relief ce sugera un schelet. Creativitatea ei nu putea fi ocolită de elită, multe dintre clientele lui Chanel optând pentru Schiaparelli, iar majoritatea, precum Daisy Fellowes, moștenitoare a averii generată de mașina de cusut Singer și editorul parizian al revistei *Harper's Bazaar*, a cumpărat de la ambele creatoare de modă.

Daisy, imens de bogată, era o clientă pe care nu-ți permiteai s-o pierzi. În ciuda amenințării naziste din Germania, nu prea departe de Riviera, elita societății se comporta ca și când viața plină de privilegii, strălucire, de un hedonism nemaiîntâlnit, ar fi putut continua la nesfârșit, iar Daisy și-a jucat rolul de vedetă mondenă și lider de modă până la capăt.

„Deși au gusturi extrem de diferite, amândouă creatoarele de modă s-au adresat aceluiași tip de femeie - una care dorea un aspect modern, elegant"

Dacă una dintre musafirele sale - avea și o sută de invitați uneori - la vila sa cu 30 de camere, Les Zoraides, apărea într-o rochie asemănătoare cu a ei, se schimba imediat. Într-o noapte a apărut în cinci ținute diferite.

Atracția lui Daisy pentru creațiile lui Schiap era lesne de înțeles. Tot ce ieșea din cotidian, tot ce era extravagant, o atrăgea iremediabil. Era modul ei de viață, al cărui simbol era imensul său palat roz cocoțat pe o stâncă deasupra mării. Daisy a fost cea care a purtat celebra pălăria în formă de pantof, schițată de Dali, cu o nonșalanță debordantă. Daisy a fost cea care i-a făcut pe mesenii de la Ritz să se urce pe scaune pentru a o vedea într-o haină din blană de maimuță, brodată cu aur, creație Schiaparelli.

Chanel a dat replica, recunoscând acest nou aspect mai feminin, dar în felul ei. Ea a introdus pernițele pentru umeri pentru a crea iluzia unei talii mici, satinurile crem sau piersică pentru seară și costumele elegante de tweed, în timp ce tema ei de bază a rămas alb-negru, amintire a fustelor negre și bluzelor albe purtate la mănăstirea din Aubazine. La Cazinoul Monte Carlo, era văzută adesea într-o rochie ba crem, ba din satin alb, purtate de obicei cu celebrele sale perle.

Una dintre clientele cele mai fidele ale lui Chanel a fost Diana Vreeland, senior editor la *Harper's Bazaar*, o figură proeminentă a vieții mondene, care trăia pentru modă. „Trebuie să ai stil", spunea Diana. „Te ajută să cobori scările. Te ajută să te ridici din pat dimineața. Este un mod de viață". Ar fi mers pentru orice obiect vestimentar la Chanel - chiar și pentru cămășile de noapte - la atelierul particular al acesteia, pe 31 rue Cambon, o casă cu șase etaje pe care Coco o cumpărase în 1918 și care includea un magazin, apartamente și un studio de modă.

Diana o considera pe Chanel unică. Era „fascinantă, ciudată, agitată, îngrozitoare", o descria Diana. „Nu o poți compara pe Chanel cu nimeni. Nimeni nu poate avea acea expresie imposibilă. Sau șicul ei. A fost cea mai interesantă persoană pe care am întâlnit-o vreodată".

Cu toate acestea, până în 1937, Chanel a fost eclipsată temporar de Schiaparelli, care îmbrăca acum multe dintre cele mai fidele cliente ale ei. Odată cu vântul schimbării, Schiap a fost considerată ca epitom al modernității, creațiile ei fiind concepute de artiști suprarealiști precum Man Ray, cel mai cunoscut pentru arta fotografică, sau cubistul Marcel Duchamps. Mulți din cercul intim al lui Chanel deveniseră parte din anturajul lui Schiap, de la artistul Jean Cocteau până la fostul iubit al lui Chanel, Dali.

Anul 1937 a fost cel al „Rochiei cu homar", a lui Schiaparell. Rochia de organza albă, centura roșie și homarul schițat de Dali a devenit faimoasă când Wallis Simpson – americanca pentru care regele Edward al VIII-lea al Regatului Unit a renunțat la tron – a apărut îmbrăcată cu ea în *Vogue*. Deși în public amândouă creatoarele de modă se gratulau reciproc, în privat Chanel se referea disprețuitor la Schiaparelli ca la „acea artistă italiană care face haine".

Chanel nu ar fi fost Chanel dacă nu s-ar fi luptat pentru supremație. În primăvara anului 1939, cu Europa în pragul războiului, încă sub ecoul Nopții de cristal, al violențelor împotriva evreilor din noiembrie trecut, din Germania și Austria, Riviera era la fel de strălucitoare ca întotdeauna, expunând colecțiile de primăvară. Iar Chanel a fost vedeta.

Ieșind din tiparele ei clasice, linii clare, tăieturi simple, într-o paletă bazată pe negru, alb, bej și albastru bleumarin, a găsit o alternativă la hainele mai ispititoare ale lui Schiaparelli, o gamă de rochii „țigănești", cu volane din dantelă pe corset și cu fuste înflăcărate. Pe ici, pe colo, Chanel a optat pentru culorile drapelului francez - roșu, alb și albastru.

Acea ultimă vară de pace a fost o ultimă explozie a agitației care a făcut din Riviera un loc de legendă, cu artificii, baluri, concerte în aer liber, teatre și petreceri aproape constante. Plus unul dintre cele mai așteptate evenimente, primul festival de film de la Cannes, care trebuia să se lanseze la 1 septembrie.

Toate figurile marcante ale epocii erau acolo. Joseph Kennedy închiriase Domaine de Ranguin, Marlene Dietrich sosise împreună cu soțul, fiica și iubitul ei; Ducele și Ducesa de Windsor, Somerset Maugham și Maxine Elliott erau toți oaspeți nelipsiți de la petreceri, Winston Churchill juca la Cazinoul Monte Carlo. Colecția de primăvară a lui Chanel a fost prezentată la vila ei - La Pausa.

La 3 septembrie a izbucnit Al Doilea Război Mondial. În timp ce Schiaparelli, la fel ca majoritatea celorlalți designeri francezi, și-a ținut casa de modă deschisă, Chanel a închis-o pe a ei, spunând simplu: „Am senzația că am ajuns la sfârșitul unei ere. Și că nimeni nu se va mai îmbrăca vreodată".

Abia în 1953, la vârsta de aproape 70 de ani, Chanel și-a redeschis salonul de couture, o primă colecție fiind prezentată în 1954. În mod ironic, marea sa rivală, Schiaparelli, și-a închis casa de modă - puternic îndatorată - în timp ce Chanel a continuat din succes în succes, introducând, în 1955, faimoasele sale genți matlasate și costumele de tweed un an mai târziu. Întrebată de Marlene Dietrich de ce și-a relansat brandul, ea a răspuns: „Pentru că muream de plictiseală". După cum spunea odată: „Munca a fost întotdeauna un fel de drog pentru mine". N

„Munca a fost întotdeauna un fel de drog pentru mine"

→ *Extras adaptat din CHANEL'S RIVIERA de* **Anne de Courcy**, *publicat de St Martin's Press.*

CHANEL CLASIC
De la stânga la dreapta: La alegerea numelui pentru parfumul său, Coco Chanel a spus: „Îmi prezint colecția de rochii pe 5 mai, a cincea lună a anului; să lăsăm numele Nr. 5. "; un costum din tweed Chanel, purtat de prințesa Diana.

FOTO: FOTIADES/CONDÉ NAST/GETTY; TIM GRAHAM PHOTO LIBRARY/GETTY; HENRY CLARKE/CONDÉ NAST/GETTY; COURTESY OF ANNE DE COURCY

It Rocks!

www.rockfm.ro

ȘTIINȚĂ

Matematică și moarte

Principiile matematice pot ajuta la prevenirea focarelor de rujeolă și a altor boli.

VACCINUL ÎMPOTRIVA RUJEOLEI este incredibil de eficient, dar recurențele și focarele abundă. Samoa se confruntă în prezent cu un focar cu mii de persoane infectate, iar, în 2019, Statele Unite au înregistrat cele mai multe cazuri din 1992 încoace. România, la rândul său, s-a confruntat cu o epidemie de rujeolă începând din 2016, cu 64 de morți.

Ce putem face în acest sens? În noua sa carte, „Matematica vieții și a morții: 7 principii matematice care ne modelează viața", biologul matematician Kit Yates explică modul în care toată lumea are un rol de jucat în contextul mai larg al sănătății publice.

Creșterea ratei de vaccinare permite vaccinurilor să prevină bolile mortale. Înțelegând principiile matematice din spatele prevenirii bolilor, publicul se poate proteja mai bine de acestea.

Uneori, matematica este într-adevăr o problemă de viață și de moarte, în special atunci când vine vorba de izbucnirea unei boli mortale și strategiile de control.

Pe lângă faptul că ne ajută să înțelegem trăsăturile neobișnuite dintr-o paletă diversă de boli, modelele matematice ale epidemiilor ne permit să analizăm viitorul evoluției bolii și să luăm măsuri preventive proactive, mai degrabă decât să intrăm în jocul reactiv al epidemiei.

Epidemiologia matematică ne ajută să răspundem la o serie de nedumeriri cu privire la bolile copilăriei, cum ar fi oreionul și rubeola.

Ideea că un mare grup de persoane imune poate încetini sau chiar opri răspândirea unei boli, împreună cu perioadele latente între izbucnirea unor focare ale bolilor copilăriei, alcătuiește un concept matematic cunoscut sub numele de „imunitate de turmă".

În mod surprinzător, acest efect nu necesită ca fiecare individ din comunitate să fie imun la boală pentru ca întreaga populație să fie protejată.

Prin reducerea numărului efectiv de reproducere - numărul mediu de cazuri secundare produse de un caz tipic - la mai puțin de unul, lanțul de transmitere poate fi rupt și boala se oprește. În mod crucial, imunitatea de turmă înseamnă că cei cu sisteme imunitare prea slabe pentru a tolera vaccinarea - inclusiv vârstnicii, nou-născuții, femeile însărcinate și persoanele cu HIV - pot beneficia în continuare de protecția vaccinaților.

Vaccinarea a doar 80 la sută din populația susceptibilă de a face variolă a fost suficientă, în 1977, pentru a finaliza una dintre cele mai mari realizări ale speciei noastre – aceea de a eradica o boală de pe fața Pământului. Dar această realizare nu a fost niciodată repetată în alte cazuri. Implicațiile periculoase ale variolei au făcut ca aceasta să fie o țintă potrivită pentru eradicare. Pragul său scăzut de imunizare - proporția minimă a populației care trebuie imunizată pentru ca boala să dispară - a făcut-o, de asemenea, o țintă relativ ușoară.

Multe boli sunt mai greu de eradicat, deoarece se răspândesc mai ușor. Varicela ar necesita ca 90% din populație să fie imună, pentru ca restul să fie protejat în mod efectiv și boala să fie eliminată. Pojarul, de departe cea mai infecțioasă boală de pe pământ, ar necesita între 92% și 95% din populație să fie vaccinată.

DE

KIT YATES
@Kit_Yates_Maths

FOTO: RIDVANARDA/GETTY

Un studiu care a creat un model cu răspândirea unui focar de rujeolă în Disneyland, 2015, a sugerat că rata de vaccinare în rândul celor expuși la boală a fost până în 50 la sută, mult sub pragul necesar pentru atingerea imunității de turmă.

Domnul ROR

Având în vedere succesul uluitor al vaccinului împotriva variolei în eradicarea bolii mortale, de ce scad acum unele rate de vaccinare pentru alte boli mortale?

O cauză a acestei tendințe periculoase poate fi legată de campania antivaccinare, care își are rădăcinile într-un studiu acum infirmat care lega vaccinul ROR (rujeolă, oreion și rubeolă) de apariția unor cazuri de autism.

De exemplu, Anglia, în 1996, a avut o rată de vaccinare împotriva rujeolei (prin injecția combinată ROR) la un nivel record de 91,8% - aproape de pragul de imunizare critică pentru eliminarea rujeolei. Apoi, în 1998, s-a întâmplat ceva care a obstrucționat procesul de vaccinare ani de zile.

Prin reducerea numărului efectiv de reproducere la mai puțin de unul, lanțul de transmitere poate fi rupt și boala oprită

Acest dezastru de sănătate publică a fost cauzat de ceea ce s-a dovedit ulterior a fi un studiu fraudulos publicat în jurnalul medical foarte respectat „Lancet". În studiu, autorul principal, Andrew Wakefield, a emis o ipoteză ce lega vaccinul ROR de tulburări din spectrul autismului. În spatele „descoperirilor" sale, Wakefield a lansat propria campanie personală anti-ROR, afirmând într-o conferință de presă: „Nu pot susține continuarea utilizării acestor trei vaccinuri administrate în combinație până când problema nu va fi rezolvată". Media centrală nu a putut rezista la momeală.

În timp ce răspândea teama în rândul părinților, mass-media omitea să menționeze că studiul lui Wakefield a fost realizat doar pe 12 copii, un număr mult prea mic pentru a putea trage concluzii semnificative la scară largă. Orice încercare de a fi mai precauți în privința studiului a fost înecată de sirenele de alarmare ale majorității canalelor de știri. În cei zece ani care au urmat publicării infamului articol în „Lancet", rata de vaccinare a ROR a scăzut de la peste 90 la sută la sub 80 la sută. Cazurile confirmate de rujeolă au crescut de la 56 în 1998, la peste 1.300, zece ani mai târziu. Cazurile de oreion, care au devenit tot mai puțin răspândite de-a lungul anilor 1990, au reapărut brusc.

În 2004, jurnalistul de investigație Brian Deer a încercat să expună activitatea lui Wakefield ca fiind frauduloasă. Printre alte afirmații, Deer a susținut că are dovezi că Wakefield a manipulat datele pentru a crea impresia unei legături cu autismul. Dovezile despre frauda științifică și conflictele de interese ale lui Wakefield au determinat în cele din urmă retragerea articolului de către editorii „Lancet".

În 2010, Wakefield a fost eliminat din Registrul medicilor de către Consiliul Medical General.

În cei 20 de ani de la lucrarea originală a lui Wakefield, cel puțin 14 studii complete, pe sute de mii de copii din întreaga lume, nu au găsit nicio dovadă a unei legături între ROR și autism. Dar, din păcate, influența lui Wakefield continuă.

Deși vaccinarea ROR în Marea Britanie a revenit la nivelurile de dinainte, ratele de vaccinare în întreaga lume dezvoltată în general scad, iar cazurile de rujeolă cresc. În Europa, în 2018 s-au înregistrat peste 60.000 de cazuri de rujeolă, 72 fatale – dublu față de numărul din anul precedent. Statele Unite au cunoscut mai multe cazuri de rujeolă în primele patru luni ale anului 2019 decât în orice an din ultimul sfert de secol. Organizația Mondială a Sănătății enumeră ceea ce numește „șovăiala vaccinului" ca fiind una dintre cele mai importante zece amenințări la nivel mondial pentru sănătate în 2019. „Washington Post", printre alte mijloace media, îi atribuie direct lui Wakefield ascensiunea mișcării antivaccinare, descriindu-l drept fondatorul acesteia. Totuși, doctrinele mișcării s-au extins cu mult peste „descoperirile" acum dovedite false ale lui Wakefield și retorica antivaccinare a crescut ca urmare a sprijinului acordat de celebrități cu profil înalt, inclusiv Jim Carrey, Charlie Sheen și Alicia Silverstone.

SFAT BUN
Kristen Bell a pledat pentru imunitatea de turmă pentru protejarea împotriva răspândirii bolilor într-un tweet din iunie: „Să stopăm focarele și să sprijinim politica de sănătate publică bazată pe știință"

„Alături de ascensiunea activiștilor celebri a apărut și social media, permițând acestor personalități să-și declame opiniile direct fanilor, în termenii lor"

Alături de activiștii celebri a apărut și social media, permițând acestor personalități să-și declame opiniile direct fanilor, în termenii lor. Odată cu eroziunea încrederii în mass-media, oamenii se îndreaptă din ce în ce mai mult către aceste platforme pentru a se reasigura că vaccinul poate dăuna. Creșterea publicațiilor online numite „alternative" oferă un spațiu pentru ca mișcarea antivaccinare să se dezvolte necontestată de știința bazată pe dovezi. Wakefield însuși a scris despre presa de pe rețelele sociale că „a evoluat frumos". Poate pentru scopurile sale.

Prevenția bolilor este în mâinile voastre

În ciuda popularității crescânde a ezitanților în privința vaccinului, decizia individuală de a ne proteja pe noi înșine și pe copiii noștri prin vaccin contribuie la imunitatea de turmă, care păstrează populații întregi în siguranță. Cu toții putem alege între a ne proteja sau a contracta boli infecțioase. Când suntem bolnavi, alegerile pe care le facem influențează probabilitatea de a transmite boala către alții: fie că anulăm întâlnirile cu prietenii, fie că ne ținem copiii acasă, fie că ne acoperim gura când tușim. Decizia crucială de a ne vaccina pe noi înșine și pe persoanele dependente de noi nu poate fi luată decât din timp. Aceasta are impact nu numai în diminuarea riscului de a contracta boala, dar și de a o transmite.

Unele dintre aceste decizii nu costă nimic, ceea ce face ca adoptarea lor să fie simplă. De exemplu, nu costă nimic să strănuți într-o batistă. Alte decizii creează oarecare dileme. Este tentant să trimitem copiii la școală, pentru că nu are cine sta cu ei acasă, chiar dacă știm că va crește numărul de contacte potențial infecțioase pe care le vor avea. În centrul tuturor alegerilor noastre ar trebui să fie înțelegerea riscurilor și consecințelor.

Epidemiologia matematică oferă o modalitate de evaluare și înțelegere a acestor decizii. Aceasta sugerează strategii de combatere a focarelor de boală și a măsurilor preventive pe care le putem lua pentru a le evita. În colaborare cu dovezi științifice fiabile, epidemiologia matematică demonstrează că vaccinarea este un factor rațional. Cifrele Organizației Mondiale a Sănătății arată că vaccinurile previn milioane de decese în fiecare an și ar putea preveni alte milioane dacă am putea îmbunătăți acoperirea globală. Ele sunt cel mai bun mod de a preveni focarele de boli mortale și singura șansă de a pune capăt impactului devastator. Nu numai că vă protejează, ci vă protejează familia, prietenii, vecinii și colegii. N

➤ *Din* MATEMATICA VIEȚII ȘI A MORȚII *de Kit Yates. Copyright © 2019 de* **Kit Yates**. *Retipărit cu permisiunea Scribner, o tipografie a companiei Simon & Schuster, Inc.*

FOTO: DIN STÂNGA: VERA ANDERSON/WIREIMAGE/GETTY; UNIVERSITATEA DIN BATH

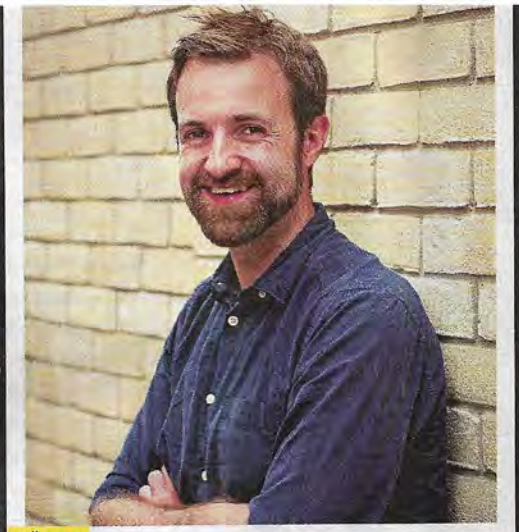

CĂRȚI

Q&A: Kit Yates

DE MEREDITH WOLF SCHIZER

De ce această carte?
Este momentul potrivit. Matematica este fundamentală pentru a înțelege fenomenele complicate pe care le experimentăm în fiecare zi. Este fluxul de apă prin robinetele noastre și electricitatea care menține luminile aprinse. Anunțurile pe care le vedem în browserele noastre de internet la recomandările „unui prieten", impuse pe Facebook. Vreau ca oamenii să știe cum pot evita atât să nu devină victime ale manipulatorilor matematici, cât și cum să folosească matematica în avantajul lor.

Ce este un biolog matematician?
Sarcina unui biolog matematician este de a utiliza matematica pentru a înțelege procesele biologice complexe. Acestea variază de la modul în care genele noastre funcționează la cea mai mică scară până la modul în care bolile se răspândesc prin populații la cea mai mare scară.

Cum explicați aceasta unui profan?
Încerc să folosesc povești. În carte, întâlnim sportivi interzișii din cauza unor teste defectuoase și pacienți infirmi din cauza unor gene defectuoase; victime nevinovate ale unor decizii greșite ale justiției și victime involuntare ale unor omisiuni software. Spun poveștile investitorilor care au pierdut totul și ale părinților care și-au pierdut copiii, totul din cauza neînțelegerii matematicii.

Care este cel mai bun mod de a combate credința persistentă că vaccinurile provoacă autism?
Știința este foarte clară. Nu există nicio legătură între vaccinuri și autism. Cea mai bună modalitate de a combate retorica antivaccinare este prin intermediul programelor de educație - înarmarea oamenilor cu datele despre beneficiile vaccinării și risipirea miturilor.

Cui atribuiți creșterea cazurilor de autism?
Există factori de risc prenatal, inclusiv, de exemplu, vârsta paternă avansată, care ar putea contribui la o creștere a incidenței bolii. Cu toate acestea, numărul de cazuri diagnosticate a crescut aproape sigur datorită lărgirii criteriilor de diagnostic, a unei mai bune detectări și a unor cunoștințe îmbunătățite. Pe scurt, copiii care au fost anterior diagnosticați greșit sau nu au fost diagnosticați deloc, acum primesc diagnostice de autism.

De ce credeți că mișcarea antivaccinare are atât de mulți suporteri celebri?
Există de multă vreme credințe new-age la Hollywood. În realitate, însă, există probabil mai multe celebrități provaccinare decât celebrități anti. Oameni precum Seth MacFarlane și Kristen Bell sunt ferm provaccinare și fac o muncă grozavă pentru a încuraja oamenii să-și vaccineze copiii. Celebritățile antivaccinare primesc doar mai multă atenție în mass-media pentru că au o opinie atât de controversată.

Am văzut mai multe cazuri de rujeolă în SUA cum n-au mai fost din anii '90, iar acum există un focar în Samoa. Trebuie să ne îngrijoreze faptul că rujeola nu va mai putea fi eradicată?
Absolut. În 2019, Greciei, Albaniei, Republicii Cehe și Regatului Unit li s-a revocat statutul de țări unde s-a eradicat rujeola de către OMS. Statele Unite au urmat după câteva săptămâni. Rujeola este din nou în creștere în S.U.A., Europa și o mare parte a lumii în curs de dezvoltare, punând în pericol persoanele vulnerabile. Dacă ratele de vaccinare continuă să scadă, această problemă se va agrava.

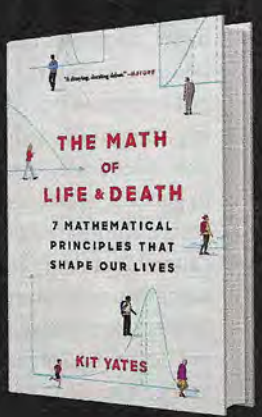

ÎN CIFRE
Cartea lui Yates face lumină asupra modului în care principiile matematice abordează prevenția bolilor, explică percepția trecerii timpului și multe altele

Aveți rezerve, în privința germenilor și a călătoriilor aeriene? Cum vă protejați când călătoriți?
Îmi spăl bine mâinile, dar nu merg atât de departe încât să folosesc o mască. Există un risc relativ redus de transmitere a bolilor pe avioane. Calitatea aerului este destul de strict controlată și filtrată pentru a reduce riscul, așa că nu-mi fac griji prea mult în acest sens.

V-au plăcut întotdeauna tiparele?
N-am fost unul dintre acei copii minune care au știut mereu că vor fi matematicieni. Am devenit interesat de matematică în liceu, când mi-am dat seama că, în esență, matematica crează modele. Modelul este un mod prin care toată lumea poate evalua un subiect.
Dacă observați un model în ramurile fractale ale unui copac sau în simetria multiplă a unui fulg de zăpadă, vedeți matematica.
Când mișcați piciorul pe o piesă muzicală sau când vocea reverberează și rezonează în timp ce cântați la duș, auziți matematica. Dacă introduceți mingea în colțul plasei sau prindeți mingea de baseball pe traiectoria sa parabolică, atunci faceți matematică.

Cum vă distrați? Care vă sunt hobby-urile?
Am doi copii mici. Mă țin ocupat. Îmi place să-i scot în parc sau să ne plimbăm pe alei noroioase sau doar să ne jucăm acasă.
Urmăresc și Manchester City Football Club [fotbal american], și Premier League englez. Și am citit mult, mai ales ficțiune. N

SĂNĂTATE

Ce trebuie să știm despre dezinsecție/ deratizare?

În urma incidentul tragic de la Timișoara, în care trei persoane au murit după efectuarea unei dezinsecții într-un bloc de locuit, au urmat alte două evenimente asemănătoare: dezinsecția unei școli din Arad, iar, la scurt timp, un incident la o școală din București.

DUPĂ ACESTE ACCIDENTE, S-A creat o adevărată isterie națională care cu siguranță a fost determinată de timpul scurt în care evenimentele au apărut, dar și de neînțelegerea modului în care trebuie să se realizeze aceste proceduri de dezinsecție/deratizare. Începuse să se creioneze tabloul unor proceduri de dezinsecție care semănau mai degrabă cu proceduri de exterminare a populației. Cu siguranță aceste situații nu trebuiau să se întâmple, dar mai ales nu trebuia să vorbim de victime omenești. În mod normal, procedurile de dezinsecție-deratizare trebuie să utilizeze numai substanțe aprobate pentru a fi folosite în acest scop. Utilizarea doar a substanțelor special create pentru dezinsecție nu trebuie să determine probleme de sănătate oamenilor. Dacă privim retrospectiv la datele de anchetă ale evenimentelor mai sus amintite, putem vedea cu claritate faptul că ele au fost produse de utilizarea unor substanțe nepotrivite pentru dezinsecția în zonele populate. În plus, chiar și acolo unde teoretic au fost utilizate substanțe aprobate în acest scop, ele nu au respectat indicațiile din fișele de siguranță toxicologică. Așa cum a reieșit din anchetele oficiale, au fost depășite dozele indicate de producător.

În mod normal, dezinsecția și deratizarea sunt proceduri sigure care nu produc victime omenești și nu aduc atingere sănătății populației.

Ce trebuie să știm despre aceste substanțe?

În primul rând, plecăm de la premisa: orice substanță chimică poate fi toxică dacă nu o utilizăm în mod corect, așa cum ne indică protocolul de folosire.

Substanțele pesticide

Sunt substanțe chimice menite să realizeze controlul dăunătorilor, dar și pentru combaterea unor vectori care pot transmite boli. Această categorie largă conține mai multe subclase: erbicide, insecticide, fungicide, rodenticide. În general, aceste substanțe sunt substanțe chimice sau biologice care au capacitatea de a preveni formarea și supraviețuirea dăunătorilor. Dincolo de efectele pozitive, aceste substanțe pot deveni toxice dacă nu sunt utilizate corespunzător. Din punct de vedere structural, le putem clasifica în mai multe categorii, dintre care cele mai reprezentative sunt: pesticide organoclorurate, organofosforice sau carbamați. Aceste substanțe blochează o enzimă care va permite acetilcolinei să depolarizeze în mod continuu placa motorie, producând clinic o stare de paralizie musculară. În cazul fosfinei, mediatizată ca fiind agentul cauzator de la Timișoara, se produce o blocare a metabolismului celular, în acest fel corpul nemaiputând să își producă energia necesară.

Aceste substanțe necesită un transportor care, cel mai frecvent, este un solvent cu rol de surfactant care conferă substanței o dispersie heterogenă.

Substanțele raticide se utilizează pentru a scăpa de rozătoare, în special de șoareci sau șobalani. Aceste substanțe pot avea efect letal asupra rozătoarelor după o singură expunere, însă multe din ele necesită expuneri repetate pentru a fi eficiente. Ingerarea acestor substanțe determină interferențe cu coagularea sângelui, producând fenomene hemoragice.

Unele insecticide (neonicotinoide) sunt substanțe chimice cu acțiune neurologic activă, asemănătoare nicotinei.

Insecticidele piretroide sunt substanțe chimice de sinteză care pornesc de la formă naturală numită piretrin.

Când apar efectele negative asupra omului?

Aceste efecte apar numai în cazul în care substanța utilizată nu respectă indicațiile din prospect, nu respectă modul de preparare și distrubuire în zona ce urmează a fi deratizată, nu respectă timpul de acțiune și de aerisire după utilizare. Toate aceste informații le găsim în fișa de siguranță a acestor produse. Cei care le manipulează trebuie să cunoască toate aceste informații înainte de utilizare, existând riscul contaminării chiar a celor care lucrează cu aceste produse. Niciodată nu utilizăm aceste produse pentru alte indicații decât cele specificate. Se vor respecta cât mai strict concentrațiile și modul de preparare al acelor substanțe care necesită o prelucrare prealabilă. Se vor depozita conform indicațiilor, cunoscând faptul că expunerea la lumina sau căldura exce-

DE

DR. RADU ȚINCU

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

sivă poate modifica parametrii chimici ai acestor produse. Se vor dispersa pe suprafețe respectând suprafața sau cubajul încăperii. Se va specifica timpul necesar pentru obținerea efectului. De asemenea, trebuie cunoscute indicații care fac referire la necesitatea aerisirii sau îndepărtării resturilor de substanță după un anumit interval de timp (decontaminare). În plus, sunt necesare informații despre ciclicitatea cu care trebuie efectuate aceste proceduri de dezinsecție sau deratizare. Un element extrem de important, așa cum a reieșit și în cadrul incidentelor nefericite la care am fost martori în ultima perioadă, este legat de utilizarea mai multor substanțe simultan. Chiar și dacă se respectă indicațiile individuale de utilizare a substanțelor, punerea lor în contact, așa cum nu trebuie, poate determina reacții chimice în urma cărora pot rezulta compuși chimici care nu mai respectă comportamentul substanțelor inițiale, luate separats și pot apărea modificări semnificative, atât a structurii chimice, a toxicității, a timpilor de acțiune sau a persistenței în mediu. Mai mult decât atât, pot apărea vapori sau aerosoli ce pot determina toxicitate inhalatorie, fapt care poate crește viteza de expunere a persoanelor și gravitatea.

Unele studii epidemiologice sau care privesc modul în care aceste substanțe afectează mediul înconjurător, susțin faptul că peste 98% din insecticidele sub formă de aerosoli și 95% din erbicide nu își ating țintele pentru care au fost utilizate, ele de fapt doar contaminând mediul sau alte specii. Aceste procente arată faptul că nu cunoaștem modul în care trebuie să utilizăm sau mai ales pentru ce utilizăm aceste produse. Mă întreb câți dintre noi, cumpărând un spray insecticid, am citit cu atenție toate informațiile de pe ambalaj și câți dintre noi ne-am rezumat numai la imaginile sugestive de pe tub, care, de fapt, ne-au dictat modul în care ar trebui să folosim acel insecticid.

Cum ne putem contamina?

Aceste substanțe pot ajunge în corpul uman urmând mai multe căi, în funcție de clasificarea chimică și de modul de îmbuteliere.

Dacă substanțele se distribuie din sprayuri sub presiune, expunerea oamenilor se poate realiza pe cale inhalatorie. Manifestările depind de tipul substanței utilizate, de doză, de locul unde a fost dispersată, putând apărea reacții de bronhoconstricție însoțite de tuse sau senzația lipsei de aer. Aceste manifestări apar cu predilecție la cei cu sensibilitate traheo-bronșică, cum ar fi spre exemplu pacienții astmatici. Din păcate, unele substanțe toxice vaporizate nu pot fi detectate cu simțurile obișnuite ale omului. În acest caz, persoana respectivă continuă să inhaleze aceste substanțe fără să sesizeze acest lucru.

Dacă substanța este sub formă solidă sau lichidă, ea poate fi ingerată accidental sau poate contamina alimentele sau apa dacă nu este utilizată corespunzător. În acest caz, primele semne sunt reprezentate de tulburări digestive: greață, vomă, dureri abdominale. După absorbția digestivă, aceste substanțe determină toxicitate sistemică, generală care poate determina chiar decesul persoanei.

Dacă aceste substanțe au fost dispersate pe suprafețe și mobilă, oamenii se pot expune prin contactul pielii cu aceste zone contaminate. În aceste cazuri, de regulă apar iritații ale pielii, însă dacă expunerea se realizează pe o suprafață mare de piele, pot apărea reacții sistemice. Un caz bine cunoscut de expunere cutanată este al celor care manipulează aceste substanțe și care nu folosesc echipamentele de protecție, în acest fel aerosolii din aceste produse venind în contact direct cu pielea acestora. În cazul expunerii cutanate, mai apare un fenomen ce trebuie mereu luat în calcul, fiind reprezentat de posibilitatea acumulării acestor substanțe la nivelul pielii și eliberarea acestora pe o perioadă mai lungă de timp.

În concluzie, ca să nu mai asistăm la tragedii precum cea de la Timișoara, trebuie să utilizăm aceste substanțe chimice periculoase doar în totală concordanță cu fișele de securitate, respectând toate informațiile din aceste prospecte. Întotdeauna trebuie știut faptul că și cea mai banală și inofensivă substanță chimică se poate transforma într-o otravă veritabilă dacă nu respectăm modul de utilizare. N

DR. RADU ȚINCU
este medic primar ATI și șef lucrări la UMF „Carol Davila"

100 DE ANI DE ISTORIE

MAZDA, de la fabrica de plută, la febra Wankel și mașina electrică

Mazda este unul dintre cei mai cunoscuți producători auto din lume, datorită inovațiilor, performanțelor și design-ului, chiar dacă primul automobil de serie l-a făcut în 1960 și nu se bate în cifre de vânzări cu greii industriei. Totul a început acum 100 de ani, în ianuarie 1920, de la o fabrică de plută.

IDENTITATEA MĂRCII MAZDA este legată indisolubil de dezvoltarea motoarelor rotative Wankel, performanțele legendarului RX-7, atractivitatea celui mai vândut roadster din toate timpurile, MX-3/Miata, liniile emoționante ale design-ului Kodo – Sufletul Mișcării – exersate pe întreaga gamă din ultimii ani și SkyActiv-X, primul motor pe benzină cu aprindere prin compresie, precum și de o serie lungă de succese în motorsport. Până să-și câștige reputația pe piața auto, însă, povestea constructorului nipon a avut mai multe capitole.

Totul a început la Hiroshima, în Japonia, de la fabrica de plută Toyo Cork Kogyo, fondată de Shinhachi Kaizuka în ianuarie 1920, pe care, un an mai târziu, industriașul Jujiro Matsuda a transformat-o în fabrică de mașini-unelte. Primul autovehicul realizat de Toyo Kogyo Co. Ltd. a văzut lumina zilei în 1931 și s-a numit Mazda-Go. Era un fel de ricșă, o motocicletă cu trei roți și platformă pentru transport marfă. Cum modelul a devenit extrem de popular în Japonia, acesta a fost extins și îmbunătățit continuu, în 1938, de exemplu, primind o transmisie cu patru trepte care a redus consumul de combustibil cu circa 20%.

În timpul Celui de-al Doilea Război Mondial, Mazda s-a orientat către producția de armament pentru Armata Imperială, mai ales puști „Type 99 Arisaka". Apoi, a reluat producția de vehicule la doar câteva luni după bombardamentul atomic asupra Hiroshimei. Primul model a fost motocicleta utilitară cu trei roți Type-GB, cu motor de 701 cmc, iar în 1950 Type-PB a primit caroserie închisă și putea transporta până la șase persoane. Tot în 1950, Mazda a făcut primul pas pe patru roți cu Type-CA, o utilitară ușoară cu design inspirat de Jeep Willys și sarcină utilă de o tonă.

Primul autoturism Mazda a fost R360 Coupe. Mașinuța cu două portiere lansată în 1960 cântărea 380 de kilograme și era pusă în mișcare de un motor răcit cu aer, de 356 cmc, care dezvolta 16 cai putere, cuplat la o cutie manuală cu patru trepte sau la o transmisie automată cu două rapoarte. Apoi, constructorul a început să-și diversifice gama cu, de exemplu, pick-up-ul B1500, pe baza căruia, mai târziu, a dezvoltat break-ul B1500, și sedanul cu patru uși Carol 600.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

DE LA STÂNGA LA DREAPTA:
Mazda R360 Coupe (1960); Mazda3 (2019); Mazda Cosmo Sport (1967); Mazda RX-Vision (2016)

Febra Wankel

La începutul anilor 1960, viziunea președintelui companiei, Tsuneji Matsuda, a fost că, pentru a supraviețui și a se diferenția pe piață, Mazda avea nevoie de o tehnologie unică. Și, în mare parte, a avut dreptate. Motorul rotativ, ușor, compact și puternic, a adus notorietate Mazda, dar și o grămadă de probleme pe partea de fiabilitate.

Motorul Wankel a fost și rămâne unul exotic, ieșit din tipare. Deși la nivelul anilor 1960 mai mulți constructori încercau să-l dezvolte, Mazda a reușit să-l introducă în producția de serie, după ce a semnat un acord de licență și inginerii japonezi au fost la școlarizare la NSU Motorenwerke, un constructor german de mașini din Germania de Vest care, mai târziu, a fost „înghițit" de Grupul Volkswagen și, alături de Auto Union, a devenit ceea ce astăzi se cheamă Audi.

În 1963-1964, inginerii japonezi au reușit să dezvolte un motor rotativ, inovând în ceea ce privește etanșarea rotorului. Iar prima Mazda cu motor rotativ, Cosmo Sport 110S, a văzut lumina zilei în 1967, pe 30 mai, an în care a apărut și NSU Ro 80 (a fost votat Car of the Year 1968).

Coupé-ul sport Mazda cu două locuri era animat de un agregat Wankel, cu două rotoare de 491 cmc, care dezvolta 110 cai putere și asigura mașinii o viteză maximă de 185 km/h. Un an mai târziu, puterea motorului a fost crescută la 128 de cai putere, iar Cosmo Sport putea atinge 200 km/h și parcurge 400 de metri cu start de pe loc în 15,8 secunde, o valoare mai mult decât onorabilă pentru o „liniuță" în această clasă de la vremea respectivă.

În 1968, Mazda a lansat cel de-al doilea model cu motor rotativ, Familia Rotary Coupe R-100. Mașina cu design de coupé familial și ambiții globale era animată de două rotoare de 491 cmc, care dezvoltau 100 de cai putere la 7.000 rpm.

Apoi, în 1969, Mazda a început să pună preț și pe design, modelul Mazda R130 Coupe Luce fiind desenat, de exemplu, de Giorgetto Giugiaro, aducând puțin cu BMW New Six. Pentru a respecta normele de poluare de la acea vreme și a intra pe piața din SUA, Mazda Luce AP (Anti-Pollution) a fost dotată cu un „reactor", un fel de catalizator care ardea reziduurile de hidrocarburi din gazele de eșapament.

RX-7, cel mai îndrăgit și apreciat model Mazda cu motor rotativ, a fost lansat la Las Vegas, în 1978. Modelul a luat startul în mai multe competiții sportive, inclusiv în Cursa de 24h de la Le Mans și în Campionatul Mondial de Raliuri (WRC), și a câștigat din prima, de exemplu, Cursa de 24h de la Daytona în clasa sa.

De asemenea, RX-7 a fost și o bază preferată de pasionații de mașini tunate și a devenit cunoscut până și de copii grație jocului pe calculator Need for Speed.

Recunoașterea absolută a performanței tehnologiei Wankel dezvoltată de Mazda a venit în 1991, când Mazda 787B cu un motor rotativ cu patru rotoare care dezvolta 700 de cai putere a câștigat cursa de anduranță de la Le Mans. Seria de modele de stradă Mazda cu motoare rotative s-a încheiat cu spectaculosul RX-8, produs între 2003 și 2012. Iar acum, de ceva vreme, se zvonește că Mazda va paria din nou pe Wankel, dar de data aceasta în cadrul unui sistem de propulsie hibrid. Un spectaculos prototip RX-9 a fost prezentat în 2017, la Salonul Auto de la Tokyo, și se spune că în 2020, în anul centenar al constructorului japonez, va fi prezentat, tot la Tokyo, modelul pregătit de stradă.

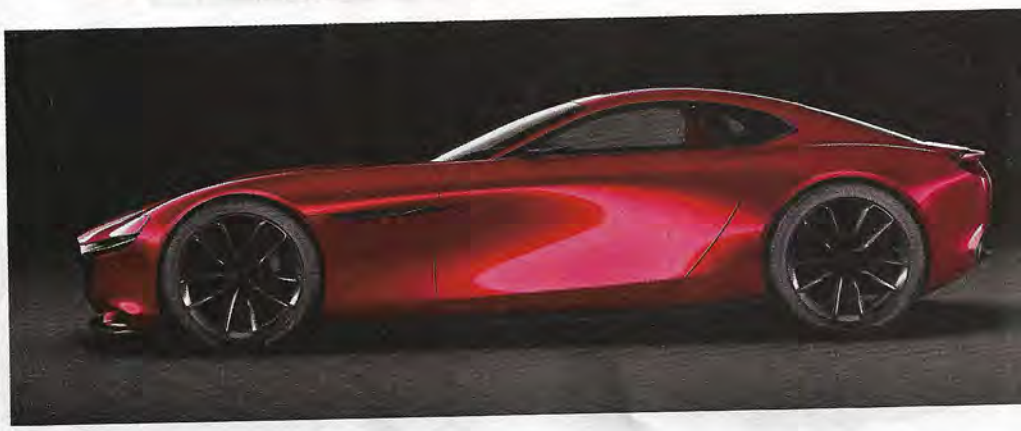

FOTO: MAZDA

MX-5, cel mai vândut roadster din toate timpurile

Modelul Mazda MX-5/Miata, cel mai vândut roadster din toate timpurile, a împlinit 30 de ani în 2019. Este absolut fabulos cum japonezii au reușit să păstreze și să perfecționeze noțiunea autentică de roadster (caroserie ușoară, deschisă și cu două locuri, capotă față lungă și plonjată, tracțiune spate, consolă spate scurtă și o distribuție ideală a maselor), în contextul degradării accentuate a percepției generale asupra automobilului și a plăcerii de a conduce din ultimii ani. Nu toată lumea caută mașini automate, pline de gadget-uri, care parchează singure sau încep să meargă din ce în ce mai autonom. Și nu toți pasionații au bani pentru modele premium sau supercar-uri, pentru că, da, dacă piața își păstrează trendul, mașini cu emoție se vor mai găsi doar în clasele superioare.

Cei de la Mazda au înțeles aceste aspecte, iar MX-5-ul a evoluat păstrându-și cu sfințenie ADN-ul de-a lungul celor patru generații.

Kodo, ambiția termică și pasul electric

Mazda a evoluat spectaculos în ultimii ani, pe piața europeană devenind chiar din elev profesor. Dacă acum 17 ani, de pildă, Mazda3 apărea timid în segmentul european al hatchback-urilor compacte, supranumit și „Clasa Golf", ca un elev al Ford-ului Focus, acum, noua Mazda3 dă lecții de mecanică, design, calitate și plăcere de a conduce adversarilor săi. Iar exemplele pot continua cu Mazda2, Mazda6 și SUV-urile CX-3 și CX-5.

Japonezii au studiat cu atenție ce vor europenii în materie de design și calitate percepută și au acționat în consecință, încăpățânându-se, în același timp, să facă lucrurile altfel. Emoționantul și mult-premiatul design Kodo – Sufletul mișcării – a fost integrat întregii game. Pariul pe rafinamentul și performanțele cilindreei mari a motoarelor pe benzină aspirate SkyActive a demonstrat că tehnologia poate câștiga în fața downsizing-ului, a motoarelor turbo mici de putere echivalentă. Iar pariul aspirat merge mai departe prin dezvoltarea și lansarea în 2019 a tehnologiei SkyActive-X, a primului agregat pe benzină cu aprindere prin compresie, ca la diesel. Dacă și acesta va fi câștigător, rămâne de văzut.

Nu în ultimul rând, Mazda s-a pregătit de centenar prin lansarea la sfârșitul anului trecut a primului model 100% electric.

MX-30 a intrat cu stil pe piață cu un design de coupé, distribuție ideală a maselor, „suicide doors", ca la RX-8, și o autonomie electrică de până la 200 de kilometri. Mașina continuă tema minimalistă „less is more" utilizată atât la exteriorul, cât și la interiorul celorlalte modele ale constructorului nipon, dar afișează o filozofie Kodo mai puțin agresivă.

DE LA STÂNGA LA DREAPTA:
Mazda MX-5 30th Anniversary (2019); Mazda RX-7 (1978); Mazda R130 Coupe Luce (1969); Mazda RX-8 (2003); Mazda MX-30 (2019)

FOTO: MAZDA

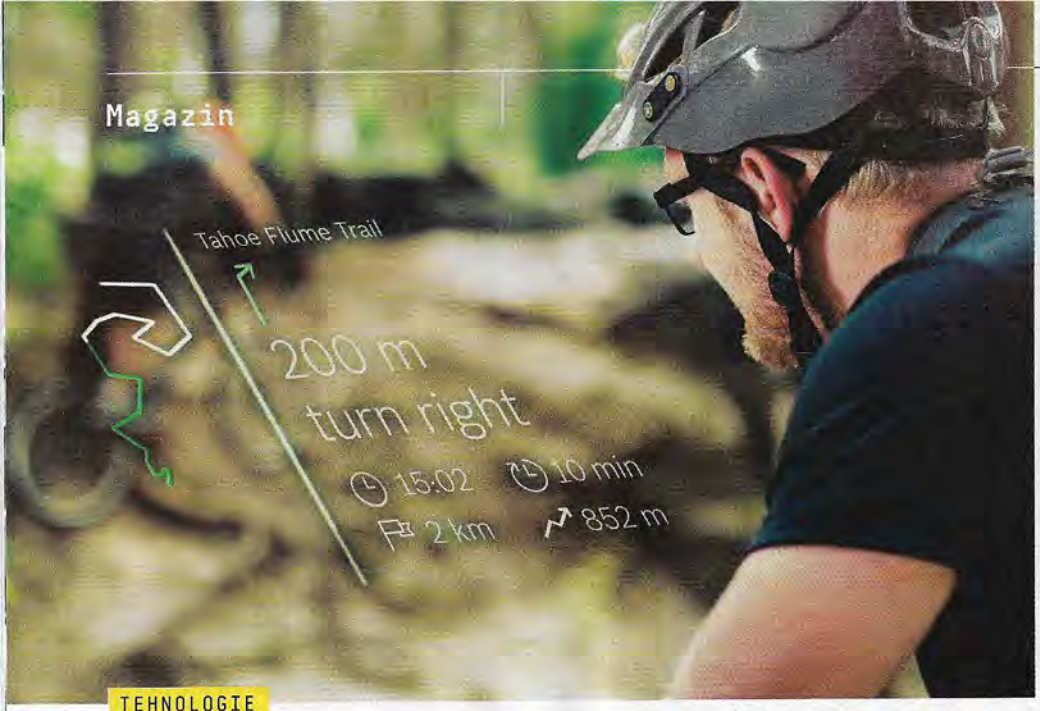

TEHNOLOGIE

Inteligența artificială, parasolarul virtual și ochelarii cu proiecție pe retină

FIE CĂ ESTE LEGATĂ DE conducerea automatizată, casa inteligentă, lumea gadget-urilor sau producție, inteligența artificială (AI) începe să devină din ce în ce mai mult o parte integrantă a vieții de zi cu zi. Bosch a făcut un nou pas la CES 2020, prezentând primul parasolar auto virtual și Light Drive, un sistem ce poate transforma ochelarii normali într-unii inteligenți.

Parasolarul digital transparent prezentat de Bosch la CES 2020 este prima aplicație AI dezvoltată special pentru sectorul auto. Specialiștii au înlocuit parasolarul obișnuit cu un ecran LCD perfect transparent, conectat la o cameră video, care monitorizează habitaclul și detectează direcția în care privește șoferul, și o serie de senzori ce monitorizează intensitatea luminii soarelui și unghiul de incidență al acesteia. Cu ajutorul algoritmilor inteligenți, parasolarul virtual Bosch analizează aceste informații în timp real, mapează fața șoferului și întunecă dinamic numai zona prin care strălucirea soarelui îl poate deranja pe acesta. Restul câmpului vizual al șoferului nu este, astfel, în niciun fel obstrucționat, ceea ce sporește vizibilitatea, confortul și siguranța la volan. Produsul a câștigat „Premiul pentru Inovație" la CES 2020.

Tot la cel mai important târg de tehnologie al anului, Bosch Sensortec a surprins cu lansarea Light Drive, un sistem mic și ușor, aproape invizibil, care poatre transforma ochelarii normali în ochelari inteligenți. Sistemul optic inovator Light Drive reprezintă o combinație de tehnologii dintr-o singură sursă, care include oglinzi acționate electromagnetic MEMS, elemente optice, senzori și un fel de proiector pentru redarea informațiilor direct pe retina utilizatorului.

Nu există un afișaj vizibil din exterior sau o cameră integrată, două probleme care au dus la descurajarea utilizatorilor altor tehnologii de ochelari inteligenți. Iar tehnologia disruptivă de proiecție revoluționează obiectele care pot fi purtate întreaga zi cu o transparență totală percepută pentru utilizator și cu acceptare socială radicală, grație invizibilității aproape depline pentru ceilalți.

Light Drive poate afișa, într-un format minimalist și confortabil, orice date transmise de un dispozitiv mobil conectat - informații de navigație, apeluri telefonice, notificări sau mesaje de la aplicații precum WhatsApp. Un scanner cu lumină colimată scanează un element holografic (HOE), care este integrat în lentilele ochelarilor inteligenți, iar acest HOE redirecționează fasciculul de lumină pe suprafața retinei umane, formând direct o imagine care este întotdeauna luminoasă, privată și clară, chiar și în lumina directă a soarelui, grație luminozității adaptive.

Tehnologia este compatibilă cu lentile curbe și de corecție, Light Drive fiind astfel interesant și disponibil și pentru utilizatorii care deja poartă ochelari prescriși de medic. Dispozitivul are aproximativ 45-75 mm x 5-10 mm x 8 mm (L x h x l, în funcție de integrarea la nivelul clientului) și o greutate mai mică de 10 grame, ceea ce ajută producătorii de ochelari să se bucure de flexibilitate cu privire la reducerea lățimii ramelor de ochelari, pentru a crea un design elegant și a elimina designul vizibil butucănos al ochelarilor inteligenți din prima generație.

Printre avantajele tehnologiei se numără îmbunătățirea siguranței în trafic, mai ales pentru bicicliști, trotinetiști sau șoferi, și, bineînțeles, minimizarea comportamentului inacceptabil din punct de vedere social - verificarea obsesivă a telefonului, la orice sunet sau vibrație.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

FOTO: GETTY IMAGES

TRAVEL MIX
HD
Hai în vacanță!
www.travelmix.ro

Ceaușescu desființează regiunea autonomă maghiară

16 FEBRUARIE 1968: ROMÂNIA A RENUNȚAT LA ORGANIZAREA administrativă adoptată în 1950, în regiuni și raioane, și a reînființat unitatea administrativ-teritorială tradițională: județul. În 1968, înainte de reorganizarea făcută de regimul Nicolae Ceaușescu, existau 16 regiuni (față de 28, în 1950), una din acestea fiind Regiunea Mureș – Autonomă Maghiară.

Reorganizarea însemna o distanțare de Uniunea Sovietică, care exportase modelul regiunilor în mai multe state est-europene, și servea scopurilor naționaliste ale noului regim.

Într-o primă etapă, regimul Ceaușescu a înființat 39 de județe, plus municipiul București. În 1981 apar județele Giurgiu, Ialomița și Călărași, prin reorganizarea județelor Ialomița și Ilfov.

Nu s-au mai regăsit pe harta administrativă din 1968 21 din vechile județe, printre care: Câmpulung și Baia (înglobate în județul Suceava); Ciuc și Odorhei (desființate prin crearea județului Harghita), Romanați (în Olt) sau Vlașca (inclus în Ilfov).

După 1989, guvernul Năstase a deschis discuția despre regionalizare, dar a abandonat-o. În 2011, președintele Traian Băsescu a redeschis subiectul. El a propus o reorganizare în opt regiuni, pe conturul regiunilor de dezvoltare. În 2012, și USL a propus transformarea celor opt regiuni de dezvoltare în centre ale administrației locale, transformarea Senatului într-o cameră a puterilor locale și înființarea unor consilii regionale, conduse de un președinte ales. După ruperea USL, și acest proiect a fost îngropat.

14-20 FEBRUARIE

Hrușciov denunță crimele lui Stalin

14 februarie 1956: Începe cel de-al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În ultima zi a congresului, 25 februarie, în ședință secretă, Nikita Hrușciov denunță crimele lui Stalin, la trei ani de la moartea dictatorului, șocându-i pe delegați. Hrușciov condamnă însă doar cultul personalității lui Stalin, care a dus la marile epurări din 1936-1938 și critică politica externă a URSS din perioada celui de-Al Doilea Război Mondial. Trece sub tăcere arestările și deportările arbitrare, prezentând trunchiat cifrele privind numărul victimelor lui Stalin.

Un leu pentru Ateneu

14 februarie 1888: Este inaugurat Ateneul Român, după un efort de doi ani al naturalistului și diplomatului Constantin Esarcu, unul dintre fondatorii Societății Ateneul Român. El a pledat, din 1865, pentru construirea unui edificiu închinat „în exclusivitate științei și culturii". O parte din fonduri au fost strânse prin subscripție publică, fiind emise 500.000 de bilete în valoare de un leu, sub celebrul slogan „Dați un leu pentru Ateneu".

Giordano Bruno, ars pe rug

17 februarie 1600: Filosoful și teologul dominican Giordano Bruno este ars pe rug pentru erezie, la Campo de' Fiori, în Roma, după ce este torturat de Inchiziție timp de șase ani. El susținea că universul este infinit și că Dumnezeu se identifică cu materia și universul. În anii '90, Biserica Catolică și-a cerut scuze că l-a ars pe rug, însă a subliniat că acesta rămâne un eretic.

FOTO: FOTOTECA ONLINE A COMUNISMULUI ROMÂNESC

Magic FM

always great music

magicfm.ro

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament / Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Multivan 6.1
Upgrade de perfecțiune
H NV 293
• Datorită spațiului flexibil și echipării standard extinse, Multivan 6.1 este un însoțitor ideal, indiferent de tipul călătoriei.
• Noile sisteme de asistență precum Lane Assist, Trailer Assist și Drive Select asigură un mod de condus complet nou.
• Cu sistemul Digital Cockpit ai acum toate informațiile la îndemână. Nimic nu te mai poate distrage de la drum.
• Serviciile Volkswagen WeConnect sunt pregătite pentru mobilitatea viitorului.
Modelul din imagine include dotări opționale contra cost.
www.vw-vehicule-comerciale.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026